

812

~~1930~~

MINISTERUL CĂLĂTORIILOR ȘI ÎNSTRUCȚIUNII PUBLICE

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

~~9-5-930~~

Bessarabia

Biserica

Catedrală (Sf. Dumitru)

din

Jud.

Orhei

1930 - 1943.

812

879/175

FONDUL C.H.D. - Buc.

DOSARUL Beneficia - Oblici - Calodruș, Sf. Dumitru - probe
1930-1943.

FOAIE DE FOLOSIRE

N R C R	NUMELE CERCETĂTORULUI	D A T A			Natura lucrării	OBSERVAȚII
		Anul	L u n a	Ziua		
1 2	Sergiu Jorjescu	1932	07	23	Corectoare.	

București

Consiliul Parohial
al
Bisericii Catedrale

Orhei
15 Iulie 1930

No

*1. Stănișel
2. Ciocan
3. T. Tiganu
4. Ciocan*

Comisia Monumentelor
Istorice, secția Basarabia
I.M.P. Nr. 54
1930 Luna August 14

D. M. I.
ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
NR. FILA 4

Către
Onor Comisiunea Monumentelor Istorice-Secția
Orhei.

Aven onoare a Vă aduce la cunoștință, că este absolut ne-
cesar de a construi în biserica Catedrală un cafastru
pentru cor, întrucât strana este cu totul neîncăpătoare
pentru acest scop.

Alăturând planul și devizul pentru construirea cafastru-
lui, întocmit de serviciul Tehnic al județului Orhei,
cu onoare Vă rugăm să binevoiți a-ne da cuvenita apro-
bare pentru acest lucru.

Toate lucrările se vor executa sub supraveghierea D-lui
ingener al Județului.

Parohul Catedralei

I. H. R. Piesco

Protopierul

F. Merh avorseth

Diaconul

St. Iliușan

Cântăreții

*A. Glavan
I. Caronca*

Membrii Consiliului Parohial

F. Turcoman

St. Iliușan, I. Caronca, I. Turcoman, I. P. Iliușan, I. P. Iliușan, I. P. Iliușan

Epitropii

I. Turcoman, I. Turcoman, I. Turcoman, I. Turcoman, I. Turcoman

MINISTERUL CULTURII ȘI ARTILOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
SECTIA DIN BASARABIA

No. 62

973 -
L. Com. M. Istorie
Tehnic

Chișinău, 21 August 1930
Adresa: Livada Roșie

MINISTERUL INSTRUȚIUNII PUBLICE ȘI AL CĂLĂTORIILOR
NR. 110057 din 25 AUG. 1930 +
REGISTRATURA GENERALA

Domnule PREȘEDINTE,

9-5-130

Alăturat, cu distincție onoare vă înaintăm, în original adresa Consiliului Parohial al bisericii catedrale din Orhei, sub Nr. 122/1930, împreună cu referatul domnului inginer Țigancu, membru al acestei Comisuni, cu rugămintea să binevoiți a dispune întruoft seofințarea din Basarabia, și ar putea lua răspunderea într-o ocaziune atfi de importantă oia este refacerea bisericii din Orhei.

Personal ați fi de părere să nu se admită construirea unui cașan, care ar schimba caracterul celei ați vechi biserici din Basarabia.

Priaiți, Vă rog, Domnule Președinte, asigurarea distincției noastre considerațiunt.

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 2

PREȘEDINTE,

H. Ștefan

Secretar,

29 Aug. 1930

Pentru a nu se arde înțelegerea acestor monumente, aceasta fiind în posesia Com. regiunii din Chișinău unde s-a propus soluțiunea să se exploreze la Catedrala din Orhei unde s'apăută un caz în posesia dintr-un

Stamp stamp with handwritten notes and signatures.

Domnii Sale opus a promovării (în limbă) arstat în 1930 în plan. Acesta în fapt s'inducă ca în 1930 parte dintr-un proiect, paragraf în dreptul nr. 1 a bisericii. Domnului PREȘEDINTE al Comisunii Monumentelor Istortice BUCUREȘTI. Vedeți în foto. La Roman rezultată obținut este că se pot și rezolva

Sunt o mare - un o schimb de plan a proiectului. Într-o ocaziune a putea împovărați - o fotografie - unu în legătură

1943

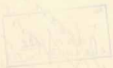
22 xlvj

9-5-930

Cercis. Nou. Florice
Sectia din Garmadha
Clisium

Ca urmare la adresa S. P.
22/930; vomo curare a va face
curatorul ca pentru a nu se aduna
unde facem in catidra din orlar
prin constructiile ca puse in proiectat
singura solutie ai fi asa cum sa
fiat si la Catedrala din Romani,
~~si stiind se~~ pentru ca in partea
din spate apar a puse in proiect
podest ridicat ^{cu arce} forte in valul par-
ticular, precum cu toate si cu
a balustrada in fata.

Pentru a vedea urmasa a nu se
inainte un studiu in sensul de
un sus, precum a a schita
de plan cu proiectilele boltilor,
a schita longitudinala si a
fotografica a bisericii.

N. V. FIGANCO

Inginer

str. Reg. Ferdinand 56 a

CHIȘINAU.-

Doamule Președinie,

Având în vedere importanța istorică și națională a bisericii Sf. Duxitru din Orhei, ca cel mai vechi monument arhitectural pur moldovenesc din Basarabia, -trebuie să fie făcută cu cea mai mare băgare de seamă orice modificare sau adăugiri, la această construcție, pentru a nu strica caracterul inițial al clădirii.-

Proiectul ce ne a fost înaintat de către Consiliul Parohial al acestei Catedrale, cu adresa Nr. 122/1935, propunând construirea unui castru în fața bisericii, modifică în mod oneros aspectul ei interior.

Această lucrări, necesitatea căror pentru bunul mers al serviciului religios nu poate fi contestată, trebuie să fie executate sau în mod provizoriu, adică ca să poată fi ridicate oricând, sau, dacă sunt definitive, în stilul epocii și în concordanță cu caracterul monumentului.

Înțeles fiind, și pășind că lucrarea prezintă o importanță care ead din cadrele ocupațiilor obișnuite al secției basarabene, cred că chestiunea trebuie să fie supusă spre rezolvire Consiliului Central, unde se va înfăptui și un proiect arhitectural în caz dacă lucrarea va fi aprobată în principiu.-

Membru al Consiliului Monumentelor Istorice

secția basarabia, se Inginer Figanco.

Pentru conferință, secretarul
Comisiei Monumentelor Istorice,
Secția din Basarabia

U. Harlovicișan

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE

SERVICIUL de PODURI și ȘOSELE

- n 1 -

JUDEȚULUI ORHEIU

BASARABIA

D. M. I.
ARHIVA
DOCUMENTE ȘI DATE
NR. FIȘA 4

Ante-măsurătoare și deviz

pentru

Lucrările de reparațiunile necesare catedralei din orașul

ORHEIU

ANTE-MĂSURATOARE și DEVIZ

5

No. de ordine	ARATAREA LUCRĂRILOR	No. planșelor atenției	DIMENSIUNI				Cuburi sau suprafețe		Prețul Unitar	S U M E						
			Lungime	Lățime sau grosime	Înălțime sau adânc.	Partiale	Totale	Partiale		Totale						
								Lei	B	Lei	B	Lei	B			
	Rapo t															
	rale, toate materialele și cheltueile pentru executare.												16200	-		
	m.p.circa - - - - -						620	45	-				28000	-		
3	Repararea tencuelei pereților la exterior, deobătutul coșurilor și drăscutul întregii suprafețe cu mortar de var, grădănitul și spoitul în două turnuri cu culcare de apă după indicațiunile ce se vor da. - în proiect pe m.pătrat cuprinde manopara, materialele și toate cheltueile pentru executare. m.p.circa - - - - -												1000	22	-	22000
II. LUCRARI IN INTRE- RII BISERICII																
4	Construirea conform desenurilor și detaliilor ce se vor da castrului din beton armat în cofraje. Betonul armat în cofraje va fi lucrat din mortar de ciment "Brâila", nisip și pietriș spălat de ran din Malovața. - Dosajul: 0.800 pietri															
	ri														Transport	66200 -

ANTE-MĂSURATOARE și DEVIZ

No. de ordine	ARATAREA LUCRĂRILOR	No. mărții asimetrie	DIMENSIUNI				Cuburi sau suprafețe		Pretul Unitar	S U M E													
			Lungime	Lățime sau grosime	Înălțime sau adânc	Partiale	Totale	Partiale		Totale													
								LeI		B	LeI	B											
													LeI	B	LeI	B							
	REPORT																					66200-	
	<p>fiș;0.400 nisip,350</p> <p>kgr.ciment și 130 kgr.</p> <p>fier rotund la un m.c.</p> <p>beton.Grosimea plăcii</p> <p>va fi de 0,15 m.;Sar-</p> <p>cina de încărcare de</p> <p>400 kgr.pe m.p.cuprins</p> <p>grinda necesară de</p> <p>beton armat,architra-</p> <p>vuri de suport sub</p> <p>placă și parapetul de-</p> <p>pă cum vor ieși din</p> <p>calcul.-In preș pe</p> <p>m.c.de beton armat</p> <p>lucrat în cofrage cu</p> <p>prinde toate manope-</p> <p>rile,materialele ce</p> <p>se vor întrebuința,</p> <p>cofrage și cheltueli-</p> <p>le pentru executare.-</p> <p style="text-align: center;">M.C.placa</p> <p style="text-align: right;">Grinda</p> <p style="text-align: right;">Architrav</p> <p style="text-align: right;">Pierdere 10%.....</p>	1	720	x	35	x	0,15	3.360															
		1	720	x	0,230	x	0,45	0.787															
		2	320	x	0,15	x	0,20	0.192															
								4.339															
								0.433															
								Total	4.872	6000	29237-												
	Idem, idem, parapetul m.c.....							1.400	6000	8400-													
5	Tencueli de ciment																						
	la parapet și sub plan-																						
	șeu.Cuprins manopera																						
	și materialele neces-																						
	sare.....m.p.....	-	-	-	-	-	-		48	150	-	7200-											
6	Construirea unei scări																						
	spirale de fier, de																						
	Transport																						
																							111032-

6

ANTE-MASURATOARE și DEVIZ

No. de ordine	ARATAREA LUCRĂRILOR	No. părților asemenea	DIMENSIUNI				Cuburi sau suprafețe		S U M E								
			Lungime	Lățime sau grosime	Înălțime sau adânc.	Părțiale	Totale	Prețul Unitar		Partiale		Totale					
								Lei	B	Lei	B	Lei	B				
	Repa r																111032
	scut pe câșteastru; tre- ptele din tablă grosi- mes 5 m/m, lungimea treptelor 0,70 m, înă- lțimea treptelor 0,18 m, cu parapet din fier patrat 15 x 15 m/m și fier lat 15 x 5 m/m Total trepte 21. Mano- pera coprinde facerea scării și a parapetu- lui și așezutului la- loc, inclusiv materia- lele ce se vor între- ține, transportul și toate cheltuielile pen- tru executare. Trepte 21	-	-	-	-	21	760										15960
7	Repararea tencuiei pereților și bolților în interiorul biseri- cii și pregătirea a toatei suprafețe pen- tru a o picta cu cul- ori de apă, după in- dicațiunile ce se vor da în timpul lucrului; drept manopera, mate- rialele, schela, etc., societit cu hurta a																15000
8	Pentru lucrări de pictură cu culoare de apă în pereți, ar- ce, bolți, etc. ; zugră-																
	Transport																141992

D. M. I.
D. M. I. V. A.
M. I. U. R. E. N. T. E. S. T. I. C. E.
6

12 Mai 1931⁸

Comisiunea Monumentelor Măre

În urma unei surse a școlii Prof. Leoban

Puzosimea am reprimat în Buzanța au

fos la Orhei spre a se examina la fața

locului posibilitatea facerii potabilei

fontană etc. după cum s-a vădit dintr-o notă

N° 973 din 27 sept 1930. A acestei școli

meu satisface pe prețul lucrării

Am constatat în urma așezării acestei

soluții surse și potabile în capul de pârâ

de care se desprind în amândouă zile

de despartire între pârâ și canal și un

locas - (ca 3 metri) și canal îngust

în raport cu lungimea bisericii. (Vezi planul în anexă)

De care a această biserică surse are jude

velli și ce este simplu de operat.

Șar putea adopta soluția propusă de Ș

Ing. Tiganic, și C. M. I. Buzanța etc.

și să fie o construcție ușor amenajabilă.

cu care s'ar multumii ca una parohia

și care n'ar atinge în nimic arhitectural

bisericii putând plăsa și oare cum

s'ar convinge lumea ce este utilă sau

deosebit de aspectuale.

De care în final s'ar ține de o com.

Trucție de beton, cu program & construcție
de forăscapă a coloanelor în planul de
bază staționamentului & palier de beton

armat.
Costul în fi. profitabil sub actual betonului
armat.

lungimea și înălțimea: 2.20 m

Proiectul și în planul de calcul se vor
face în C. H. 1.

C. H. 1

[Faint, mostly illegible handwritten notes and calculations follow, including some numbers and technical terms.]

SE EXECUTA :

Strungărie mecanică
 Sudură Autogena
 Reparații de tot felul
 Ajustaj la Automobile, mașini
 și ori-ce aparate
 Construcțiuni în fier ca:
 Balcoane, Portale, Grilaje,
 Jalozele Armonice și ori ce
 lucrări atingătoare de
 această branșă

„FILIERA”

SOC. IN NUME COLECTIV

Ateliere Mecanice și Construcțiuni în Fier

Str. Inginer Zabłovschi No. 94 — București

București 10 Iunie 1931

DEVIS

Onor.

D. Ministerului Cultelor și Instrucțiunilor Publice.
Comisiunea Monumentelor Istorice.

Buc.	FELUL LUCRĂRII	UNITAR		TOTAL	
		Lei	B.	Lei	B.
	Conform invitației D-vs. din 2 Iunie 1931 pentru confecționarea unui Cafas metalic demontabil, pentru Biserica Sf. Dumitru (Orhei-Basarabia). Lucrarea se va executa din materialele planului alăturat: 1). Două traverse din fier U No.14 în lungime de 6,50 m.l..- 2). 5 traverse intermediare din fier U No.10 în lungime de 2.20 m.l. 3). 4 picioare din fier colțar 100 m/m în lungime 3.50 m.l..- 4). Două contra-vânturi din fier colțar 50 m/m, fixate în guseuri din tablă de 8 m/m gros prin nituri.- 5). 4 console din fier colțar 80 m/m după cum se vede în plan.- 6). 6,50 m.l. grilaj din fier pătrat 16 m/m, prevăzut cu 6 stâlpi din fier pătrat 25 m/m, format din 5 panouri demontabile cu câte două rânduri de lăsnuri pe două părți din fier lat 20/5 deasupra mână curentă de fier la 30/6 și semi rotund 22 m/m.- 7). Podeala va fi din scânduri de stejar 6 cm. gros bine rindelate și fixate la capete cu două șine de fier	<p><i>7/VI/31</i> <i>reș. Costea</i> <i>Ion Clăvescu</i></p> <p>D.M.I. ARHIVA MONUMENTE ISTORICE Nr. Fil. 9</p> <p>ROMANIA LEI 10 ROMANIA LEI 1 ROMANIA LEI 1</p>			

./.

semi rotunde de 25 m/m.-

811 Scara spirală cu vang format din două șine fier colțar 25 m/m, teava principală 50 m/m Ø, treptele din tablă striată 5 m/m groasă, inclusiv balustrada din fier rotund 15 m/m.- Mâna curentă fier semi rotund 22 m/m.-

Lucrarea se va executa în bune condițiuni, vopsite un grund cu minium de fier.-

Cu prețul deLei 74.634.-

în care sumă intră transportul, montatul, intretinerea lucrărilor până la locul destinat adică, biserica Sf. Dumitru (Orhei-Basarabia).-

CRAIE	FILIERA
<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>	<p>Cu toată stîmă, <i>J. Marinescu</i></p>
<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>	<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>
<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>	<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>
<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>	<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>
<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>	<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>
<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>	<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>
<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>	<p>1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)</p>

Montat Orhei

SE EXECUTA :

Strungărie mecanică
Sudură Autogenă
Reparații de tot felul
Ajută la Automobile, mașini
și ori ce aparate
Construcțiuni în fier ca:
Balcoane, Portale, Grilaje,
Jalozele Armonice și ori ce
lucrări atingătoare de
această branșă

„FILIERA”

SOC. IN NUME COLECTIV
Ateliere Mecanice și Construcțiuni în Fier
Str. Inginer Zabłovschi No. 94 — București

București 10 Iunie 1931

DEVIS

Onor.

D. Ministerul Cultelor și Instrucțiunilor Publice
Comisiunea Monumentelor Istorice.

Buc.	FELUL LUCRĂRII	UNITAR		TOTAL	
		Lei	B.	Lei	B.
	Conform invitației D- vs. din 2 Iunie 1931 pentru confecționarea unui Cafas metalic demontabil, pentru Biserica Sf. Dumitru (Orhei-Basarabia).				
	Lucrarea se va executa din materialele prevăzute în planul alăturat:				
	1). Două traverse din fier U No. 14 în lungime de 6,50 m.l.-				
	2). 5 traverse intermediare din fier U No. 10 în lungime de 2,20 m.l.				
	3). 4 picioare din fier colțar 100 m/m în lungime 3.50 m.l.-				
	4). Două contra-vântuiri din fier colțar 50 m/m, fixate în guseuri de tablă de 8 m/m gros. prin nituri.-				
	5). 4 console din fier colțar 80 m/m după cum se vede în plan.-				
	6). 6.50 m.l. grilaj din fier patrat 16 m/m, prevăzut cu 6 stâlpi din fier patrat 25 m/m, format din 5 panouri demontabile cu câte două rânduri de laisnuri pe două părți din fier lat 20/5 deasupra mâna curentă de fier de 30/6 și semi rotund 22 m/m.-				
	7). Podeala va fi din scânduri de stejar 6 cm. gros bine rindelate și fixate la capete cu două șine de fier semi rotunde de 25 m/m.				

7/VI/31
Văzuț
Ștefan
Ivan

D.M.I.
ARHIVA
NR. FILA 10

8). 1 Scară spirală cu vang format din două gine, fier colțar 25 m/m, țeava principală 50 m/m Ø, treptele din tablă striată 5 m/m gros, inclusiv balustradă de fier rotund 15 m/m.- Mâna curentă fier semi-rotund 22 m/m.-

Lucrarea se va executa în bune condițiuni, vopsite un grund cu minium de fier.-

Cu prețul de ... Lei 61.250.-

Exclus transportul pe C.F.R. și montatul.-

Predat loco vagon - gară București.-

Prețul pe kgr. pe C.F.R. lei 2.20.-

Greutatea lucrării va fi de circa 2.200 kgr.-

Camioane atelier Gară Lei 500.-

Fract " 26.-

Încărcatul în vagoane " 150.-

FILIERA

Cu toată stima,

H. Marinescu

Loco vagon Buc

București 17 Iunie 1931

G. HICKEL
PRELUCRAREA FERULUI
STR. LABORATOR Nr. 17
TEL. 108

7/12/1931
Văzuți
Sunt Costescu
Marie Corson

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FIȘĂ II

Onor.
Ministerul Cultelor și Instrucțiunii,
Comisiunea Monumentelor Istorice,

L e c c o .

Vă mulțumesc pentru invitațiunea dv. și am onoarea a vă
oferi :

- 1). Cafas demontabil , in dimensiunile arătate in proiectul dv. cu
prețul de :
Lei 72.870.- *Montat orhei*
- 2). Idem , idem , însă complet gata de montare in atelier ,
cu prețul de :

Lei 60.500.- , însă franco încărcat vagon București.

Cu toată stima

G. Hickel

Lea Dajon Bucuresti

HOLAE T. POPESCU

FABRICA de CONSTRUCȚII de FER

FORDATA IN ANUL 1892
BUCUREȘTI IV. - CALEA MOȘILOR 153
TELEFON 20810

EXEQUITA ORICE:

LUCRĂRI ARTISTICE IN FER

CONSTRUCȚIUNI PENTRU BINALE
GRILAJE, PORȚI, PORTALE
BALCOANE, SCĂRI DE FER
PERDELE SISTEMATICE
GRILE DE SIGURANȚĂ

Onor.

CASRI BISRICKI.

Loco

Pentru construirea unei cafas /pod pentru cor/, la biserica Sf. Dumitru din Orhei, in mărime de 6,50 m. fața, 2,20 m. lățimea și 3,50 m. înalt, conform desenului primit, la fațã și fund câte o traversã U 160 mm. cu formã de întãrire din fer cornier și lat, care va servi și de balustradã, anbele traverse legate prin alte 2 de 2,20 m., baze ~~baze~~ pentru pãstrarea distanței, iar aceastã construcție fixatã pe cele 2 părți laterale de 2,20 m. la înãlțimea de 3,50 m., cari vor fi lucrate din fer cornier de 120 mm. cu fisele din fer cornier 70 mm.

Podseaua cafasului va fi din scãnduri de stejar de 6 cm. grosime. Deasemenea cafasul va avea o scarã spiralã formatã din circa 18 trepte din tablã riglatã, diametrul scãrii fiind de 1,30 m.

Intreaga construcție va fi lucratã in cea mai mare parte demontabilã, pentru a fi ușor de mutat in orice altã parte, montarea făcându-se prin bulcane.

Lucrarea predatã complet montatã la Orhei, inclusiv transportul pe C.F.R., vopsitã cu grund de minium de plumb, -

preț total lei 59.500,- /optzeci și nouã mii cinci sute/.

Montat orhei

Cu toatã stima,

H. Popescu

Bucuresti, 1 Iulie 1931

7/12/1931

Văzută
Dumitru
Horia Popescu

OPERTA

NICOLAE T. POPESCU

FABRICA de CONSTRUCȚIUNI de FER
FONDATA IN ANUL 1882
BUCUREȘTI IV. - CALEA MOȘLOR 132
TELEFON 20370

EXECUTA ORIDEI:
Lucrări Artistice în Fer
CONSTRUCȚIUNI PENTRU ȘINALE
GRILAJE, PORȚI, PORTALE
BALCOANE, SCĂRI DE FER
PERDELE SISTEMATICE
GRILE DE SIGURANȚĂ

Onor.

București, 1 Iulie 1931

7/VI/1931

Doamna Maria Leodina

OPERTA
.....

D.M.L.
ARHIVA
MORAVITE STRUZE
NR. FILA 13

CASRI BISERICI.

Loco.

Pentru construirea ușii cafas /pod pentru cor/ pentru biserica Sf. Dumitru din Orhei, în mărime de 6,50 m. fața, 2,30 m. lățimea și înalt de 3,50 m., conform desenului primit, la faț și fund câte o traversă U 160 mm. cu fermă de întărire din fer cornier și lat, care va servi și de balustradă, legate ambele traverse prin alte 2 de 2,20 m. baze pentru păstrarea distanței, iar această construcție fixată pe cele 2 părți laterale de 2,30 m. la înălțimea de 3,50 m., cari vor fi lucrate din fer cornier de 120 mm. cu fisele din fer cornier 70 mm. Podeaua cafasului va fi din scânduri de stejar 6 cm. grosime. Deasomenea cafasul va avea o scară spirală formată din cea. 18 trepte din tablă riglată, diametrul scării fiind de 1,30 m.

Intreaga construcție va fi lucrată în cea mai mare parte demon-
tabilă, pentru a fi ușor de mutat în orice altă parte, montarea făcân-
du-se prin bulcano.

Predat franco vagon București, vopsită cu grund de minimum de plumb
preț total lei 67.500,- /șasezeci și șapte mii cinci sute/.

Cu toată stima,

N. Popescu

Loco vagon Buc.

E. WOLFF

SOCIETATE ASIGURĂ ROMÂNĂ
CAPITAL LEI 20.000.000 DEPLIN VĂDAT

TELEFON:

BUREAU CENTRAL BUNĂRI & STIVĂ
FABRICA BUCUREȘTI - FILARET 80470
FABRICA CONSTANȚA 9142

ADR. TELEGR. WOLFF BUCUREȘTI

CONT VĂRĂMIEȘTE NR. 128
BANCA NAȚIONALĂ - BUCUREȘTI

UZINE METALURGICE
LA BUCUREȘTI ȘI CONSTANȚA

BIROU TEHNIC

ȘICOLE TEHNICE

București 1, 3 Iulie 1931
Str. St. Dumitra No. 3

14

A se indica în răspuns:

Ser. 4/RS. No. 11454

*7/12/31
Wolff
Bucuresti
Toia Corina*

D.M.L.
ARHIVA
REGULAMENTE SI DOCUMENTE
NR. FILA 14

ONOR.

MINISTERUL CULTEILOR ȘI INSTRUCȚIUNII
PUBLICE
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

BUCUREȘTI
Str. O-ral Berthelot 26

În urma cererii D-v., avem onoare a vă oferi :

Un cașas demontabil executat conform desenului Dv., compus
dintr'o platformă de 6500 x 2200 mm și 3500 mm înălțime, acoperi-
tă cu scânduri de stejar de 60 mm grosime, un parapet de 6500 mm
lungime și 800 mm înălțime și o scară spirală de 1300 mm lățime
compusă din 18 trepte și un podest din tablă riglată de 5 mm
grosime prinse cu guruburi pe un vang de tablă de 5 mm grosime,
iar axul va fi format dintr'o țeavă de circa 100 mm ϕ , total
demontabil.

Cu prețul total de.....Lei 67.500.--

Prețul se înțelege pentru lucrarea vopsită odată cu minium,
franco fabrica noastră.

Pentru transport și montaj la gara Orhei.....Lei 13.600.--
exclusiv transportul dela gară la fața locului.

TERMIN DE PREDARE : 3 - 4 săptămâni dela data comenzii.

CONDIȚIUNI DE PLATA: vă rugăm a aproba :

50 % acento la comandă,
restul la terminare și predare.

Primiți vă rugăm asigurarea deosebitei noastre stime
și considerațiuni.

*67.500 Bcu
81.100 Ohu*

[Signature]

FABRICĂ DE CONSTRUCȚIUNI DE FER

Lucrări de Artă
Furnică pentru Benale
Implimentare de Sămă

I. HAUG Onor.

FONDAT IN 1890

București VI, 4. Iulie 1931
Str. Alex. Ghica, 41

*7/VI/31
Văzută
Zăcut Cămin
Horia Leonida*

D.M.I.
ARHIVA
DOCUMENTE CIBIC.
NR. FRĂ 15

RELE:
NCU No. 41
(R)

Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice
Comis. Monumentelor Istorice

L o c o
Str. Gen. Berthelot 26

In urma cererii Dv, avem onoare a vă oferi:

Un Cafas demontabil executat conform cu desenul Dv, compus dintr'o plat formă de 6500 x 2200 m/m și 3500 m/m înălțime, acoperită cu scânduri de stejar de 60 m/m grosime, un parapet de 6500 m/m lungime și 800 m/m înălțime și una scară spirală de 1300 m/m lățime compusă din 18 trepte și un podest din tablă riglată de 5 m/m grosime prinse cu șuruburi pe un vang de tablă de 5 m/m grosime iar axul va fi format dintr'o țevă de oca. 100 m/m diametru totul demontabil.-

*56.000. Lucra fabrica, furnica și Dv. -
64.000. Montaj Orhei. -*

Pe prețul de Lai 56.000.--

Lucrarea se înțelege vopsit odată cu minium de fier

francă fabrica n./

Pentru transport și Montaj la Orhei vă vom socoti separat

Lai 8.000.--

Condițiuni de plată: 50 % acento, restul la terminare în Fabrica n./

În așteptarea comenzii Dv, vă salutăm

Cu toată stima
FABRICA I. HAUG

[Signature]

L. HAUG
Grossh. 11

Ministère Suisse de l'Intérieur
Comité National des Cantons

1 0 0
M. Haug, Grossh. 11

In nomme de la commune de Cham

Un plan de construction a été dressé par le conseil communal de Cham le 15 Mars 1931. Le plan est divisé en parcelles de 1000 m² à 2000 m². Les parcelles de 1000 m² à 1500 m² sont destinées à la construction de maisons individuelles. Les parcelles de 1500 m² à 2000 m² sont destinées à la construction de maisons individuelles ou de petites entreprises. Les parcelles de plus de 2000 m² sont destinées à la construction de grandes entreprises ou de bâtiments publics. Les parcelles de plus de 2000 m² sont destinées à la construction de grandes entreprises ou de bâtiments publics. Les parcelles de plus de 2000 m² sont destinées à la construction de grandes entreprises ou de bâtiments publics.

Le plan est en vigueur à partir du 15 Mars 1931.

Les parcelles de plus de 2000 m² sont destinées à la construction de grandes entreprises ou de bâtiments publics.

Le plan est en vigueur à partir du 15 Mars 1931.

Le plan est en vigueur à partir du 15 Mars 1931.

1000.-

Le plan est en vigueur à partir du 15 Mars 1931.

Le plan est en vigueur à partir du 15 Mars 1931.

CHAM
L. HAUG

[Handwritten signature]

PROCES - VERBAL

Azi 7 Iulie 1931 s'a procedat la deschiderea ofertelor primite pentru executarea în fier a unui cafas demontabil la biserica Sft. Dumitru din Orhei (Bazambia), în prezența d-lor arhitecți Horia Teodoru și Em Costescu .-

Au fost invitate 6 (șase) case concurente ,dintre cari au răspuns numai cinci (5) .-

Dintre aceste oferte cea mai avantajoasă a fost a casei I . Haug - str. Alex. Orăscu No. 41 , care s'a oferit să execute cafasul de fier demontabil cu prețul de lei 56.000 franco vagon București și cu 64.000 lei , gata transportat, montat și vopsit odată cu minius de fier, în biserica din O r h e i .-

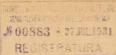
Preț care am încheiat prezentul proces verbal .-

A R H I T E C T I :

Horia Teodoru
Em. Costescu

Exp. 28 Iulie 72

17

9-5-Bi

DOMNULUI PRESEDINTE,

Avem onoare a vă încunoștința că în ședința Comisiunii Monumentelor Istorice din 9 Iulie a.c., luându-se în cercetare chestiunea construirii unui cafas pentru cor la biserica catedrală din Orhei, s'a hotărât conform principiilor sale că nu se poate aproba facerea cafasului deoarece el ar strica caracterul bisericii prin intrăducerea unui element nou ce nu a existat nici odată în bisericile noastre vechi deci nu e în tradiție.

Ca atare vă rugăm să binevoiți a-i comunica parohiei respective cele de față.

MINISTRU,

DIRECTOR,

DOMNULUI PRESEDINTE AL COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE
SECTIUNEA PENTRU BASARABIA.

Tablă

Comparativ al preturilor oferite pentru executarea muncii
Cafas demontabil în tri. și Drumul în Orhei (Basarabia):

Numele Fabricii:	Fraca fabricii Bas.	Montat. în Orhei:	Fraca în tri. Bas.	D.M.L. ARHIV EXTE. 810 MIL. 18
E. Wolff.	67.500.-	81.100.-		
J. Lang.	76.000.-	<u>64.000.-</u>	<u>56.000.-</u>	Debit tehnic în M. Orhei Cămin și de fabrică și de drum în Orhei și în jurul său
N.T. Popescu		83.500.-	67.500.-	
Soc. „Filierea”		74.634.-	61.250.-	
G. Hickel		72.870.-	60.500.-	

Văzut:
G. T. Costescu
7/VIII/1931.
G. I. Leonov

500
100
100
100
4.270. 2.170
26.700
6.100
8.000
6.100
7.833
f. s. m. t. e. n. e.

TRIMBUL Nr. 664/8
1937

REGISTRATURA
JUL 1937

ca de
plan
la

ROMANIA
Parohia Catedrala
Or. Orhei
C. str. 9-6-937

Or. Orhei
"27" Maiu 1937.
No 90.
Onor COMITIVUL CENTRAL MONUMENTELOR
ISTORICE - Bucuraresti.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. 514

10 Iulie 1937
Domnului Ntitor Mihail
cu semnificative de a
upri ampreza opelii
pentru mntorul
Arhitect
Ivan Terent

Reparatul
pe contul paginai

10 Iulie 1937

- 1) An tralun, uni intin
concedat dea un
licenca pndicabai pictura
dela Vaclav Inyru
 - 2) Conform noiei
de reglementari
pictura Lavinia
Balesteanu trebuie
sa niba autorizata
de la Min. Culturii
si Arta.
 - 3) Nuama in
conditii se p
scopul un
Opinta
A - un
si se p
va analiza
constituiti
contu man sus.
- reparatia capitala, o restaurare completa.
Din devizele intocmite de D-l Arhitect Minici de-
la Municipiul Chisinau si de D-l Piscarev, cunoscutul
pictor din Chisinau, se vede, ce anume lucrari urmeaza
sa se executa la biserica.
Intre diferite lucrari este si construirea unui
dincioi (P.p. I - 5 din devis.)
Gasim de cuvinta a adauga, ca construirea cafagu-
si este absolut necesara. Biserica Catedrala este cu
total neincapatoare; strana destinata pentru cor cuprin
de mult loc; prin construirea cafaului se va elibera
destul loc pentru credincioi; cafaul, cum se vede

I. Mihail

din planul întocmit de D-l Arhitect, cu nimic nu va schimba înfașigarea bisericii.

Adunând la cunoștință despre cele expuse, cu onoare va rugăm, să binevoiți a aproba contruirea cafasalui sub supravegherea D-lui Arhitect Clinici.

Alăturăm planul și devizul întocmit de D-l arhitect și devizul de D-l pictor Piscarev.

Președinte Consiliului Parohial, Parohul Catedralei Io. St. Nov. Pisco

Subscrisoarea

Dr. F. Harbancu
Dr. G. ...
Dr. ...
Dr. ...
Dr. ...

Membrii

Epitropii

13 Iulie 1937 Referat

I. Cafasal (cap. 1, 2, 3, 4, 5) din deviz) sunt de părere ori nu se aprobă de aceea schimbă proporțiile, gura ați neavând și și si recomandați Parohiei să poa o schiță de altă natură pe latura cea a pronaosului, în cazul când Onorata Comisiune aprobă planul cafasalului, sunt de părere să se facă după planurile anexate din suprafețe plane, zugrăvite cu o năsture Bisericii astfel ca să se vada că mai puțin.

II. Pentru restul decorărilor am întocmit alăturatul memoriu și îl reproducem în copie.

Arhitect
Norie Codreanu

Comisiune metecinică aprobat referatul d-lui arh. Teodoru.
o schiță în acelu gen și a fațadei bisericii și pronaosului din Romanu
unde în depunerea subscrisoarea.

[Signature]

SERVICIUL TEHNIC

5 August 1937

Copie

CENTRAL: Nr. 712.

CUCERNICILE SALE
 PAROHUL CATEDRALII
 OR. ORHENA

Cucernice Părinte,

În așteptarea adresei oficiale, semnată de Domnul Președinte,
 am onorarea a vă comunica prin aceasta că Onorata Comisiune nu a
 aprobat Capetelele I, 2, 3, 4, și 5 din devizul prezentat, referitoare
 la construcția unui șafas, recomandându-se să se facă o intradă
 joasă, până în dreptul ușilor pe peretele de vest al pronosului
 în gemul celui ce s'a executat la Biserica Episcopului de Roman,
 unde să deplină satisfacție.

Pentru restul lucrărilor, Comisiunea le-a aprobat cu mo-
 dificările și adăsurile arătate în memoriul aci anexat.

Cu deosebită stimă ,

Arhitect Șef.

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Str. General Berthelot Nr. 28, S. II

Cucerniciei Sale, Cucernicului
paroh al Catedralei orașului
Ornei.

830 10.09.937
Dosarul și Nr. nostru (a se repeta în răspuns)

Cucernice Părinte,

Referindu-ne la raportul cucerniciei voastre nr. 90 din a.c. avem onoare a vă trimite devizul privitor la reparațiile necesare acelei Catedrale, aprobat de noi conaduse de serviciul nostru tehnic și prevă form modificărilor menționate în memoriul alăturat zute în memoriul alăturat și cu mențiunea că nu se aprobă construirea cafasului, ci se recomandă a se face o estradă joasă, până în dreptul ușilor, pe peretele de vest al pro-naosului, în genul celei executată la biserica episcopală de Roman, care dă deplină satisfacție.

Procedute

Secretar

*oboseam eu
placuri și deviz
la tehnic 11. VIII. 937*

9-6-937

Inainte de a incepe lucrarea se va face micșorarea cocaturii în diferite puncte și la bolta pentru a se vedea dacă sub lucrările actuale nu sunt urme de zugrăvire în frescă. De rezultatul acestor cercetări va fi înălțimii înscrise la comisiunea pentru a trimite delegații sau șpe. face constatarea celor găsite.

*Arhivă
Horia Teodor*

DRVIZ - OFERTA

Pentru executarea lucrării de pictură în stil Bizantin vechiu la Catedrala orașului Orhei din Basarabia. -

Subsemnatul Piotor Pavel A. Piscariov, domiciliat în str. Măstăraș Teodoroiu No.108 (case proprie) mă oblig să execut următoarele lucrări de pictură în ulei mat în Catedrala Orhei cu hramul Sf. Dimitrie.

TURLA CENTRALA.

- Met.Pat. I. În bolta urlui se va picta Isus Hristos Pontocratul
2,70x2,90 înconjurat de mai mulți îngeri, iar împrejur cuvintele "Doamne, Doamne".
- 0,25 II. Ciubucul ornamentat cu sur slach-metal, argint și variet cu ornamente.
- 0,45 III. Mai jos sub arcuș se va picta un obșnar cu ornament pe fond de sur Slach-metal și argint.-
- 0,25 IV. Detesutul vânsurului în ciubuc ornamentat și variet cu sur slach-metal și argint.
- 1,50x1,50 V. Sub baza turlei în cele patru triunghiuri se vor picta 4 evanghelisți cu simbolurile lor, înconjurat cu rame de ornament variet cu sur Slach-Metal și argint.

SANURI.

- 3,40x3,00 VI. În sămuri se va picta Icoana Mășterii Domnului Isus Hristos iar pe partea cealaltă Iovierea Lui în rame de ornament variet cu sur Slach-Metal și argint.
- 3,70x2,00 VII. Pe Nișuri de deasupra ferestrelor vor fi pictate 4 icoane, două pe o parte cu Sf.Gheorghe și Dimitrie iar pe de altă parte două Teodor, Viroș și Mine. -
- 2,70x2,80 VIII. Pe aceleași pereți de la Sămuri se vor picta 4 tablouri și scene: Cina cea de taină, Răstignirea pe Sf. Cruce, drumul spre Golgota și coborârea de pe cruce, vor fi înconjurate de ornamente varietate cu sur și argint.

./.

Vatut Zahharov

ALYARIU.

IX. Sus de bolta altarului se vor picta Meica Domnului pe geț cu pruncul în brațe, iar în dreapta Sf. Mihail, iar în stânga Arh. Gevril.

Mai jos pe perete 4 ararhi și doi discipoli vor fi pictați.

XI. Cu oada altarului se va orna.

LA PRĂWI.

XII. Pe bolta se va picta Sf. Treime înconjurată de îngineri și cu un coșenar ornamentat și variat cu aur, sâmbetel și argint. Ciubucul ornamentat.

XIII. Pe pereți se vor picta patru tablouri: Icoana brașului Sf. Gheorghe, Sămăriașul milostiv, Maria și Marie și fiul risipitor, restul ornamentat.

XIV. Toate glesurile făcute imitație de marmură. Împrejurul totului interior al bisericii se va vopsi țocul cu imitație de marmură, malschit verde, înălțimea 1-1,50.

PRĂVORUL.

XV. Se va picta icoana Petru și Pavel și a domnitorului Vasile Lupu, ziditorul acestei biserici, restul ornamentat.

XVI. Vopsit toate ușile ferestrele și acru.

XVII. Rămănițul pereților în total 904,91 e câte 14 lei metrul pătrat.

Acestate luorare va costa suma de lei 400.000 (patru sute mii). Din care sumă se va de înapoi 30% pentru materialul necesar. Restul se va plăti treptat cu avansarea lucrării și va dura 4 luni de la începerea lucrării. Acestate ofertă este făcută în 4 exemplare și va servi ca act de angajament la facerea contractului respectiv.

Pictor P. A. Pisariu

În această sumă sînt 6 icone împărătești la stînga catapetezmei

P. A. Pisariu

Vasile Mihail

Icoana M.P.
6,30x3,30

2,65x2,65
± 0,30

1) 4,10x5,20
2) " " 5,26
3) " " 5,39
4) " " 5,39

6,70x3,90

nu la pridvor ci pe perete și
mănușii în dreapta altarului de intrare

MINISTERUL INSTRUCȚIUNII, AL CULTELOR ȘI ARTELOR

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

SERVICIUL TEHNIC

 D. M. I.
 ARHIVA
 MONUMENTE ISTORICE
 NR. FILĂ 23

Copie.

Dosarul și Nr. dv.

Data dv.

Dosarul și Nr. nostru (a se repeta în răspuns)

Data

Privește

 DEVIZELE TRIMISE DPRE APROBARE PENTRU RESTAURAREA
 CATEDRALEI ORASULUI ORHEIU
 ADAOSURI SI MODIFICARI
I) DEVIZUL PENTRU PICTURA

- 1) Ofertantul va trebui să obțină în prealabil o autorizație specială dela Ministerul Cultelor și Artelor în conformitate cu noua Lege publicată în Monitorul Oficial Nr. 144 din 26 Iunie 1937.
- 2) Înainte de începerea lucrărilor se vor face cercetări foarte amănunțite în toate locurile și la bolți pentru a se vedea dacă sub actualele straturi de zugrăveală și tencuială nu se află nici o urmă de zugrăveală veche în frescă. De rezultatul acestor cercetări va fi înștiințată Onorata Comisiune ca să trimită delegatul ei spre a constata și a da dispoziții, chiar dacă nu se găsește nici o urmă.

II) DEVIZUL PENTRU REPARAȚII

- 3) Chenarele de piatră cioplită dela ferestre, dela ușile Pronaosului și a scării precum și orice altă piatră cioplită nu se va spoi. Dacă se dispune de fondurile necesare și de un lucrător foarte priceput, toate aceste pietre cioplite se vor curăți cu peria aspră de straturile suprapuse de zugrăveală, fără a se intrbuința dalta pentru a nu se denatura profilele. Se poate intrbuința o soluție de apă tare spălând pe urmă abundent cu apă pentru ca să nu se atace piatra.
- 4) De începerea lucrărilor, atunci când schelea va fi ridicată în exterior se va anunța Onorata Comisiune pentru ca delegatul ei să vie la fața locului spre a face cercetări pentru a se găsi sub tencuiala actuală urmele parameintului original.
- 5) La capitolul 8 al Devizului, lucrarea se va executa din lespezi de piatră. Numai în imposibilitate absolută se va face din lespezi de beton ușor armate dar nesolvisite, cu aspectul unei petre conglomerate.
- 6) Spoițul se va face într-un singur ton în culoarea patinată al petrelor vechi, în cazul când în urma cercetărilor ce se vor face nu se va schimba textul acestui capitol.

Arhitect,

Gheorghe Teodor

9-5-938

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 24

Domnului I. Mihail
Pictoral Comisiunii Monumentelor
Istorice.

400
B.P. 24. iunie 1938

DELEGATIE

Comisiunea Monumentelor Istorice săldoleagă cu cercetările necesare la supravegherea bisericii "parohială Catedrală" din Orhei, pentru a da cuvenitele îndrumări și a ne referi.

SECRETARUL

Comisiunii Monumentelor Istorice,

400 Nota 24

D.M.I. ARHIVA MONUMENTE ISTORICE NR. FILA 25

ROMANIA

Parohia Catedralei

or. Orhei

"10" Martie 1938.

No 24

22/II/1938
Sunt de parere ca se poate
dona un teren si se poate
construi un altar
si se poate

si se poate
si se poate
si se poate
si se poate

C ă t r e

ONOR COMISIUNEA CENTRALA MONUMENTELOR
ISTORICE. - B u c u r e Ń i .

În urma adresei No 782 din 5 August 1937, cu
respect rugăm Onor Comisiunea, să binevoiască a
trimitte delegatul spre a face cercetările necesare
privitoare la zăgaveala bisericii și a ne
da cuvenitele îndrumări și dispoziții.

Însem, să adăugăm, că în anul 1905 s'a făcut
tencuiala pereților pe dinauntru și n'a fost ni-
ci o urmă de zăgaveala veche.

Cheltuelile cu venirea delegatului Comisiunii
vor fi acoperite din sumele bisericii.

Președintele Consiliului Paro-

hial, Parohul Catedralei Io.St. *Rad. Picoan.*

Protoiereul *F. Gherbanovici*
Diaconul *St. Mănduc*

34 Martie 1938.

Am luat cunoștință
și am cercetat la faza
locului.

Michael

V. Pan
L. Brucan
St. Mănduc
St. Mănduc
St. Mănduc
St. Mănduc
St. Mănduc
St. Mănduc

Episcopii

St. Mănduc
St. Mănduc

24 Martie 1938

Nu s'ar putea propune parohiei
ca sa faca capatul in proas
si parohia dinapre opus a bisericii?
caro nu da mijloc; car arent
dute neces si proas, subu cel
bisericii nu s'ar guparati; sa se
linguasa cum s'ar facu la mult
bisericii. Sa se facu opus si
poutat si peroparati ulterioare
car sa se aduata si s'ar potent
sa se scrie sa se duca si la capat.

P. Antony
Profesor

[Handwritten signature]

Examinand ma
de aproape v'artele
soluții propuse

cel ci cea mai
buna rezoluție ar
fi si x mentie prima
si opinia a Comisiei
adica sa un apote
nisi un fel de capat

6 Mai 1938 *[Handwritten signature]*

28
9-5-938

HONORABIL.

Domnule Președinte.

*Se aminte
m. J.*

Prinind delegațiunea de a cerceta și referi asupra bisericii Catedrale din orașul Orhei-Basarabiă, m'am transportat la fața locului unde făcând cercetări am constatat că biserica deși zidită de Vasile Lupu-Domnul Moldovei., în decursul vremii a suferit radicale transformări astfel că azi, ea numai prezintă caracterul și stilul ei dela început.

Pe lângă aceasta, din cauza insuficienței de spațiu, enoriașii nu pot profita de slujbale religioase cu toții, astfel că ei vor ca la naosul bisericii să se construiască un cafan unde corul bisericii va cânta, rămânând să se câștige prin aceasta spațiul din biserică ocupat de cor astăzi.

Sunt de părere că se poate aproba această cerere a parohiei de a construi cafanul deoarece pe pereții acestei biserici, din cercetările și sondagiile ce le-am făcut personal, nu există nicio urmă de pictură din timpul lui Vasile Lupu, astfel că nu se poate distruge nimic, bineînțeles că planul acestui cafan să fie studiat de serviciul tehnic al Comisiunii Monumentelor Istorice și aprobat.

*An primit adresa
si copie după plan
26 mai 1938
J. Petricu*

*Mikhail
Petricu*

doc 812

ROMANIA
Parohia Catedralei
or. Orhei
14 Iunie 1938.

C a t r e
Onor COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
B u c u r e s t i

No 159

Cu ord. No 1206 din 26 Mai a.c., Onor COMISIUNEA
ne-a comunicat, că s'a aprobat facerea unui cafas la
biserica Catedrală din Orhei, conform planurilor întee-
nite de Serviciul Tehnic al Comisiunei, planul acuz de
epitropul Catedralei însă nu este vizat de D-l arhitect

Cu onoare Vă rugăm, să binevoiți a dispune semnarea
planului și a ni-l restitui, ca să putem începe lucră-
rile.

Parohul Catedralei,
Iacob Stavr.

Ros. Pissari

*S'a primit planul
amb. Sr. Bala,*

14/VI-38

ARHITECT

VALERIU V. ULINICI

Diplomat de Academie Sup. Arh. București

Consultații-Expertize-Procese

Chișinău, Str. Iașilor No. 9

No. 520/538

100% taxa Aprilie 1946 / 10 + DEVIZ ESTIMATIV

Pentru reparațiunile necesare la Catedrala oragului

C O N T I N U

No.	Descrierea lucrărilor	Cantitatea	Prețul Unitar	SUMA
1.	Executarea cofrajului pentru cer din beton armat, turnat în pilaș și grinză de suport după planurile de detaliu dimensi- onate conform calculei scotind greutatea accidentala 500 kg. pe metru pătrat. Betonul armat se va confecționa din 300 kg. ciment la un metru cub de be- ton, 0,800 m.c. pietriș de râu spălat cu o mărime maximă de 4 cm. diametru și 0,400 m.c. ni- sip cuarțos măgare și ciuruit, 120 kg. fier rotund spăst conform planului de detaliu și legat la înșurubări cu sârme moale, inclusiv toate cofrajele și profilurile precum și ex- cutarea șanțului în pereți de 0,30 mtr. rămânând pentru în- cadrarea planșei de beton armat. Materiale și manoperă.			
	$7,00 \times 2,50 \times 0,15 = 2,625$			
	$7,00 \times 0,25 \times 0,45 = 0,787$ $3,417 = 3,42$			
	<u>In total m.c.</u>	4	5000	20000
2.	Construirea parapetului de 10 cm. cu toate profilele conform planu- lui din beton armat dosaj 250 kl. ciment la un metru cub de beton, nișip măgare și pietriș de râu, cu armatură de fier compusă din bare de 5 m/m. grosime așezate în două sensuri la o distanță de 15 cm. din axă în axă la cele verti- cale și la 25 cm. la cele orizon- tale, legate la fiecare înșurubi- tură cu sârme arde. Pereții vor fi bine încastrați în pardoseală și ziduri inclusiv cofrajele ne- cesare.			
	$6,40 \times 1,00 = 6,40$			
	<u>In total m.p.</u>	6,40	500	3200
	.../...			

No. Prețul
 crt. Cantitatea Unitar SUMA

3. Executarea pardoselii de ciment în dosaj de 1:3 de 5 centimetri grosime inclusiv coloratul și solivizarea suprafeței cu ciment.
- $2,60 \times 6,40 = 16,64$
- In total m.p. 16,64 200 3328
4. Tencuiala tavanelor și a pereților de la balconul cafeastrului cu mortar de var proporție 1:3 și 1 klg. ciment la un metru pătrat de tencuială.
- $2,60 \times 6,40 + 2 \times 6,40 \times 1,00 = 29,44$
- In total m.p. 30 60 1800
5. Construirea unei scări de fier în spirala pentru cafeastru cu trepte de 0,70 mtr. lungime, 0,18 mtr. înălțime și cu 0,24 mtr. lățime din table de fier stricte de 5 m/m. grosime iar axul din baza de fier de 10 cm. diametru, cu balustrada de fier pătrat și lat cu mâna curată de stejar cu toată fierăria și accesorii necesare precum și vopseaua de două ori cu vopsea de ulei inclusiv montarea scării și executarea fundiții de beton de $1,00 \times 1,00 + 1,00$ din beton.
- $414 : 18 = 23$ trepte.
- In total buc. 23 900 18400
6. Repararea daunelor de lemn de gradete, tăierea și îndepărtarea scândurilor putredite, curățarea orăzăturilor și a rosturilor cu gip și întărirea scândurilor slabe cu cui, în general se vor executa reparațiile parțiale care se vor reporta la întreaga suprafață.
- In total m.p. 145 20 2940
7. Curățirea, grunduirea și chituiră precum și vopsirea daunelor cu vopsea de ulei în culoarea neron de ocră francez și albastru.
- In total m.p. 145 40 5800
8. Executarea pardoselii din beton de ciment de 10 centimetri grosime dosaj 1:50 klg. ciment la un metru cub de beton din piatră de râu și nisip cuarțos cioruit, în-

No.	Denumirea lucrărilor	Cantitatea	Prețul Unitar	SUMA
-----	----------------------	------------	------------------	------

clusei ștrebel de ciment de 1:3
cu solivă și coloratul su-
prafeței. *diagramă și 22 esecute astfel numai în caz de importanță letale absolute*
de a se pierde din cauza de lipsă de piatră, se calculează cu un monogramă colorat.
 $3,70 \times 3,90 = 14,43.$

<u>In total n.p.</u>	14,43	250	3607
----------------------	-------	-----	------

9. Executarea și vopsirea ulei noi
de lemn în două camere lucrata
în tablă din scanduri uscate
de 4 și 6 cm. grosime cu toc de
7x17 cm. grosime, având pragul
de stejar cu toate fieraria ne-
cesară de buna calitate inclu-
siv pervazuri și castușeli, pre-
cum și grunduirea, chitarea și
vopsirea de două ori cu vopsea
de ulei.

$2,00 \times 3,10 = 6,20.$

<u>In total n.p.</u>	6,20	1200	7440
----------------------	------	------	------

10. Curățitul, grunditul și chitai-
tul precum și vopsitul de două
ori a uşilor cu vopsea de ulei
în culoarea marou. Suprafețe u-
şilor se va socoti de două ori.

$15,52 \times 2 = 31,04.$

<u>In total n.p.</u>	31,04	50	1582
----------------------	-------	----	------

11. Curățitul, grunditul și vopsi-
tul de două ori a ferestrelor
cu vopsea de ulei în culoarea
marou. Suprafețe ferestrelor du-
ble se va socoti de trei ori.

$6,89 \times 3 = 20,67.$

<u>In total n.p.</u>	20,67	50	1038
----------------------	-------	----	------

12. Curățitul de rugina și vopsea
veche, grunditul, chitutul și
vopsitul de două ori a înveli-
toare de tablă neagră cu vop-
sea de ulei și oxid de cupru
(maternoa).

<u>In total n.p.</u>	600	50	30000
----------------------	-----	----	-------

13. Curățitul, grunditul și vopsi-
tul de două ori a barisnelor cu
vopsea de ulei și oxid de cupru
(maternoa).

<u>In total n.p.</u>	80	25	2000
----------------------	----	----	------

14. Rămășiul cu mortar de var a pe-
reșilor interiori.

<u>In total n.p.</u>	905		
----------------------	-----	--	--

(trebuie în devisul
p-tru executarea
picturii și a su-
gravelor interio-
ri).

W.
art. Demandarea lucrărilor
Comitetul
Președ
Unilor
SUNA

15. Desbateră temnelilor stricte
la exterior, tencuială lucrărilor
desbătute, rășnita și frezarea
intregii suprafețe cu mortar de
var și supravital în două amăn-
țe și în culori de apă, a pereții-
lor exteriori, *peh un singur ton în
colora feței netaste*
In total m.c. 1000 15 15000

16. Executarea a două aplicăte din
mortar de var și ciment pentru
masarea la exterior a piulițe-
lor și a plăcilor dela legătări
de fier bine încastrat în sidă-
rie.
In total m.l. 4 200 800

17. Construirea sobei de teracoță
nari din teracoță cu aplicarea
caruziselor refractare la focar
cu fierări a simetică de fontă
și cu toate necesoriile necesare
inclusiv fundția din sidărie de
piatră și recordarea cu oșul
pentru țan precum și grunțitul,
curățitul și vopsitul de două
ori cu vopsea de laok refractar.
In total imp. 1 7000 7000

TOTAL.....128900

18. Pentru întocmirea relevului a-
proximativ necesar pentru deter-
minarea suprafețelor și a devi-
anului estimativ pentru reparați-
uni 2% din suma totală a devia-
unilor în valoare de lei 128900.
In total lei...... 2478

TOTAL GENERAL.....126878

Adică în total lei una sute douăzeci și șase mii, trei sute șap-
teseci și opt, bani caș.-

Nota: Chemante de piatră cioplite
de la fabrica Bisericii, de la case de intărie
în proman, în clădiri învecinate, de la case de in-
tărie în mare, de piatră cioplite și orice alte
piatră cioplite nu se va opor. În cazul când
se dispune de fondurile necesare și de un
lucrător fontă priceput, toate aceste piatră cioplite și vor curăți de straturile
suprapuse de vici sau răscoale. Curățitorii nu se vor face cu dalta pentru a nu se
distruge profilul. Se vor utiliza bruscă și mlație de apă tare, spălând apoi al vici-
dent în apă pentru a se îndepărta atacarea feței.

Și în după lucrării, atunci când școler va fi făcut, și în amănunțit de
timp înainte de încheierea, pentru ca delegatul să se vicle la fule lucrării spre a face
lucrării pentru a se vicle cum se paramentul de orice zina.

Arhitect Horia Terovom

30

9-5-938

C.M.D.

Tezei 400

D. M. I.
ARHIVA
DOCUMENTE STAMPATE
NO. FILA 28

Fareliei Catedralei Cr. Orhei.
Basarabia.

27 7. VII 938

CUCURTIŢE PĂRINTE,

Am onoare a vă trimite caietul de sarcini pentru lucrările de pictură în interiorul Catedralei din Orhei.

rugându-vă a cere oferte realizate de la pictorii autorizați după care să se va comunica

SECRETAR-DIRECTOR GENERAL,

Temei 400

9-5-938

ROMANIA
Parohia Catedralei
or. Orhei
"28" Iunie 1938.
No 172.

D-ei S a l e
D-lui Pictor Ioan Mihail -
Comisiunea Monumentelor Istor.
B u c u r e s t i

Cu onoare Vă rugăm, să binevoiți a
trimitte parohiei cât mai urgent posibil
devizul de lucrări de pictură în interi-
orul Catedralei din Orhei.

Parohul Catedralei,
Icon. Stavr.

Rad. Pirescu

Episcopul *T. Petricenco*

*Factul de incalzire
fără plăci*

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 29

MINISTERUL INSTRUCTIUNII SA CUPTELOR
 COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
 Nr 01881 x 08 JUL 1938
REGISTRATURA

32

D.M.I.
 ARHIVA
 DOCUMENTE ISTORICE
 NR. FILA 30

ROMANIA
 Comitetul pentru
 restaurarea
 Catedralei - Orhei
 No 216
 14. Iulie 1938.

Doamule PRESEDINTE,

9-5-938

Aven onoare a Va aduce la cunoastinta, ca in urma
 interventiei D-voa si ord. D-lui Ministru de Interne
 No8997/1938, s'a format un Comitet Local pentru
 repararea si restaurarea bisericii Catedrale din
 Orhei, sub președintia subscrisului.

Comitetul este compus din-

- 1) D-l Prefect al Județului.
 - 2) D-l Primar al Orașului.
 - 3) Consiliul parohial.
 - 4) Păr. Ic. Stavr. Pavel Guculjina, parohul Biserico.
Sf. Nicolae - Orhei.
 - 5) D-l Vasilie Mabo, directorul Liceului Orhei.
 - 6) D-l Vasilie Abrudeanu, director al Școlii Națio-
nale Orhei.
 - 7) D-l avocat-Nicolas Antonescu.
 - 8) D-l Doctor Nicușor Leacu și
 - 9) D-l Mircea Bengulescu - antreprenor de lucrări.
- I.P.ȘI.Ș.P.R.M., Arhiepiscop Locotenent al Chișinăului cu ord. No 8632/1938 a aprobat in total compunerea acestui Comitet.

In ziua de 12 Iulie Comitetul a ținut prima ședință unde s'a discutat chestiunea restaurării Catedralei.

Președinte,
 PREFECTUL Județului
 Locotenent - Colonel

Ilie Mici

14 Iulie 1938
14 Iulie 1938
in cadrul de muncă
în teren opere picturale
Arceș, Teșcanu, Briceni,
Valeriușeni, Tomșani

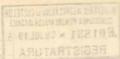
Am anunțat prin
terziu Comitetul
pentru ca să se poată
trage operele pic-
torilor recomandați.
It nu. În caz că
prezenta pictură nu
are o valoare artistică
și face lucrurile cu
pictori lor caș.
cașclatu. Il

Sorin al
Comitetului
național
orașului

14 Iulie 1938
 Președinte al Comisiunii Monumentelor Istorice - București.

Se...

1131

flai procedute al limit
ului pt. restantelor Cataliei
Orhei, 10 AUG. 1939

La adresa Dumitru no
216 din Tula a.c., omere scara
a fost acordat cu privire
la propunerea ce a facut
Comisiei pentru a trimite
pentru la 25 Tula ofertele
pictorilor autorizati si expoziti
la parohia Cataliei
Orhei, in vederea real.
bui, nu s'a putut realiza
intrucat Dumitru Dumitru
a vorit la Comisiei
noastra tarziu si nu
ne-a dat timp pentru
a putea cere oferte
pictorilor.

La rugina mea ca
succesive si pe executate
conf. caricaturile de savani
intremit de St. Nikol,
pictorul Cat. P.

St. I. D. El

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the page.

D.M.I.
ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
NR. FIA 31

ROMANIA
Comitetul pentru
restaurarea
Catedralei - Orhei

Către
ONOR COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
București,

No 217
"14" Iulie 1938.

Cu onoare Vă rugăm, să binevoiți a propune pictorilor autorizați și cu experiență-de a trimite până la 25 Iulie a.c. pe numele parohului Catedralei Orhei oferte închise sigilate pentru lucrările de pictură în interiorul Catedralei din Orhei, conform caietului de sarcini întocmit de D-l Ioan Mihail, pictor al Comisiunii.

Odată cu oferta, se va trimite și 5% din valoarea totală a lucrărilor.

Caietul de Sarcini se poate vedea la Comisiunea Monumentelor Istorice - București și la parohia Catedralei Orhei.

Ofertele se vor deschide în ziua de 25 Iulie a.c. la ora 11 dimineața, în sala Prefecturii Orhei.

Președintele,
PREFECTUL al Județului
Locotenent - Colonel

Velimede

9/XI/1938 9-5-938

Decretul N° 2373 C.M.J.

din 14 Oct. 1938.

Reperat

Sistemele luminoase electrice în
Catedrale din Orhei

1250/9/11/1938

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NE. FILA 32

9 Dec. 1938
Dom. tehnice

12.02/9/38
Se aplică
informații de

P. Antuț

Se lucrează

Aflând că s-a publicat în Monitorul Oficial
de licitație pentru două lucrări, în
Căminul luminoase electrice în Catedrala din Orhei,
și că în acest publicat s-a menționat că
derizivul lucrării se poate vedea la Comisia
Monumentelor Biserice, a rețutând dosarul
am constatat de Comitetul respectiv nu
a întocmit un nou deriziv după indica-
țiile date de Comisia Bisericească cu
N° 2373 din 14 Oct. 1938 prin care se
ceru ca să se subțireze în exteriorul Bisericii
și să se simplifice caera luminoasă.

De consecință, noy Comisia Bisericească
și să se revizuiască caeră din nou
proiectul și derizivul întocmit de Comitet
și să se decidă dacă nu este loc să se facă
o nouă intervenție pentru a se cerceta
Comitetului să întocmească un nou
deriziv în care să se precizeze:

- 1) aducerea luminoase de la o depozit sau
în raport cu vecinătățile, prin caera subțire,
pentru a se evita așezarea izolatoarelor pe zidurile
exterioare ale Bisericii.
- 2) așezarea tablourilor în diaconia sau
a nu fi vizibile,
- 3) suprimarea punctelor din cap 45.
- 4) cruci și patre în zid, nefiind tradiționale
- 5) creșterea pentru icoanele altare de cor

În același timp rog Onorata Comisie să
bune vârstă a apucii deci este bine să se
eprote cup 53' adică crucea luminată de
pe cupolă, în exterior.

Arhitect
G. I. I. I.

N° 2373

Plan Proiectat al Com. de Arhitectură
local pentru restaurarea Catedralei
din orașul Orhei.

20 DEC 1936

Revizuit asupra proiectului
noștrui N° 2373 în 14 noiembrie
a.c. ascu surse a vă aduce
la cunoștință că înaintea de a
ține licitația pentru executarea
lucrării de instalare a luminii
electrice în catedrală din
Orhei, vă rugăm să faceți
voiesi a desface modificarea
dirijată; însoțim proiectul
Comisiei. Monștrii calității
prevedem:

- 1) Stăruința lucrării de la o depunere
care este în raport cu necesitățile, prin
catala subteran, pentru a se evita asigurarea
izolatorilor pe suprafața exterioară a lucrării.
- 2) Pregătirea lucrării în diametru și
a m. și v. și
3) Determinarea sursei alimentare pentru în
cap. total 45.
- 4) Creați săpale în zid și fund tradițional
și curățarea pentru icoane la nivel alături
de cor

Proiect

1936. Dr. G. I. I.

MINISTERUL INSTRUCTIUNII SI CULTURII
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
Nr. 2378 x 19 SEP 1938
REGISTRATURA

16/10/38
Domnului Prefect
Județul Orhei

ROMANIA
Comitetul Local

P-tru restaurarea Cate-
dralei din Or. Orhei.

Comitetul Local al Comisiei C & T a fost constituit la septembrie 1938
OCHR COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

No 275
"29" August 1938.

Referat. Se referă la cererea nr. 1.
I care modificarea instalării electrice și pictarea bisericii.
Căruia se va putea aproba în condițiile referatele de mai jos.

Cu onoare vă rugăm, să binevoiți să aprobați
tarea lucrărilor de restaurarea Catedralei din or.
Orhei și anume:

1. A modifica instalația luminei electrice.-
2. A picta întregul interior a bisericii.-

A l a t u r e:

1. Planul, desinul și costul de sarcini pentru instalația luminei electrice, întocmit de D-l A. Măneșchi, electrician - tehnic special.
2. Costul de sarcini pentru pictarea bisericii, întocmit de D-l Mihail Ioan, pictor la Comisiunea Monumentelor Istoric - București, cu lămuririle date într'un proces - verbal, întocmit de o comisie din 3 pictori din Chișinău.

Cu insistență rugăm Ochr Comisiune, să binevoiască să ne trimită aprobarea cât mai de curând posibil, ca să putem cere oferte de la antreprenori și pictori autorizați și să începem lucrările de restaurare în anul acesta și anume - instalația luminei electrice și pregătirea peretelor bisericii pe din-

10-11-38
Tehnic
Victor Bărbulescu
16/10/38
Referat
Întru lumină electrică
sunt de puse și a epole
lucru ca recomandarea
ca în interior și a înălțimii
bunătății cella subteran
pentru a se evita fuziuni
izolatelor în fațada bisericii
în interior și a recom-
munda ca mai mare
sobrietate privind în
lumină electrică și numai
un mijloc și nu a
epolea picturii înlocuiri
de lumină electrică cu
acuză.

17 Sept. 1938

Sunt de puse în
a aproba întru
a puse întru
ca să se evite
efectul a se
de cristal luminate
opre lucrul în
erica etc etc. Răspuns
ca să se face
o timbra sobria și
un timbra și
categoriile în destinația
bisericii.

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 33

L. Colonel
Icon. Stevr. Rod. Picoan.
Mihail
Rete

9-5-938

37

Domnului PRESEDINTE al
Comitetului Local
pentru restaurarea Catedralei din oraşul Orhei.

2373

74 OCT. 1938

DOMNUL PRESEDINTE,

Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă că se aprobă lucrarea pentru aducerea luminii electrice la Catedrală în condiţie ca în afara Catedralei să se întreţină cablu subteran spre a se înlătura fixarea izolatoarelor pe faţada monumentului, iar înăuntru luminile să se aşeze cât mai cumpătat, avându-se în vedere că becurile electrice sunt numai un mijloc de a se înlătura lumina care afumă săgrăvoala şi e strică.

Cât priveşte pictarea bisericii, se aprobă întocmirea referatului şi costul de sarcini întocmit de domnul I. Mihail, pictorul Comisiunii noastre.

PRESEDINTE,

SECRETAR-DIRECTOR GENERAL,

Coșbuc

CAET DE SARCINI

D.M.I.
ARHIVA
MUSEUL BISEIC
NR. FIA 55

pentru lucrările de pictură ce trebuiesc executate la Biserica Catedrala, din Orhei, -Basarabia.-

.....

Biserica aceasta, zidită in veacul al XVII-lea, de către Vasile Lupu, Domnul Moldovei, nu păstrează nici o urmă de pictură din acel timp.-

După cercetările făcute la fața locului, reiese că această biserică n'a fost zugrăvită in timpul lui Vasile Lupu și nici mai târziu, in ori ce caz, nu se găsește sub tencuiei nici o urmă de pictură veche, ci numai un strat de var alb, care acoperia pereții bisericii. Actuala pictură in ulei este de dată recentă, și fără vre'o valoare artistică deosebită.-

Din punct de vedere architectural, biserica a suferit mari transformări in decursul vremii, atât in interior, cât și in exterior. Caracterul - sau stilul ce-l va fi avut in vechime, este foarte mult schimbat. Singurul element architectural ramas la locul frumos și nealterat, este portalul de piatră monumental, și piatra bisericii, dar și acestea sunt atât de încarcate de spoii de var și culori încât forma lor este imprecisă, se poate însă remedia ușor cred acest lucru. Restul bisericii in starea sa actuală cred că cu greu se poate recunoaște și readuce la forma si primitivă.-

Biserica aceasta are nevoie de a fi pictată în întregime din nou, cum însă biserica aceasta pe lângă că este catedrala orașului, reprezintă și interes istoric, urmând ca pictura i se va face, să fie în concordanță cu cerințele unui astfel de monument, și să prezinte, din punct de vedere artistic valoare. Pentru aceasta și pentru a se putea atinge acest scop, specificăm aci amănunțit, scenele și figurile de sfinți, ce se vor picta pe pereții acestei biserici, in modul următor:

Naosul. La bolta naosului, se va picta I. Cristos, Pantocrator, inconjurat de cetele ingeraști, scena va fi încadrată cu un ornament la baza turlei. Pentru a se picta însă această scenă, aci, trebuie mai întâiu să se astupe (zidească) ventilația din centrul bolței. La cele patru colțuri dela baza turlei, -pendantivi- se vor picta cei patru Evangheliști, Ioan, Marcu, Luca și Matei, cu simbolurile lor. La arcadele mari de susținere a bolților, se va face un număr de Sf. Prooroci și Apostoli, precum și ornamentele necesare. Pe bolta dintre naos și pronaos, se va picta câteva scene cu marile praznice ale bisericii, ca de pildă, Botezul Domnului, Intrarea in Ierusalim, Inălțarea, Coborârea Sf. Duh, etc. La bolțile sâmurilor, se va picta Nașterea Domnului și Invierea, sub acestea scene, pe pereții sâmurilor, se va face un brâu lat de ornament, in care se vor intercala un număr de sf. mucenici și martiri, acest brâu se va face de jur impre-

jurul bisericii, adică, la altar, naos, și pronaos, și va delimita partea superioară a pereților cu picturi, de partea inferioară.-

În partea inferioară a pereților, se va picta Sf. mari mucenici ostași, ca Sf.Gheorghe, Dimitrie, Eustație, Nestor etc. La dreapta și stânga iconostasului, pe pereți, se va face Sf.Ioachim și Ana. Pe perețele de apus al naosului se va face Adormirea M.Domnului, iar jos, Sf.Constantin și Elena, sau arhangheli Mihail și Gavril.-

Se poate deasemenea, să se picteze pe pereții sămurilor, dacă este lor, câteva scene din Patimile Mântuitorului, ex.Cina cea de taină, Judecata lui Ișus, Băstignirea, Coborârea de pe Cruce, etc.acestea, în locul brâului înconjurător.-

Altarul,La altar, se va zugrăvi pe boltă, M.Domnului sezând pe tron copilul Ișus pe brațe, și înconjurat de arhangheli Mihail și Gavril.-

În spațiul dintre boltă și ferestre se va face, fie brâul înconjurător, fie câteva scene, ca de ex.: Cortul mărturiei, Împărțania apostolilor, Îmormântarea Domnului I.Christos, la Emaus,etc. Pe pereții propriu zisii al altarului se va zugrăvi Sf.Mari ierarhi ai bisericii, ca Vasile cel Mare, Ioan Gură de aur, Grigore, Atanasie, Nicolae al Mrei Licei, precum și archidiaconii Stefan, Roman, Laurențiu etc. La proscomidia I.Cristos, în potir, la ferestre ornamente, la soclu, draperie sau ornament.-

Tâmpla actuală și icoanele ei, sunt în stare bună, ca pictură, lemnul lor însă, este atacat de carii astfel că, toate icoanele trebuiesc înapregnate cu soluții chimice cari să distrugă carii și să întărească lemnul lor.-

Pronaos. La pronaos se va face următoarele scene: la boltă Sf.Treime la pendentivi,Profeți la arcuri, ornamente, la timpans, Viața și minunile Sf.Dimitrie, patronul bisericii, din viața și minunile Sf.Nicolae Gheorghe sau M.Domnului, din acea a lui Sf.Ioan Botezătorul, etc. Pe pereții pronaosului, se vor face Sf.Mucenici, Antonie cel Mare,Pahomie Elfeetrie, Eftimie, Ecaterina, Evdochia, Paraschiva, Filofteia la glasul ferestrelor, ornamente, la soclu draperie sau ornament.-

Pe perețele de apus al naosului, se vor picta portrele otitorilor: Vasile Lupu și familia sa. La pridvor se va face Sf.Apostoli Petru și Pavel, în exterior la fațadă brâul bisericii.

Întreaga această lucrare de pictură trebuie executată într'un atil care să cadreze cu epoca zidirii bisericii, și pentru acest lucru pictorul ce va executa lucrarea, are la îndemână mai multe biserici, în Moldova-din vremea lui Vasile Lupu, de unde se poate inspira.-

Technică în care ar fi bine să se facă pictura este fresca, ca ceașdurabilă, în ansamblul general al picturii, nu trebuie să se abuzeze de materiale cari dau un aspect strident și dezagreabil, cum este de ex. materialul prevăzut de pictorul ce a dat un devis parohiei, și unde șlag-metalul ocupă un important loc în ansamblul picturii. Pentru aureolele sfinților se va prefera aurul curat în fol.-

În rezumat, prin pictura ce se va face trebuie să se obțină un tot armonios și o ținută nobilă a interiorului bisericii, lucru ce cadrează și cu importanța acestui monument, și cu destinația unei biserici

Sunt de părere ca cu ocazia lucrărilor ce se vor face acestei

bisericii, să se curețe și portalul masiv de piatră de la intrare, de varul ce-l acoperă, acestea este singurul ce a mai rămas la locul lui din vechea cetate a lui Vasile Lupu.-

Parohia va face licitație sau va da lucrarea unui pictor cunoscut, prin bună învoială, pictorul să îndeplinească condițiunile cerute de legea de reglementare a picturii bisericesti.-

Costul lucrărilor de pictură specificate mai sus, este urmato-
rul:

Suprafata totală a pereților cu picturi, este de aproximativ 600
metro patrați.-

(ss) I. Mișail-Pictor la Comisiunea
Momentelor Istorice din
București.

27/V. 1939.

Pentru conformitate
PAROHIA CATEDRALEI.

I. D. Rod. Pictor.

Artă-și 23 Iulie 1938, subsemnații Ștefan Lemni-Machedon pictor autorizat, prof. secundar și inginer în chimia culorilor, Dl. Pavel A. Păscariu pictor și profesor și Dl. Petre I. Chicleu profesor titular definitiv la Seminarul Teologic din Chișinău și pictor, fiind invitați de Comitetul pentru restaurarea Catedralei or. Orhei, care găzduind că nu este îndemnat lămurit asupra lucrărilor ce urmează a se executa și cerându-le părerea noastră pentru a explica și lămuri caietul de sarcini, ne-am deplasat la fața locului și studind amănunțit caietul de sarcini ~~amănunțit în fața~~ întocmit cu multă pricepere și competență de Dl. Mihail Iovan pictor la Comisiunea Monumentelor Istorice din București, am constatat că caietul e sarcini urmează a fi executat după cum urmează:

ALTARUL I/Bolta altarului va fi pictată, reprezentând pe Maica Domnului ședând pe tron, având în brațe pe Dl. I. Hristos și înconjurat de Arb. Gavril și Mihail. La baza bolții ornaмент (brâu înconjurător).-

2/La stânga pereții vor fi pictați cu chipurile celor Trei Ierarhi și se va adăuga Sf. Nicolae Mira Lichei.

3/La dreapta, pereții vor fi pictați cu chipurile Arhidieacilor după aprecierea Com. Comitet. Restul spațiilor vor fi ornate neglind proprii picturii.-

4/Se mai adăugă lângă jertfelnic icona M. I. Hristos cu "Petru", iar în nișă se va picta Rușcimea D-lui I. Hristos în grădina din Ghetsanania. Soeul altarului urmează a fi decorat cu draperie pictată. Arcada altarului se va ornaмент ^{complex} fiind îngustă.-

NAOSUL I/Pe bolta naosului se va picta Dl. I. Hristos Pantocrator, înconjurat de cete îngerești cu inscripțiuni, iar baza bolții va fi frumos împodobită cu ornamente de stil.-

2/Pe pendentivi vor fi pictați cei patru evangheliști.-

3/Spațiul între turla (bara) bolții mare și bolțile ferestrelor se va picta în dreapta cu șase chipuri ale sf. apostoli cu semnele testamentului nou, iar la stânga cu chipurile sf. proroci șase la număr cu semnele sau emblemele testamentului vechi.-

4/Pe pereții proprii sîm a naosului se va picta la dreapta Învierea Domnului, iar la stânga Nașterea Domnului.-

5/În sămurile naosului, se va picta două scene din viața mântuitorului și amusele dreapta Furtarea Crucii și la stânga Judecata lui Pilat din Pont.-

6/Pe cele două arcade a naosului, se va picta câte cîntă medalioane reprezentând pe Sf. Macarie bine încadrați cu ornamente de stil.

7/În dreapta iconostasului se va picta Sf. Ioachim, iar la stânga Sf. Ana.

8/Corniza dintre arcada altarului și arcada naosului se va scrie cu inscripțiuni, iar arcada altarului inclusiv carnicul ce se vede se va împodobi cu ornamente de stil în întregime.-

9/Pe pereții din fața altarului, despărțitor a naosului de pronaos se va picta Adormirea Maicii Domnului, iar de desupt și lateral

(dreapta și stânga) Sf. Împărați Constantin și Elena. Restul de spații nepotrivite pentru pictură se va acoperi cu ornamente de stil. De asemenea se va ornamenta arcaada între naos și pronaos, păstrând același stil.-

PRONAOSUL I/Pe bolta pronaosului se va picta Sf. Treime cu inscripțiuni, iar pendanții fiind grilați, deși improprii pentru pictură, se vor ornamenta. La arcuri ornamente de stil și inscripțiuni.-

2/Pe cele patru timpane se va picta: La răscrisit Predica de pe munte cu inscripțiuni; la apus Pogorârea Sf. Duh, Bunavestire la nord și Întâmpinarea Domnului la sud.-

3/Pe pereții de sub timpane la apus se vor picta ctitorii Sf. Bisericii Vasile Lupa cu familia sa. Celelalte spații rămase după timpane se vor picta cu chipurile Sf. mucenici și martiri cu sf. Gheorghe, Sf. Pantelimon și alții cari se vor indica și fixa de Onor Comitet. Pe lângă aceste spații rămase libere și improprii pentru pictură vor fi ornate.-

4/Toate glavele ferestrelor vor fi ornamentate precum și acul și va fi pictat cu granit sau marmură (imitație). Comitetul se va pronunța în această chestiune și va alege ori imitație de granit sau marmură.-

PRIDVORUL I/In pridvor deasupra portalului se va picta Icoana sf. marelui Dimitrie patronul bisericii, iar lateral în dreapta și stânga portalului sf. apostolii Petru și Pavel.

2/Pe perețele din dreapta se va picta (parabola) Samariteanul Mălos, iar la stânga Fiul risipitor.-

3/Pe perețele opus portalului se va picta un tablou biblic.

4/Pe plafon se va picta I. Kristus Hramoii înconjurat de îngerași. Restul ornamentație de stil.-

5/La intrare (exterior) se va picta Icoana hramului.-

În ceea ce privește materialele, la pictarea Bisericii se vor introduce: Pentru pictura icoanelor culori de tuburi calitate garantată extra finliar pentru ornamente și restul picturii, inclusiv acul și culori decorative și toate pe ulei de în.-

Ornamentele vor fi tratate în aur veritabil sau argint eventual un compromis bine calculat în limita severă a nevoii estetice de efect și de sens, după bineînțeles după aprecierea și indicațiunea pictorului basat pe studii sale decorative.-

Pe lângă lucrările sus menționate se vor mai face:

a/Sase icoane mari locale (de dorit cu fondul aurit și imprimat după maniera bizantină.-

b/Se va picta Icoana lui "Isus Hristos în mahrea" pe cristal.-

c/De asemenea se va picta pe cristal, intru a se ilumina cu electrica și Icoana hramului care se va încadra într-o cruce luminată.-

d/Se va repara apoi se va auri în părțile stricte, acul de jos al Icoanășului.-

e/In pridvor se va curăți șenarul sculptat în piatră a portalului, se va drege în părțile lui stricte și se va modela.-

f/Se vor completa literele tablei ctitorilor aflată d'asupra portalului fiind unele deformate sau dezbrătute și se vor auri cu aur veritabil.-

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal conform caietului de sarcini, întru afirmarea proiectului acestei biserici.-

(84)
Prof. Ing. Leneni-Machedon, pictor autorizat
(sa) P. Piscariș

(sa) Petre Chicicu prof. și pictor
Seminarul Teologic
Chișinău.-

conformitate

CATEDRALA I,

Je. Ob. Rd. P. 12000.

CAIET DE SARCINI

Pentru a servi la aprovizionarea sau lucrarea *) pentru instalarea luminał electrica la Catedrala orașului Orheiă, instalația sub tencuială în taburi Bergman cu lumina indirectă. Distribuția centrală.

cuprinsă în publicația Nr. _____ din _____ inserată în Monitorul Oficial Nr. _____ și în ziarle _____

Reguli de Adjudecare

Art. 1. — Licitația se va face în conformitate cu legea contabilității publice și în deosebi cu art. 88—110, inclusiv și cu respectarea Regulamentului Oficiului Central de Licitații și normelor generale de ținerea licitațiilor publice elaborate de acei Oficiu și aprobate prin Juraatul Consiliului de Miniștri, cari se vor așia în sala de adjudecăriune, precum și pe baza condițiilor prevăzute în prezental caiet de sarcini.

Comisia de licitații nu va admite a concura la licitații:

- a) Persoanele în stare de faliment *)
- b) Intermediari de orice fel, nu se vor considera ca intermediari mandatarî cu procură autentica *) a industriașilor, comercianților, antreprenorilor de lucrări publice și producătorilor direcți
- c) Persoanele care prin felul întreprinderii lor nu corespund obiectului furnitării în chestiune.

Pentru a putea concura la licitație se cere pe lângă capacitatea juridică oferantului și capacitatea tehnică ce se cere în cazul lucrărilor de arhă sau de construcțiuni nouă, precum și o capacitate economică, aceasta în special pentru lucrările sau furniturile de durată de mai mulți ani, când este necesar să se dovedească mijloacele necesare pentru efectuarea lucrării.

Art. 2 — Orice comerciant sau industriaș ofertant, persoană fizică, este obligat a avea firmă înscrisă cu excepțunea producătorilor direcți la licitațiile pentru furnituri cari fac obiectul produsului lor și anume: lemne de foc, produse alimentare, cereale, furaje și zarzavaturî. Deasemenea rămân în vigoare dispozițiunile art. 1 din condițiile generale pentru întreprinderi de lucrări publice pentru asemenea lucrări, antreprenorii de lucrări publice nefiind obligați a avea firmă înscrisă, dacă intră în condițiile art. 1 din condițiile indicate.

Nota 1) În caz când furnitura se contractează prin bună învoială se va face mențiunea deșeură deșeură, iar dacă nu s'a făcut de loc procuradurul, se va face deosebita mențiune.

Nota 2) Concuranții vor trebui să fie în stare de a furniza, cu un certificat al tribunalului, în jurisdicțiunea cărui accepție au firma înscrisă, care obiectul nu trebuie să se mai vadă de o bună înțime de care șterri stampă.

Nota 3) Autenticitatea produsii se va face conform legii locului de unde emană, chiar dacă acest loc ar fi în teritoriul țării Românești, asupra vechimii vechilor legi. Procura va de depline puteri mandatarului, fără nici o rezervă. Procura autentica în străinătate vor avea semnătura autorității care să autentice legea legalizată de Ministerul de Justiție al țării, sau mențiunea să autentice legea semnăturii legilor țării. Mai deșeură semnătura Ministerului de Justiție arhă va fi legalizată de Legătuirea sau consulatul Român din acea țară, iar sem călătoria agentului diplomatic român sau Consulatul Român va fi legalizată de Ministerul Afacerilor Străine Române, prin intermediul cărui se va obține o traducere a actului în limba română.

Personele morale societățile comerciale și asociațiile sunt obligate a face administrațiunii dovada existenței lor legale, a capacității lor de a contracta, a naturii și a cadrului lor de operațiuni, a capitalului social și a persoanelor autorizate să angajeze semnătură socială.

În acest scop vor depune copii legalizate de instanțele judiciare respective după actul constitutiv și statutele lor, precum și un certificat al tribunalului comercial al sediului lor din care să se constate conform registrelor firmelor sociale, la zi, dacă are actuala semnătură socială.

Art. 3 — Cel care prezidează licitația respinge persoanele cari nu îndeplinesc condițiunile stabilite mai sus, menționând aceasta în proces-verbal, precum și cauzele respingerii.

Această eliminare se face înainte de a se deschide ofertele.

Despre oferte

Art. 4 — Ofertele trebuiesc să fie scrise deslușit, purtând timbre legale, iar prețul scris în cifre și în litere, conform modelului aflat la finele prezentului caiet de sarcini.

Art. 5 — Ofertele nu se pot face în sala de adjudecare, ele trebuiesc să fie aduse gata, închise și sigilate cu cerată în plic, iar pe plic va fi scris numele concurentului și pentru ce anume furnitură ofertează.

Ele se pot face pentru întreaga furnitură publicată, pentru una sau mai multe grupe subgrupe sau numai pentru unele materiale dintr-o grupă sau numai pentru o parte cerută pentru fiecare articol.

Administrația își rezervă dreptul, fără nici un fel de prețonție din partea concurenților, a aproba întreaga furnitură licitată, numai una, sau mai multe grupe sau subgrupe de materiale sau numai parțial a candidaților cerute din fiecare articol în parte.

Odată cu oferta concurenții sunt obligați a depune acolo unde O. C. I., va cere și probe (mostre) de furnitură marcate cu timbrul lor special spre recunoaștere de neschimbare, astfel încât acest timbru să nu dispară sau să se deterioreze când proba va fi supusă încercărilor și analizelor prevăzute de caietul de sarcini, nici să împiedice facerea acestor operațiuni.

Ofertele cari vor conține orice fel de condițiuni altele decât ale prezentului caiet de sarcini sunt considerate ca nule și neavenite.

Art. 6 — Pentru executarea controlului, ofertanții chiar dacă ar avea sediul în străinătate, sunt obligați a face alegerea de domiciliu în România precum și alegerea tribunalului în raza cărui este autoritatea care ține licitația, ca unica jurisdicțiune competentă pentru judecarea oricărui litigiu, derivând din acest contract.

Art. 7 — Oferte prin poștă sunt admise dacă ele sunt făcute în conformitate cu art. 4 din prezentul caiet de sarcini și primate cel din țară înainte de deschiderea primei oferte, iar cele din străinătate până la sfârșitul licitației. În ambele cazuri numai cu condițiunea că oferta să fie însoțită și de garanția respectivă.

Ofertele trimise prin poștă vor fi închise în două plicuri, cel exterior va fi cu adresa administrațiunii care ține licitația, iar cel interior va cuprinde oferta sigilată, purtând numele ofertantului și furnitură pentru care ofertează. În plicul adresat administrațiunii va fi și plicul cu garanția cu menținerea pe el, pentru care furnitură este depusă această garanție.

Art. 8 — Ofertantul poate schimba oferta dar numai înainte de deschiderea ofertelor.

După începerea licitației și deschiderea primei oferte nu se vor primi altele sub nici un motiv.

Deasemenea ofertele telegrafice, telefonice sau supraofertele sunt inadmisibile. În sfârșit orice obiecțiune or avea de făcut concurenții de orice natură, nu va mai putea fi luată în seamă după deschiderea primei oferte.

Art. 9 — Pentru furniturile de orice natură, care se pot fabrica în țară și în cazul de prețuri egale se va da preferință fabricilor indigene, conform art. 86 din L. C. P. și legea pentru încurajarea Industriei Naționale, respectându-se și dispozițiile prevăzute în art. 103 din legea meseriașilor și art. 2 și 3 din legea prin care se recunoaște personalitatea juridică a Uniunii Generale a Micilor Industriași și meseriași patroni de toate breslele din România

Toc asemenea se vor da preferință și cooperativelor în baza legilor publicate în Monitorul Oficial Nr. 71 din 1929 și 77 din 1930

Se va observa însă, că la toate licitațiile la care vor lua parte delegații Uniunii Micilor Industriași sau ai cooperativelor, aceștia să prezinte procură sau delegație scrisă de președintele Uniunii Micilor Industriași sau a unui din vice-președinți, iar delegații Cooperativelor o adresă din partea Oficiului Național a Cooperatelor sau Uniunii de Cooperative din care se constată că cooperativa ce o prezintă este legal constituită

Pe lângă procura sau delegația pe care o vor avea delegații Uniunii Micilor Industriași vor mai prezenta și o copie după procesul-verbal al comitetului general al Uniunii, prin care aceștia au hotărât să ia parte la licitaționea respectivă și în care să fie indicat și numele delegaților membri ai Uniunii care pot participa la licitație.

Nu va putea fi primit la licitație decât acel reprezentant care vor face dovada că licitează numai pentru lucrările sau furniturile potrivit breslei sale pentru micii industriași și ramurile producției respective pentru membrii cooperativelor.

Art. 10 — Rezultatul licitațiilor se va consemna într'un proces-verbal care se va întocmi și încheia în prezența licitației în fața concurenților care vor semna și dănași acest proces-verbal.

Procesul-verbal va fi acela „tip” al O. C. L.-ului și care se găsește anexat la fișele prezentului caiet de sarcini.

Cei ce vor refuza să semneze procesul-verbal de licitație sunt ținuți a arăta motivul care va fi menționat și în procesul-verbal

Art. 11 — Concurenții sunt obligați a oferi furnitura în condițiile stabilite în caiete de sarcini și publicația licitației, iar prețul fixat în lei și pe unitate de măsură arătată în tabloul licitației (pe bucată, kgr. metru, literă, etc.) pentru fiecare articol în parte calculând prețul unitar și total pentru fiecare articol și totalizând și valoarea întregii furnituri oferite.

Prețul va fi *scăzut în procent de cel al sumei preferințelor acordate*
din deniz

Art. 12 — Adjudecarea se va face astfel:

Se va separa prețurile pentru fiecare material în parte, și se va face pentru fiecare articol în parte, acordându-se celui concurent care oferă în condițiile cele mai mici de preț și condițiile stricte ale caietului de sarcini, fără să se țină seamă în căți concurenți se va divide și fără ca oferantul să aibă dreptul a refuza materialele adjudecate pe motiv că și a'a adjudecat mai puțin decât a oferit ei, sau decât era prevăzut în publicația de licitație

Art. 13 — Contractarea se va face numai în conformitate cu art. 67 din L. C. P. și art. 4 din legea bugetară.

Despre garanții

Art. 14 — Concurenții, odată cu oferta vor depune și garanția de 5 la sută din valoarea furniturii sau lucrării oferite, fie în numerar sau efecte de Stat, etc., sau garantate de Stat la valoarea nominală, sau printr'un cec al Băncii Naționale a României care se vor putea consemna la Casa de depuneri sau administrația financiară.

Dacă cel care a depus garanția în efecte sau în cec al Băncii Naționale a României rămâne adjudecator, suma se consemnează prin grău administrației la Casa de depuneri și Consemnațiuni, iar recepșiile se păstrează în casa autorității care ține licitația

ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
NR. 71/39

Nici o ofertă nu poate fi luată în considerare dacă nu va fi însoțită de garanția legală mai sus arătată.

Art. 15 — Garanția adjudecatorului odată depusă, rămâne la dispoziția autorității în conformitate cu cele prescrise în caietul de sarcini și nu se mai poate retrage decât după executarea și lichidarea definitivă a contractului încheiat.

Ea este afectată exclusiv pentru garantarea executării contractului, alături și împreună cu întreaga avere a furnizorului de orice natură.

Art. 16 — Garanția se pierde de adjudecatar, deplin drept, fără nici o somație sau chemare în judecată și fără nici un drept din partea acestuia prin simplă decizie unilaterală a administrației, în toate cazurile anume prevăzute în caietul de sarcini, precum și în următoarele împrejurări:

a) Când concurentul nu ar semna contractul la timp adică în cinci zile libere dela data când a luat cunoștință pentru semnarea contractului.

b) când nu ar plăti taxele de înregistrare sau alte dări legale.

Art. 17 — Garanția definitivă este de 10 la sută din valoarea furniturii sau lucrării comandată și se va depune în cel mult o lună dela data adjudecării și care se depune tot după formele arătate mai sus. Dacă înăuntrul acestui termen nu se depune garanția definitivă, garanția provizorie depusă la ținerea licitației se va pierde fără punere în întârziere, somațiune sau judecată și fără ca adjudecatarul să poată invoca vreun motiv contra acestei pierderi de garanție, procedându-se ulterior, conform art. 105 gin L. P. C.

Locul și epocile predării -- Recepția

Art. 18 — Predarea se va face conform condițiilor și în termenul prevăzută în contract la _____ *) în termen de unsă luni dela data adresei prin care

Antrepriza a fost primită a stăruia contractul sau în caz de întârziere,
se va aplica o amendă de 1/2 % din valoarea lucrării pentru fiecare săptămână
de întârziere.
socotită dela data contractului, astfel ca după expirarea termenului mai sus fixat să fie în întregime efectuată.

Art. 19 — Dacă obiectul furniturii constă din lucru ce se măsoară sau se cântărește, se va putea face mai întâi o recepție cantitativă de către anumiți delegați ai administrației, aproximativă și provizorie, încheindu-se un proces-verbal semnat de ambele părți. Această recepție are în orice caz numai un caracter informativ și nu poate avea nici un efect asupra drepturilor de plată ale furnizorilor.

Art. 20 — Recepția definitivă, calitativă și cantitativă a oricărei furnituri în genere, adică primirea sau respingerea ei se va face prin verificarea de către comisiunile numite în acest scop de administrația a căror procedare în lucrările de recepție este hotărâită amănunțit prin prezentul caiet de sarcini și instrucțiunile ministeriale respective și în contradicție cu furnizorul.

Nu mai procesele-verbale încheiate de această comisiune vor constata legalmente primirea sau respingerea furniturii.

În caz când comisiunea din orice cauze n'ar proceda îndată după predare la verificarea imediată a furniturii predată întreprinzătorul nu poate formula din aceasta nici o pretențiune în contra administrației, nici a pretinde în caz de respingere în totul sau în parte a furniturii că au fost nedreptăți prin hotărârea comisiunii, că viciile i-au fost făcute cunoscute prea târziu, sau că a fost pus astfel în nepuință de a înlocui în timp util furnitura respinsă.

Din acest punct de vedere se derogă formal dela prescripțiile art. 70 și următorii din codul comercial, privitoare la viciile redhibitorii.

*) Nota 4) Se va indica locul autorității de înregistrare sau locul unde aceasta își are depositul.

Comisiunea de recepție însă va fi datoră la o verificare în termen maximum de 15 zile de la data înregistrării comunicării antreprenorilor ca se poate proceda la recepție

Furnitura în total sau în parte, respinsă de comisiune ca neîndeplind condițiile cerute, rămâne pe seama întreprinzătorului considerându-se ca material prețdat, cu obligațiunea de a o ridica de la locul de predare în termen de 10 zile de la notificarea respingerii prin simplă adresă, pentru a cărei primire va elibera dovadă.

În caz de refuz de a semna dovada, sau de a ridica materialul pretins, notificarea i se va face prin poartărel, iar cheltuielile relative i se vor pune în socoteală, scăzându-se din garanție.

Dacă după expirarea acestor 10 zile, socotele de la notificarea prin simplă adresă, sau prin poartărel furnizorului nu va fi ridicat furnitura, va fi supus la o taxă de magazială de _____ la mie de lei pentru întreaga valoare a furniturii respinse și pentru fiecare zi de întârziere.

ARHIVA
SOCIETATEI STIRBEI

Fracțiunile de mie se vor considera ca o mie întreagă.

Cuantumul total al acestei taxe va fi calculat de către administrația respectivă și cu această sumă va fi deasemenea debitat furnizorul deținându-i-se cu prioritate prin garanția depusă.

Decontul cheltuielilor prevăzute în acest articol, stabilit printr-o constatare a administrației, în contradicție cu furnizorul, are caracterul unui titlu executoriu definitiv cărui nu se va putea opune nici o obiecțiune din partea furnizorului pe nici o cale juridică sau extrajudicială.

Art. 21 — Furniturile distruse de comisiune cu ocazia diferitelor încercări rămân în sarcina întreprinzătorului, numărul acestora se va hotări de comisiune după felul furniturilor și condițiile sub care ele se prezintă, avându-se în vedere numai regulile tehnice în privința numărului de încercări.

Art. 22 — Materialele și obiectele care vor servi la ambalajul furniturilor vor rămâne _____.

Micșorarea și majorarea cantității adjudecate

Art. 23 — Administrația își rezervă dreptul de a micșora sau majora cantitatea furniturii adjudecate în comparație cu cantitatea furniturii prevăzute în publicația licitației.

Micșorarea se poate face printr-o simplă declarație a administrației care obligă pe întreprinzător însă numai până la jumătatea termenului de predare fixat prin contract și dacă prin această nu se aduce prejudiciu furnizorilor.

Majorarea se poate deasemenea face de către administrație, însă numai în intervalul de la adjudecare și până la contractarea definitivă și nu poate depăși cota de 20 la sută.

Taxe de timbru și înregistrare

Art. 24 — Taxele de timbru și înregistrare precum și orice alte taxe privitoare la contract cad în sarcina întreprinzătorului.

Întreprinzătorul va fi dator ca în cel mult cinci zile după ce își va fi primit contractul în dublu exemplar, să restituie administrației unul din exemplare, cu mențiunea făcută de una din casierile fiscalului despre plata taxei de înregistrare și însoțit de chitanța respectivă de plată sub sancțiunea art. 38 din acest caiet de sarcini.

Despre plata și reducere de preț

Art. 25 — Este cu desăvârșire oprit a se face plata unei furnituri sub formă de avansuri de orice natură, în afară numai de cazurile speciale exclusiv determinate de art. 109 din L. C. P.

Numai sumele convenite întreprinzătorilor pentru furniturile deja predate și primite în regulă se vor plăti în conformitate cu prescripțiunile legii constabității publice pe baza conturilor și facturilor prezentate și însoțite de actele justificative ale recepției definitive. Plata se va putea face și pe baza de situații provizorii, dar numai pentru materialele aprovizionate și lucrările executate constatate prin procesul-verbal.

Art. 26 — Plata se va face în monedă liberatorie a țării în curs legal chiar, dacă s'a admis oferte în monedă străină, în acest caz cursul de transformare va fi cursul de paritate legală.

Nota 2) Materialele și obiectele cari vor servi la ambalajul furniturii vor rămâne în folosul administrației unde se ține contractul, însă nici un fel de despăgubire pentru întreprinzător, sau a înșoptorilor lor nu se procedă prin calea de sarcini sau după prevăzându-se înalțarea însă furnizorului nu le-a ridicat în termenul specificat prin contract.

Cazurile de forță majoră

Art. 27 — Dacă întârzieri în predare furniturii s'ar produce din cauza de forță majoră, întreprinzătorul sau reprezentantul său este dator a înștiința administrația în termen de cel mult cinci zile dela întâmplarea faptului. Pentru cazurile de forță majoră întâmplare în cursul transportului furniturii, pe apă sau pe uscat, termenul de cinci zile pentru notificare va eurge din momentul din care întreprinzătorul a fost înștiințat, moment pe care acesta urmează să-l dovedească.

Orice notificare într'un termen mai îndelungat nu se va mai ține în seamă.

Pentru dovedirea existenței forței majore, întreprinzătorul este dator a prezenta autorizații acte în regulă emanate dela autoritățile competente potrivit cazului, din care să se evedențieze existența forței majore, arătând totodată și timpul cu cât se va pune în întârziere executarea furniturii. Aceste acte doveditoare trebuiesc să fie și ele dressate în cel mult cinci zile dela notificarea făcută administrației sub aceleași sancțiuni, iar aceasta își rezervă dreptul să decida asupra temeiniciei mijloacelor de probațiune prezentate de întreprinzător.

Art. 28 — Sunt cazuri de forță majoră numai:

- a) Incendiuul fabricii, șantierului sau atelierului unde se fabrică furnitura, fie total, fie în parte, dar atunci astfel încât să se facă imposibilă continuarea fabricațiunii;
- b) Inundația în aceeași măsură;
- c) Naufragiul vasului, deraierea trenului, prăbușirea avionului în care s'ar găsi furnitura, și
- d) Evenimente în genere care ar face imposibilă fabricațiunea și pe care furnizorul nu le-a putut în nici un caz prevedea, sau preveni, spre exemplu: greva, lock-out, etc.

Art. 29 — Cazurile de forță majoră nu rezolvă contractul în nici un caz față de întreprinzător, care rămâne obligat mai departe a-l executa predând furnitura. I se vor acorda însă prelungiri de termen, care nu vor putea trece peste data fixată de art. 36 din legea C. P., cu excepțiunea condițiilor prevăzute de art. 80 din legea contabilității publice.

Dacă întreprinzătorul nici în urma acestor prelungiri de termen, nu va fi în stare a executa predarea furniturii, cazul de forță majoră se consideră mai departe inexistent, urmând a se aplica consecințele decurse din prezentul caz de sarcină.

Art. 30 — Prețul de contractare pentru materialele ce se aprovizionează de către administrațiile Publice poate se fie grevat sau degrevat la ordonanțare cu adaosurile sau scăderile oferente de taxe și impozite la Stat, Județ și comună, intervenite dela data licitației și în tot cursul duratei executării contractului.

Transmiterea contractului

Art. 31 — Cezionarea precum și transmiterea contractului sub orice formă chiar deghizată altei persoane, de către întreprinzător în timpul vieții sale nu se poate face decât cu consimțământul prealabil și în scris al Ministerului respectiv sau a organului său în subordine care a fost delegat cu încheierea contractului și cu avizul prealabil al Oficiului central de licitații.

Lipsa acestui consimțământ face inexistent actul de transmitere al contractului, chiar față de terți dobânditori.

Întreprinzătorul nu se poate opune deciziei luate de administrație în această privință.

Art. 32 — Creanța întreprinzătorului, pentru sumele ce i s'ar cuveni din executarea contractului de furnitură, poate face însă obiectul unei cesiuni, cu respectarea formelor prescrise de dreptul comun, dar autoritatea chiar după ce i s'ar notifica cesiunea, nu datorește terțului cesionar decât sumele ce ar rezulta din decontorul final de lichidare al furniturii și dacă aceasta o va executa astfel încât însăși furnizorul să poată pretinde un drept.

Art. 33 — Orice creanță apărând administrației și rezultând din contractarea furniturii se stipulează solidar indivizibilă, atât față de succesorii eventuali ai întreprinzătorului, cât și în cazul când sunt mai mulți întreprinzători cotanți.

Art. 34 — În caz de încetare din viață a întreprinzătorului, moștenitorii săi pot continua executarea contractului fie prin ei înșiși, dacă exercițiul drepturilor le permite, fie prin reprezentanții lor, dacă n'au acest exercițiul însă în cazul în care Ministerul sau organul în subordine care a fost însărcinat cu încheierea contractului ar găsi continuarea conformă cu interesele administrației.

Moștenitorii sau reprezentanții lor spre a putea continua întreprinderea, după ce au făcut formele legale pentru dobândirea succesiunii, trebuie să prezinte autorității declarație autentică că înțeleg a continua cu executarea strictă a tuturor stipulațiilor din contractul autorului lor.

Dacă aceștia însă renunță la continuarea contractului, fie în mod tacit prin nerăspunsuri într'un termen fixat potrivit cazului de administrație, la întrebarea acestora, contractul se reziliază deplin drept, fără altă somațiune sau judecată, prin simpla constatare a autorității.

Orice daună survenită din continuarea întreprinderii sub orice altă formă în sarcina succesiunii, se vor achita rând pe rând prin rețineri din garanție, de comțul stabilit de autoritate având caracterul unui titlu executoriu definitiv în această privință. Ca urmare la acesta, garanția nu va putea fi restituită dacă furnitura s'a continuat în regiie, înainte ca lucrarea să fie terminată, sau în caz că a intervenit o nouă adjudecățiune, până nouă adjudecător nu a început continuarea efectivă a lucrărilor spec a se putea vedea ce despăgubire urmează a fi reținută din garanție.

Art. 35 — Facultatea de administrație își rezervă prin articolul precedent care aplicabilă și în cazul când întreprinzătorul fiind o societate în nume colectiv, sau în comandita, unul din comandanți sau asociați ar înceta din viață, chiar dacă societatea ar avea un obiect determinat și actul său constitutiv ar conține distincțiunea prevăzută de articol 1526 din codul civil.

Riscuri

Art. 36 — Riscurile dispariției furniturii parțiale sau totală prevăzute sau presupuse chiar și în timpul transportului până la înlocuirea recepției definitive, privesc pe întreprinzător fără nici un drept de despăgubire și fără a-l exonera de obligațiunile contractuale.

Sanctiuni

Art. 37 — Neindeplinirea de către întreprinzător a vreuneia și oricărei din obligațiunile sale rezultând din contract cât și din prezentul caiet de sarcini, cu care formează un singur act, precum și nerespectarea și către acesta a oricăreia din dispozițiunile legii C. P. relative atrage după sine rezilierea furniturii de plin drept fără nici o somațiune, punere în întârziere sau chemare în judecată ci numai prin simpla constatare a administrației.

Odată cu această reziliere întreprinzătorul pierde și garanția depusă la contractarea furniturii. Dacă contractul s'a reziliat din culpa furnizorului numai pentru o parte din furnitura care n'a fost încă predată și când această parte nu va fi mai mare decât jumătate din furnitura totală, administrația va putea decide, după cazuri, pierderea garanției numai proporțional cu furnitura nepredată.

Art. 38 — Dacă contractul s'a reziliat, Administrația, prin derogare dela prescripțiunile art. 68 din codul comercial este îndreptățită a-și procura furnitura contractată din orice altă parte și prin orice alte mijloace prevăzute de art. 105 din legea contabilității publice și plătiind orice preț în contul întreprinzătorului, fără ca această să aibă dreptul a face vreo întâmpinare asupra procedurilor ce vor urma.

Atât diferența de preț în plus de va fi, precum și orice alte cheltuieli de orice natură s'or fi făcut prin aprovizionarea astfel a furniturii, se vor acoperi în primul rând din garanție.

Decontul pagubei suferite încheiat de administrația în contradictoriu cu furnizorul va fi definitivă considerându-se ca titlul executoriu în sensul art. 1 din legea pentru urmărirea veniturilor statului.

Restul ce va prisosi din garanție se va vînsa la tezaur în profitul statului, iar diferența în caz de neajungere se va acoperi prin urmărirea oricărei alte averi mobile a întreprinzătorului, prin organele fiscalului pe baza decontului stabilit.

Renunțări

Art. 39 — Nici o modificare sau renunțare la drepturile administrației decurse din acest caiet de sarcini sau contractul cu care formează un singur act, sau din vre'o dispozițiune legală, nu poate rezulta decât în mod expres și special dintr'un act scris emanat dela Ministerul sau dela organul la subordinea care a fost delegat cu înlocuirea contractului.

Art. 40 — Dacă furnizorul este declarat în stare de faliment înainte de lichidarea contractului, însăși acest fapt autoriză autoritatea să considere contractul ca reziliat.

Modalitatea de plată

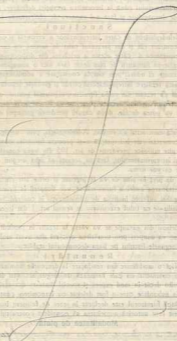
Art. 41 — *plată de re face la cererea antihipotecară, depunându-se ca plată mîncă pentru lucrările real edificate, un mar. chis decont odată pe septembrie*

Art. 42 Proprii și sechestră asupra sumelor cuvenite întreprinzătorilor pentru servicii efectuate, nu se vor putea aplica decât asupra decontului final toate aceste sume cuvenite întreprinzătorilor vor

servi mai întâi la asigurarea executării contractului, apoi la plata lucrărilor, agenților sau tașoanilor și a furniturii de materiale până la terminarea și recepționarea provizorie a lucrărilor.

Despre obiectul și calitatea furniturii. — Condițiuni speciale tehnice.

Art. 43 — Obiectul ~~contractului~~ este instalarea luminilor electrice în
biserica Catedrală din or. Orleins. Condițiunile generale pentru
întreprinderea de lucrări publice sancționate cu decretul N° 3746
din 0 Noiembrie 1892, publicate în Monitorul ofițer N° 193
din 1 Decembrie 1892, cu modificările întinse prin decretul
N° 144/937 Publicat în M. of N° 147 din 7 Iunie 1917 precum
și Prescripțiunile pentru calcularea instalărilor interiere
ale Institutului Național Român pentru studiu amănunțit
și folosirea rezervei de energie fac parte întregitoare din
prezentul chest de sarcini —

.../...

44). Instalatiile se va executa in tub și dote Bergman sub tencuială. Tabloul principal va fi instalat la intrarea prevăzând pentru circuite cu siguranțe automate pentru iluminarea satreului, crucii deasupra ra bisericii, crucii la fațada și curții.-

45). Tabloul secundar va conține cinci circuite cu siguranțe automate și opt aprinderi cu Hebelshalterne.

Circuitele sunt indicate în plan, iar aprinderi arsează;

a). Altarul va avea circuitul separat, totuși prevăzut cu 1 hebel pe tabloul și interupătoare în altar,

b). Policiana mare,

c). Policiana mic,

d). Reflectoare la cor,

e). Crucii săpate în zid,

f). Guiburi pentru lăcane laterale alături de cor,

g). Reflector pentru cupolă,

h). Lăcane Mahrama în prima despărțitură,

i). Reflectoare pe policiana mic.

Locul tabloului va fi la colț unde se vând luminări.-

46). Cele două cruci în biserică se vor executa în felul următor: Se va săpa nișa respectivă și proporțională de 1,50 mtr. înălțime, se va săpa cu vopsea albă. Pe o cruce de lemn respectivă învelită cu arbest se montează 100 faruguri și becuri și se prind cu șuruburi în nișa. Nișa se acoperă cu sticlă de 3-4 m/m. albă cu flori în relief, marginile sunt primate cu ramuri de lemn iuguste.-

47). Guiburile și proiectoarele se fixează în mod experimental, potrivit unghiurilor și urmând iluminarea artistică cu lumini indirectă și respectivă a lăcănelor, potrivit și culorilor becurilor.-

48). Proiectorul pentru cupola principală se va instala deasupra policianului fiind acoperit cu o masă care nu va distorsiona aspectul policianului fiind făcută din același material fiind nichelată deasupra. Marimea anului proiector se va constata în mod experimental potrivit și lumina.-

Pentru iluminarea cupolei mici se va proceda la fel adăugând becuri pentru a ilumina patru lăcane laterale.-

49). Lăcane Mahrama fiind pe sticlă se va face în nișa și se va instala un bec anou sus în zid.-

50). Toată lucrarea se va executa în mod cel mai artistic pentru a ea aspectul picturii și estetic al cat mai frumos; în care caz sunt posibile creșterea abaterii de la prezentul caiet de sarcini pentru îmbunătățirea lucrării.-

51). În cazul dacă administrația va renunța la unul din capitolele de vizualizări sau se va reduce complet cum și în desis.-

52). Firul izolat ca și tuburile Bergman trebuie să fie de o fabricație recentă și să îndeplinească condițiile impuse de V. B. N.-

53). Crucile pe cupolă va fi executată din lemn pe ambele părți adică din patru cruci de lemn fiind smolite înăuntru apă cu toată instalația și faruguri să fie impermeabile, iar în scutul becului să fie un lael de cauciuc. Becurile vor fi aranjate în așa fel ca să unească linia de lumina și să fie de 18 wați.-

54). Conductorii vor fi dintr'o singură bucată; înădăturile nu sunt admise, înădăturile conductoarelor în dote vor fi sudate.-

55). Terminația tuburilor va fi prevăzută cu tife de porțelan.-

56). După terminarea lucrărilor se vor prezenta odată cu situația definitivă planurile instalațiilor executate.-

-----000-----

[Handwritten signature]

D.M.L.
ARHIVA
SENZORIE STORICE
NR. FIȘĂ 43

PREȚ ESTIMATIV

Pentru instalarea luminii electrice la Catedrala
orașului Orhei. Instalarea sub tencuială, în tubari Bergman
cu lumină indirectă. Distribuția Centrală.

---206---

I). TABLOUL CENTRAL

1	Tablou de marmora 40x30	400 lei
4	Bolțuri cu piulițe alchilate.	80 "
8	siguranțe 25	400 "
2	automate de 25 amp.	1000 "
8	siguranțe automate.	2000 "
1	Hebelschaltera bipolar 25 A.	300 "
4	Hebelschalteras unipolare 25 A.	500 "
		<hr/>
Total.....		4680 lei

II). COLOAȚA DELA TABLOUL RĂCORDELUI PANA LA

TABLOUL SECUNДАР

42	metri sarmă de 4 mm. ² V.G.A. codex 8,50.	357 "
20	metri tub Bergman de 16 mm. a 12,50	250 "
3	dose de 16 mm.	45 "
2	bucșii țile	10 "
		<hr/>
TOTAL.....		662 lei

D. 111
ARHIVA
EDUCATIONE SCOLAR
NR. FILA 46

III. TABLORII SCURTOR

1 tablou de marmora 60x70	1200 lei
4 bolțiri cu pialțe nichelate.	80 "
10 sigurașe T3	500 "
10 sigurașe automate	2800 "
8 Heblerschalterne unipolare 25 A.	1000 "

Total.....	5280 lei

IV. CIRCUITUL CURENȚII ALTE

40 metri tub 16 mm. a 12,50	500 "
50 metri tub 13 mm. a 9,50.	475 "
180 metri sârmă izolată 1,50 mm. a 4,20 codex.	756 "
10 metri dote de 13 mm.	100 "
1 reflector de tablă.	500 "
6 intreruptoare baschelit	300 "
5 Pasung-uri	30 "
3 sigluri	15 "

Total.....	2672 lei

V. TESTE SCURT LA CURENȚII DE LA CIRCUITUL ALTE

10 tub. 13 mm. a 9,50 lei	95 "
25 metri sârmă un mm. a trei,50 lei	88 "
1 comutător	55 "
3 bra	450 "

Total.....	688 lei

6 sigluri a 20 lei

6 sigluri a 10 lei

6 sigluri a 10 lei

6 sigluri a 10 lei

Total.....

D.M.I.
ARHIVA
MOMENTE STIPE
NR. FIA 15

VI. BUNA CREDI MARATE IN ZIR 1,50 mtr. INALTIME

40 metri tub Bergman 13 mm.	380 lei
80 metri tub sarmă 1, 1/2 mm. ^K	336 "
6 doze	60 "
100 becuri mignon mat 15 W a 50	8000 "
100 fascung-uri mignon	1000 "
2 oraci de lemn	400 "
Rame și stiole.	1000 "
	<hr/>
	7400
Diferite mărunte: vopsea, asbest, șuruburi, etc.	600 "
	<hr/>
Total.....	8776 lei

VII. POLICANDRELE

120 metri sarmă izolată de 1, 1/2 mm. a 4,20 lei	504 "
60 metri tub Bergman 12 mm. ^K a 9,50 lei.	570 "
6 doze de 12 mm.	60 "
	<hr/>
Total.....	1134 lei

VIII. GRIȘURI PENTRU ÎNGRĂȘĂRI ÎN PATRU CULTURI ȘI PROTECȚARE

PENTRU RYANHELISII

80 metri tuburi de 13 mm. a 9,50 lei.	475 lei
150 metri sarmă de 1,50 mm. a 4,20 lei.	630 "
6 doze de 13 mtr. a 10 lei	60 "
4 cuiburi a 50 lei	200 "
8 fascung-uri a 10 lei	80 "
8 suporturi a 25 lei.	200 "
4 proecitoare a 400 lei.	1600 "
	<hr/>
Total.....	3245 lei

- 4 -

IX. PROIECTIUNEA PENITENȚII SUFICIENTE NI TOCANE LATERALE PE LAMOLIGANURU NIG.

2 măști cu protecție	2000 lei
7 fascung-uri	70 "
7 suporturi	140 "
60 metri tub 13	870 "
120 metri sârmă 1,6 mm.	804 "
6 doze	60 "
Total	3344 lei

X. ÎMBURĂȘAREA ÎNCĂLȚII MĂURAMA

20 metri tub 13 mm.	190 "
40 metri sârmă 1 mm. ² a 3,50 lei.	140 "
3 doze.	30 "
1 fascung.	70 "
1 suport.	20 "
Total.	390 lei

XI. PRIZA LA SPIROCK

6 metri tub Bergman 13 mm.	57 "
12 metri sârmă.	42 "
1 priză	60 "
Total.	149 lei

XII. PROIECTIUNEA LA AȘTEU

6 metri tub Bergman 13 mm.	57 "
12 metri sârmă 1 mm. ²	42 "
3 proiectoare mici a 150 lei	450 "
3 fascung-uri	30 "
3 suporturi a 20 lei.	60 "
Total.	639 lei

D. M. I.
ARHIVA
REGISTRUL
NR. 114/77

XIII. CRUCEA MĂPATA ÎN ZID PE PĂTURA GĂTĂRĂLĂȘI

6 tuburi de 18 mm.	57 lei
12 metri sarmă de 1,5 mm. ²	61 "
1 cruce complet identică cu cele din interior	8000 "
Total.....8108 lei	

XIV. CRUCEA DEASURĂ CRUCII

1 cruce deasupra crucii	8000 "
2 cruciulițe pe iconostas executate cu becuri teverz.	2000 "
Manopere la gregoi instalațiunii	15000 "
TOTAL GENERAL.....62767. lei	

În devis nu sunt prevăzute becurile (afară de cruci), nici armatura.-

XV. ÎLUMINAREA BĂPTESMĂRII ȘI SCHIMBAREA A 12 LĂMÂRI

LA POLTEANDEUL MARE

12 lămânari de lemn vopsite cu dungi de bronz complet a 70 lei	840 lei
7 becuri naturale a 80.	565 "
7 fasung-uri	70 "
15 metri Pendel a 10 lei	150 "
10 metri tub Bergman	80 "
20 metri sarmă	80 "
1 întrepupător	60 "
Lucru	800 "
TOTAL.....2365 lei	
SUMA TOTAL LEI.....65132 lei	

ELECTRICIAN TEHNIC SPAȘIAL
Autorizat de Stat

CAIET DE SARCINI

Pentru a servi la ^{2000 lei / luna} ~~aprovizionarea~~ ^{la} lucrărilor de pictură a Catedralei din or. Orhei

cuprinsă în publicația Nr. _____ din _____ inserată în Monitorul Oficial Nr. _____ și în ziarul _____

Regulii de Adjudecare

Art. 1. — Licitatia se va face în conformitate cu legea contabilității publice și în dreptul cu art. 88—110, inclusiv și cu respectarea Regulamentului Oficiului Central de Licitatii și normelor generale de ținerea licitațiilor publice elaborate de acel Oficiu și aprobate prin jaraalul Consiliului de Miniștri, care se vor afișa în sala de adjudecătione, precum și pe baza condițiilor prevăzute în prezentul caiet de sarcini.

Comisiunea de licitații nu va admite a concura la licitații:

- a) Persoanele în stare de faliment *)
- b) Intermediari de orice fel, nu se vor considera ca intermediari mandatați cu procură autentica **) a industriașilor, comercianților, antreprenorilor de lucrări publice și producătorilor direcți
- c) Persoanele care prin felul întreprinderii lor nu corespund obiectului furniturii în chestiune.

Pentru a putea concura la licitație se cere pe lângă capacitatea juridică oferantului și capacitatea tehnică ce se cere în cazul lucrărilor de artă sau de construcții noi, precum și o capacitate economică, aceasta în special pentru lucrările sau furniturile de durată de mai mulți ani, când este necesar să se dovedească mijloacele necesare pentru efectuarea lucrării.

Art. 2 — Orice comerciant sau industriaș ofertant, persoană fizică, este obligat a avea firmă înscrisă cu excepțiunea producătorilor direcți la licitațiile pentru furnituri care fac obiectul produsului lor și anume: lemne de foc, produse alimentare, cereale, furaje și zarzavaturi. Desemenea rămân în vigoare dispozițiunile art. 1 din condițiile generale pentru întreprinderi de lucrări publice pentru asemenea lucrări, antreprenorii de lucrări publice nefiind obligați a avea firmă înscrisă, dacă intră în condițiile art. 1 din condițiile indicate.

Nota 1) În caz obiect furnitură se contractează prin bună învoială și va fi în mărime deosebită, iar dacă nu s'a făcut de tot publicului, se va face desemnarea mențione.

Nota 2) Concurenți vor trebui să fie dovediți că nu s'au înscris de faliment, cu un certificat al tribunalului, în judecătoria cărui scopuri au firma înscrisă, care certifiat nu trebuie să fie mai veche de o lună înainte de data înscrisului licitației.

Nota 3) Autentificarea produsilor se va face conform legii locului de unde emană, chiar dacă acest loc ar fi în teritoriul țării Românești, după ce s'ar fi înscris în vechile legi. Produsul va da dreptul puterii mandatului, fără ca să rezervă. Produsurile emise în străinătate vor avea semnătura autenticiilor care să autentifice legea de Ministerul de Justiție al țării în care s'a emis și de Ministerul de Justiție al țării Românești. Dacă produsurile emise în țările străine au fost înscrite în legile de Ministerul de Justiție al țării Românești din anul 1918, iar sem natura agentului diplomatic român sau Consuliului Român va fi legitimată de Ministerul Afacerilor Străine Române, prin intermediul cărui se va depune o bătăușă a agentului în țara română.

Persoanele morale societățile comerciale și asociațiunile sunt obligate a face administrațiunii dovada existenței lor legale, a capacității lor de a contracta, a naturii și a cadrului lor de operațiuni, a capitalului social și a persoanelor autorizate să angajeze semnătura socială.

În acest scop vor depune copii legalizate de instanțele judiciare respective după actul constitutiv și statutele lor, precum și un certificat al tribunalului comercial al sediului lor din care să se constate conform registrelor firmelor sociale, la zi, dacă are actuala semnătură socială.

Art. 3 — Cel care prezidează licitația respinge persoanele cari nu îndeplinesc condițiunile stabilite mai sus, menționând aceasta în proces-verbal, precum și cauzele respingerii.

Această eliminare se face înainte de a se deschide ofertele.

Despre oferte

Art. 4 — Ofertele trebuie să fie scrise deslușit, purtând timbre legale, iar prețul scris în cifre și în litere, conform modelului aflat la finele prezentului caiet de sarcini.

Art. 5 — Ofertele nu se pot face în sala de judecată, ele trebuie să fie aduse gata, închise și sigilate cu ceară în plic, iar pe plic va fi scris numele concurentului și pentru ce anume furnitură ofertează.

Ele se pot face pentru întreaga furnitură publicată, pentru una sau mai multe grupe sub-grupe sau numai pentru unele materiale dintr-o grupă sau numai pentru o parte cerută pentru fiecare articol.

Administrația își rezervă dreptul, fără nici un fel de prețioșin din partea concurenților, a aproba întreaga furnitură licitată, numai una, sau mai multe grupe sau subgrupe de materiale sau numai parțial a candidaților cerute din fiecare articol în parte.

Odată cu oferta concurenții sunt obligați a depune acolo unde O. C. I., va cere și probe (mostre) de furnitură marcate cu timbrul lor special spre recunoșterea și schimbare, astfel încât acest timbru să nu dispară sau să se deterioreze când proba va fi supusă încercărilor și analizelor prevăzute de caietul de sarcini, nici să împiedice facerea acestor operațiuni.

Ofertele cari vor conține orice fel de condițiuni altele decât ale prezentului caiet de sarcini sunt considerate ca nule și nevenite.

Art. 6 — Pentru executarea controlului, ofertanții chiar dacă ar avea sediul în străinătate, sunt obligați a face alegerea de domiciliu în România precum și alegerea tribunalului în raza căruia este autoritatea care ține licitația, ca unica jurisdicțiune competentă pentru judecarea oricărui litigiu, derivând din acest contract.

Art. 7 — Oferte prin poștă sunt admise dacă ele sunt făcute în conformitate cu art. 4 din prezentul caiet de sarcini și primite cele din țară înainte de deschiderea primei oferte, iar cele din străinătate până la sfârșitul licitației. În ambele cazuri numai cu condițiunea ca oferta să fie însoțită și de garanția respectivă.

Ofertele trimise prin poștă vor fi închise în două plicuri, cel exterior va fi cu adresa administrațiunii care ține licitația, iar cel interior va cuprinde oferta sigilată, purtând numele ofertantului și furnitură pentru care ofertează. În plicul adresat administrațiunii va fi și plicul cu garanția cu menționarea pe el, pentru care furnitură este depusă această garanție.

Art. 8 — Ofertantul poate schimba oferta dar numai înainte de deschiderea ofertelor.

După începerea licitației și deschiderea primei oferte nu se vor primi altele sub nici un motiv.

Deasemenea ofertele telegrafice, telefonice sau supraofertele sunt inadmisibile. În sfârșit orice obiecțiune ar avea de făcut concurenții de orice natură, nu va mai putea fi luată în seamă după deschiderea primei oferte.

Art. 9 — Pentru furniturile de oțel natură, care se pot fabrica în țară și în cazul de prețuri egale se va da preferință fabricilor indigene, conform art. 86 din L. C. P. și legea pentru încurajarea Industriei Naționale, respectându-se și dispozițiunile prevăzute în art. 103 din legea meseriașilor și art. 2 și 3 din legea prin care se recunoaște personalitatea juridică a Uniunii Generale a Micilor Industriași și meseriași patroni de toate breslele din România

Tot asemenea se vor da preferință și cooperativelor în baza legilor publicate în Monitorul Oficial Nr. 71 din 1929 și 77 din 1930

Se va observa însă, că la toate licitațiile la care vor lua parte delegații Uniunii Micilor Industriași sau al cooperativelor, aceștia să prezinte procură sau delegație semnată de președintele Uniunii Micilor Industriași sau a unui din vice-președinți, iar delegații Cooperativelor o adresă din partea Oficiului Național a Cooperăției sau Uniunii de Cooperative din care se constată că cooperativa ce o prezintă este legal constituită

Pe lângă procura sau delegația pe care o vor avea delegații Uniunii Micilor Industriași vor mai prezenta și o copie după procesul-verbal al comitetului general al Uniunii, prin care aceștia au hotărât să ia parte la licitațiunea respectivă și în care să fie indicat și numele delegaților membri ai Uniunii care pot participa la licitație.

Nu va putea fi primit la licitație decât acel reprezentanță care vor face dovada că liciteză numai pentru lucrările sau furniturile potrivite breslei sale pentru micii industriași și ramurei producției respective pentru membrii cooperativelor.

Art. 10 — Rezultatul licitațiilor se va consemna într'un proces-verbal care se va întocmi și încheia în ședința licitației în fața concurenților care vor semna și dăruși acest proces-verbal.

Procesul-verbal va fi acela „tip” al O. C. L.-ului și care se găsește anexat la fișele prezentului caiet de sarcini.

Cei ce vor refuza să semneze procesul-verbal de licitație sunt ținuți să arăte motivul care va fi menționat și în procesul-verbal

Art. 11 — Concurenții sunt obligați a oferi furnitura în condițiunile stabilite în caiete de sarcini și publicația licitației, iar prețul fixat în lei și pe unitate de măsură arătată în tabloul licitației (pe bucată, kg, metr. lăru, etc.) pentru fiecare articol în parte calculând prețul unitar și total pentru fiecare articol și totalizând și valoarea întregii furnizuri oferite.

Prețul va fi *scutit în oferta licitațională în acord pentru toate licențele necesare în prezentul caiet de sarcini, având în vedere că toate aceste se vor face pentru fiecare articol separat, și pentru materialul și pentru altele.*

Art. 12 — Adjudicarea se va face astfel:
 Se va separa prețurile pentru fiecare material în parte, și se va face pentru fiecare articol în parte, acordându-se celui concurent care oferă în condițiunile cele mai mici de preț și condițiunile stricte ale caietului de sarcini, fără să se țină seamă la căși concurenți se va divide și fără ca ofritorul să aibă dreptul a refuza materiile adjudicate pe motiv că-i s'a adjudecat mai puțin decât a oferit el, sau decât era prevăzut în publicația de licitație

Art. 13 — Contractarea se va face numai în conformitate cu art. 67 din L. C. P. și art. 4 din legea bugetară.

Despre garanții

Art. 14 — Concurenții, odată cu oferta vor depune și garanția de 5 la sută din valoarea furnizurii sau lucrării oferite, fie în numerar sau efecte de Stat, etc., sau garantate de Stat la valoarea nominală, sau printr'un cec, al Băncii Naționale a României cari se vor putea consemna la Casa de depuneri sau administrația financiară.

Dacă cel care a depus garanția în efecte sau în cec al Băncii Naționale a României rămâne adjudecator, suma se consemnează prin grija administrației la Casa de depuneri și Consemnațiuni, iar recepisa se păstrează în casa autorității care ține licitația

Nici o ofertă nu poate fi luată în considerare dacă nu va fi însoțită de garanția legală mai sus arătată.

Art. 15 — Garanția adjudecatorului odată depusă, rămâne la dispoziția autorității în conformitate cu cele prescrise în caietul de sarcini și nu se mai poate retrage decât după executarea și lichidarea definitivă a contractului încheiat.

Ea este afectată exclusiv pentru girantarea executării contractului, alături și împreună cu întreaga avere a furnizorului de orice natură.

Art. 16 — Garanția se pierde de adjudecatar, de plin drept, fără nici o somație sau chemare în judecată și fără nici un drept din partea acestuia prin simplă decizie unilaterală a administrației, în toate cazurile anume prevăzute în caietul de sarcini, precum și în următoarele împrejurări:

a) Când concurentul nu ar semna contractul la timp adică în cinci zile libere dela data când a luat cunoștință pentru semnarea contractului

b) când nu ar plăti taxele de înregistrare sau alte dări legale

Art. 17 — Garanția definitivă este de 10 la sută din valoarea furniturii sau lucrării comandată și se va depune în cel mult o lună dela data adjudecării și care se depune tot după formele arătate mai sus. Dacă înaintul acestui termen nu se depune garanția definitivă, garanția provizorie depusă la ținerea licitației se va pierde fără punere în întârziere, somaționale sau judecată și fără ca adjudecatarul să poată învoia vreun motiv contra acestei pierderi de garanție, procedându-se ulterior, conform art. 105 gin L. P. C.

Locul și epocile predării — Recepția

Art. 18 — Predarea se va face conform condițiilor și în termenul prevăzut în contract la Septembrie 1939, iar se va depune la timp și se va depune antepăși o sumă de 1/2% din valoarea lucrării pentru plata săptămână de întregre - socotit dela data contractului, astfel ca după expirarea termenului mai sus fixat să fie în întregime efectuată.

Art. 19 — Dacă obiectul furniturii constă din lucru ce se măsoară sau se cântărește, se va putea face mai întâi o recepție cantitativă de către anumiți delegați ai administrației, aproximativă și provizorie, încheindu-se un proces-verbal semnat de ambele părți. Această recepție are în orice caz numai un caracter informativ și nu poate avea nici un efect asupra drepturilor de plată ale furnizorilor.

Art. 20 — Recepția definitivă, calitativă și cantitativă a oricărei furnituri în genere, adică primirea sau respingerea ei se va face prin verificarea de către comisiunile numite în acest scop de administrația a căror procedură în lucrările de recepție este hotărâtă amănunțit prin prezentul caiet de sarcini și instrucțiunile ministeriale respective și în co-tradictoriu cu furnizorul.

Nu mai procesele-verbale încheiate de această comisiune vor constata legalmente primirea sau respingerea furniturii.

În caz când comisiunea din orice cauză n'ar proceda îndată după predare la verificarea imediată a furniturii predată întreprinzătorul nu poate formula din aceasta nici o pretențiune în contra administrației, nici a pretinde în caz de respingere în toată sau în parte a furniturii că au fost nedrăpățâți prin hotărârea comisiunii, că viciile erau fost făcute cunoscute prea târziu, sau că a fost pus astfel în neputință de a înlocui în timp util furnitura respinsă.

Din acest punct de vedere se derogă formal dela prescripțiunile art. 70 și următorii din codul comercial, privitoare la viciile redhibitorii.

Comisiunea de recepție însă va fi datoare la o verificare în termen maximum de 15 zile dela data înregistrării comunicării antreprenorilor că se poate proceda la recepție

Furnitura în total sau în parte, respinsă de comisiune ca neîndeplinind condițiile cerute, rămâne pe seama întreprinzătorului considerându-se ca material arpețat, cu obligațiunea de a o ridica dela locul de predare în termen de 10 zile dela notificarea respingerii prin simplă adresă, pentru a cărei primire va alibera dovada.

În caz de refuz de a semna dovada, sau de a ridica materialul pretins, notificarea i se va face prin poștă, iar cheltuielile relative i se vor pune în socoteală, scăzându-i-se din garanție.

Dacă după expirarea acestor 10 zile, socoteite dela notificarea prin simplă adresă, sau prin poștă furnizorul nu va fi ridicat furnitura, va fi supus la o taxă de magazină de _____ la mie de lei pentru întreaga valoare a furniturii respinse și pentru fiecare zi de întârziere.

Fracțiunile de mie se vor considera ca o mie întreagă.

Cuazatul total al acestei taxe va fi calculat de către administrația respectivă și cu această sumă va fi deosemena debitat furnizorul deținându-i-se cu prioritate prin garanția depusă.

Decoanțul cheltuielilor prevăzute în acest articol, stabilite printr-o constatare a administrației în contradictoriu cu furnizorul, are caracterul unui titlu executoriu definitiv căruia nu se va putea opune nici o obiecțiune din partea furnizorului pe nici o cale juridică sau extrajudiciară.

Art. 21 — Furniturile distruse de comisiune cu ocazia diferitelor încercări rămân în sarcina întreprinzătorului, numărul acestora se va hotări de comisiune după felul furniturilor și condițiunile sub care ele se prezintă, avându-se în vedere numai regulile tehnice în privința numărului de încercări.

Art. 22 — Materialele și obiectele cari vor servi în ambalajul furniturilor vor rămâne _____.

Micșorarea și majorarea cantității adjudecate

Art. 23 — Administrația își rezervă dreptul de a micșora sau majora cantitatea furniturii adjudecate în comparație cu cantitatea furniturii prevăzute în publicația licitației.

Micșorarea se poate face printr-o simplă declarație a administrației care obligă pe întreprinzător însă numai până la jumătatea termenului de predare fixat prin contract și dacă prin această nu se aduce prejudicii furnizorilor.

Majorarea se poate deosemena face de către administrație însă numai în intervalul dela adjudecare și până la constructarea definitivă și nu poate depăși cota de 20 la sută.

Taxe de timbru și înregistrare

Art. 24 — Taxele de timbru și înregistrare precum și orice alte taxe privilegiate la contract cad în sarcina întreprinzătorului.

Întreprinzătorul va fi dator ca în cel mult cinci zile după ce își va fi primit contractul în dublu exemplar, să restituie administrației unul din exemplare, cu mențiunea făcută de una din casierile fiscalului despre plata taxei de înregistrare și însoțit de chitanța respectivă de plată sub sancțiunea art. 38 din acest caiet de sarcini.

Despre plata și reducere de preț

Art. 25 — Este cu desăvârșire oprit a se face plata unei furnituri sub formă de avansuri de orice natură, în afară numai de cazurile speciale exclusiv determinate de art. 109 din L. C. P.

Nu mai sumele cuvenite întreprinzătorilor pentru furniturile deja predate și primite în regulă se vor plăti în conformitate cu prescripțiunile legii contabilității publice pe baza costurilor și facturilor prezentate și însoțite de actele justificative ale recepției definitive. Plata se va putea face și pe baza de situații provizorii, dar numai pentru materialele aprovizionate și lucrările executate constatate prin procesul-verbal.

Art. 26 — Plata se va face în monedă liberatorie a țării în curs legal chiar, dacă s'a admis oferte în monedă străină, în acest caz cursul de transformare va fi cursul de parietate legală.

Nota 2) Materialele și obiectele cari vor servi în ambalajul furniturii vor rămâne în posesia administrației unde se face predarea, însă nici un fel de desabubine pentru întreprinzător, dacă însoțirea lor nu s'a prevăzut prin termenii de asigurări sau dacă prevăzându-se însoțirea însă furniturii nu le-a ridicat în termenul specificat prin contract.

Cazurile de forță majoră

Art. 27 — Dacă întârzieri în predarea furniturii, s'ar produce din cauza de forță majoră, întreprinzătorul sau reprezentantul său este dator să înștiințe administrația în termen de cel mult cinci zile dela întâmplarea faptului. Pentru cazurile de forță majoră întâmplare în cursul transportului furniturii, pe apă sau pe uscat, termenul de cinci zile pentru notificare va curge din momentul din care întreprinzătorul a fost înștiințat, moment pe care acesta urmează să-l dovedească.

Orice notificare într'un termen mai îndelungat nu se va mai ține în seamă.

Pentru dovedirea existenței forței majore, întreprinzătorul este dator să prezenta autorității acte în regulă emanate dela autoritățile competente potrivit cazului, din care să se evedențieze existența forței majore, arătând totodată și timpul cu cât se va pune în întârziere executarea furniturii. Aceste acte doveditoare trebuiesc să fie și ele dressate în cel mult cinci zile dela notificarea făcută administrației sub aceleași sancțiuni, iar aceasta își rezervă dreptul să decidă asupra temeiniciei mijloacelor de probațiune prezentate de întreprinzător.

Art. 28 — Sunt cazuri de forță majoră numai :

- a) Incendiul fabricii, șantierului sau atelierului unde se fabrică furnitura, fie total, fie în parte, dar atunci astfel încât să se facă imposibilă continuarea fabricațiunii;
- b) Inundația în aceeași măsură;
- c) Naufragiul vasului, deraierea trenului, prăbușirea avionului în care s'ar găsi furnitura, și
- d) Evenimente în genere care ar face imposibilă fabricațiunea și pe care furnizorul nu le-a putut în nici un caz prevedea, sau preîntâmpina spre exemplu: greva, lock out, etc.

Art. 29 — Cazurile de forță majoră nu reziliează contractul în nici un caz față de întreprinzător, care rămâne obligat mai departe a-l executa predând furnitura. I se vor acorda însă prelungiri de termen, caeti nu vor putea trece peste data fixată de art. 36 din legea C. P., cu excepțiunea condițiilor prevăzute de art. 80 din legea contabilității publice.

Dacă întreprinzătorul nici în urma acestor prelungiri de termen, nu va fi în stare să execute predarea furniturii, cazul de forță majoră se consideră mai departe inexistent, urmând a se aplica consecințele decurse din prezentul caiet de sarcini.

Art. 30 — Prețul de contractare pentru materialele ce se aprovizionează de către administrațiile Publice poate să fie grevat sau degrevat la ordonanțare cu adăugirile sau scăderile oferite de taxe și impozite la Stat, Județ și comună, intervenite dela data licitației și în tot cursul duratei executării contractului.

Transmiterea contractului

Art. 31 — Cezionarea precum și transmiterea contractului sub orice formă chiar deghizată altei persoane, de către întreprinzător în timpul vieții sale nu se poate face decât cu consimțământul prealabil și în scris al Ministerului respectiv sau a organului său în subordine care a fost delegat cu încheierea contractului și cu avizul prealabil al Oficiului central de licitații.

Lipsa acestui consimțământ face inexistent actul de transmitere al contractului, chiar față de terți dobânditori.

Întreprinzătorul nu se poate opune deciziei luate de administrație în această privință.

Art. 32 — Creanța întreprinzătorului, pentru sumele ce i s'ar cuveni din executarea contractului de furnitură, poate face însă obiectul unei cesiuni, cu respectarea formelor prescrise de dreptul comun, dar autoritatea chiar după ce i s'ar notifica cesiunea, nu datorește terțului cesionar decât sumele ce ar rezulta din decontul final de lichidare al furniturii și dacă aceasta o va executa astfel încât însăși furnizorul să poată pretinde un drept.

Art. 33 — Orice creanță aparținând administrației și rezultând din contractarea furniturii se stipulează solidar indivizibilă, atât față de succesorii eventuali ai întreprinzătorului, cât și în cazul când sunt mai mulți întreprinzători cotași.

Art. 34 — În caz de încetare din viață a întreprinzătorului, moștenitorii săi pot continua executarea contractului fie prin ei înșiși, dacă exercițiul drepturilor le permite, fie prin reprezentanți lor, dacă n'au avut exercițiul însă în cazul în care Ministerul sau organul în subordine care a fost însărcinat cu încheierea contractului ar găsi continuarea conformă cu interesele administrației.

Moștenitorii sau reprezentanții lor spre a putea continua întreprinderea, după ce au făcut formele legale pentru dobândirea succesiunii, trebuie să prezinte autorității declarație autentică că legea a continuă cu executarea strictă a tuturor stipulațiilor din contractul autorului lor.

Dacă aceștia însă renunță la continuarea contractului, fie în mod tacit prin nerăspunsuri într'un termen fixat potrivit cazului de administrație, la întrebarea acestuia, contractul se reziliată deplin drept, fără altă somațiune sau judecată, prin simpla constatare a autorității.

Orice daună survenită din continuarea întreprinderii sub orice altă formă în sarcina succesiunii, se vor achita rând pe rând prin rețineri din garanție, de conținutul stabilit de autoritate având caracterul unei titlu executorii definitiv în această privință. Ca urmare la acesta, garanția nu va putea fi restituită dacă furnitura s'a continuat în regie, înainte ca lucrarea să fie terminată, sau în caz că a intervenit o nouă adjudicațiune, până noul adjudicator nu a început continuarea efectivă a lucrărilor spre a se putea vedea ce despăgubire urmează a fi reținută din garanție.

Art. 35 — Facultatea de administrație își rezervă prin articolul precedent este aplicabilă și în cazul când întreprinzătorul fiind o societate în nume colectiv, sau în comandită, unul din comanditarii sau asociați ar înceta din viață, chiar dacă societatea ar avea un obiect determinat și actul său constitutiv ar conține distincțiunea prevăzută de articol 1526 din codul civil.

Riscuri

Art. 36 — Riscurile dispariției furniturii parțiale sau totală prevăzute sau neprevăzute chiar și în timpul transportului până la întocmirea recepției definitive, privesc pe întreprinzător fără nici un drept de despăgubire și fără a-l exonera de obligațiunile contractuale.

Sanețiuni

Art. 37 — Neîndeplinirea de către întreprinzător a vreuneia și oricărei din obligațiunile sale rezultând din contract cât și din prezentul caiet de sarcini, cu care formează un singur act, precum și nerespectarea și încălcarea de către acesta a oricăreia din dispozițiunile legii C. P. relative atrage după sine rezilierea furniturii deplin drept fără nici o somațiune, punere în întârziere sau chemare în judecată, ci numai prin simplă constatare a administrației.

Odată cu această reziliere întreprinzătorul pierde și garanția depusă la contractarea furniturii. Dacă contractul s'a reziliat din culpa furnizorului numai pentru o parte din furnitură care n'a fost încă predată și când această parte nu va fi mai mare decât jumătate din furnitura totală, administrația va putea decide, după cazuri, pierderea garanției numai proporțional cu furnitura nepredată.

Art. 38 — Dacă contractul s'a reziliat, Administrația, prin derogare dela prescripțiunile art. 68 din codul comercial este îndreptățită a-și procura furnitura contractată din orice altă parte și prin orice alte mijloace prevăzute de art. 105 din legea contabilității publice și plătiind orice preț în contul întreprinzătorului, fără ca această să aibă dreptul a face vreo întâmpinare asupra procedurilor ce vor urma.

Atât diferența de preț în plus de va fi, precum și orice alte cheltuieli de orice natură s'ar fi făcut prin aprovizionarea astfel a furniturii se vor acoperii în primul rând din garanție.

Deconputul pagubii suferite încheiat de administrația în contradicția cu furnizorul va fi definitiv considerându-se ca titlu executoriu în sensul art. 1 din legea pentru urmărirea veniturilor statului.

Restul ce va prisosi din garanție se va vîrși la tezaur în profitul statului, iar diferența în caz de neajungere se va acoperi prin urmărirea oricărei alte averi mobile sau imobile a întreprinzătorului, prin organele fiscaliei pe baza deconputului stabilit.

Renunțări

Art. 39 — Nici o modificare sau renunțare la drepturile administrației decurse din acest caiet de sarcini sau contractul cu care formează un singur act, sau din vre'o dispozițiune legală, nu poate rezulta decât în mod expres și special dintr'un act scris emanat dela Ministerul sau dela organul în subordine care a fost delegat cu întocmirea contractului.

Art. 40 — Dacă furnizorul este declarat în stare de faliment înainte de lichidarea contractului, însăși acest fapt autoriză autoritatea să considere contractul ca reziliat.

Modalitatea de plată

Art. 41 — *Plata pentru lucrările executate se va face după situațiune și plată încheiată pentru lucrările real executate, plătiindu-se 60% din valoarea lor.*

Art. 42 Proprietăți și sechestră asupra sumelor cuvenite întreprinzătorilor pentru serviciile efectuate, nu se vor putea aplica decât asupra deconputului final toate aceste sume cuvenite întreprinzătorilor vor

servi mai întâi la asigurarea executării contractului, apoi la plata lucrărilor, agenților sau taze-roanilor și a fureturii de materiale până la terminarea și recepționarea provizorie a lucrărilor.

Despre obiectul și calitatea furniturii. — Condițiuni speciale tehnice.

Art. 43 — ~~Obiectul furniturii este~~ lucrările care pictura interiorului Catedralei din ex. Orheiului. —

Art. 44. — În anul curent se vor pregăti pereții pentru pictură, conform prescripțiilor tehnice ale artei, urmând ca lucrările de pictură proprie să se înceapă dela data de 1 Mai a anului 1926. —

Art. 45. — Prețul arătat în ofertă pentru lucrarea de pictură în acord va fi completat cu cheltuierea în procento a costului pregătirii pereților picturii icoanelor, și picturii chearului, urmând ca plățile să se facă proporțional cu suprafeța real executată, stabilindu-se prețul pentru m. p. pentru fiecare lucrare prin împărțirea cotei parte cuvenită pentru lucrare după ofertă, împărțită la numărul metrilor pătrați stabiliți după măsură suprafeței pereților și suprafețelor icoanelor după angajamentul făcut de pictor și acceptat de comisiunea specială, tot astfel procedându-se cu chearul. —

Art. 46. — Prin situații de plată se va achita până în 80% din costul lucrării după ofertă, urmând ca restul până în 20% să fie achitat la primirea provizorie, iar 10% dar un an dela recepția provizorie, în caz dacă pictura va dovedi că este rezistentă timpului. —

Art. 47. — Pot lua parte la licitație conform legii pentru încurajarea artelor plastice pictorii bisericești autorizați. —

Art. 48. — Lucrările de pictură ce urmează a se executa sunt următoarele:

1/ **ALTARUL I.** Bolta altarului va fi pictată, reprezentând pe Maica Domnului zădărnă pe tron, având în brațe pe D-l I. Hristos și înconjurat de Arh. Gavril și Mihail. La baza bolții ornament (brâu înconjurător).

2/ La stânga pereții vor fi pictați cu chipurile celor Trei Ierarhi și se vor adăuga Sf. Nicolae Mira Lichei.

3/ La dreapta pereții vor fi pictați cu chipurile Arhidieconilor după aprecierea Comitetului. Restul spațiilor vor fi ornate nefiind proprii picturii. —

4/ Se va adăuga lângă boltă stânga icoana M. I. Hristos cu "Potir", iar în mijloc se vor picta Rucăciunea D-lui I. Hristos în grădina din Ghetisonia. Social altarului urmează a fi decorat cu draperii pictate. Arcada altarului se va ornamenta complet, fiind înaltă. —

5/ **BOLTA 2/** Pe bolta naosului se va picta D-l I. Hristos Pantocrator, înconjurat de cete îngerești cu inscripțiuni, iar baza bolții va fi frumusețea împodobită cu ornamente de stil. —

6/ Pe pendanțivi vor fi pictați cei patru evangheliști. —

7/ Spațiul între turia (bara) bolții nave și bolțile ferestrelor se vor picta în dreapta cu scene chipuri ale nr. Apostoli cu scenele testamentului nou, iar la stânga cu chipurile sf. profeți care la număr cu scenele sau scenele testamentului vechi. —

8/ Pe pereții proprii nave a naosului se vor picta la dreapta Iuvierul Domnului, iar la stânga Mesterele Domnului. —

9/ În ambele naosului se va picta două scene din viața măntuitorului și din...

10/ În ambele naosului se va picta două scene din viața măntuitorului și din...

la dreapta Purtarea Crucii și la stânga ~~.....~~ Plat din Pont.
6/Pe cele două arcade a naosului se vor picta câte cinci medalioane reprezentând pe Sf. Măcehiici înmă încadrați cu ornamente de stil.
7/In dreapta iconostasului se va picta Sf. Ioachim, iar la stânga Sf. Ana.-

8/Corniza dintre arcade altarului și arcade naosului se va scrie cu inscripțiuni, iar arcade altarului inclusiv carnisul ce se vede de va împodobi cu ornamente de stil în întregime.-

9/Pe pereții din față altarului, despărțitor a naosului de pronaos se va picta Aformirea Maicei Domnului, iar de deusupt și lateral (dreapta și stânga) Sf. In. Constantin și Elena. Restul de spații nepotrivite pentru pictură se va acoperi cu ornamente de stil.-

Deasupra se va ornamenta arcade între naos și pronaos, păstrand acelaș stil.-

PRONAOSUL 1/Pe bolta pronaosului se va picta Sf. Treime cu inscripțiuni, iar pendentivii fiind grilați, deci improprii pentru pictură, se vor ornamenta. La arcuri ornamente de stil și inscripțiuni.-

2/Pe cele patru timpane se va picta răscris Predica de pe munte cu inscripțiunile apus Pogorârea Sf. Duh, Bunavestirea la nord și Întâlmirea Domnului la sud.-

3/Pe pereții de sub timpane la apus se vor picta ctitorii Sf. bisericii Vasile Lupu cu familia sa. Celelalte spații rămase după timpane se vor picta cu chipurile sf. Măcehiici și martiri cu Sf. Eucherius, Sf. Pantelimon și alții cari se vor indica și fixe de Onor Comitet. Pe lângă aceasta toate spațiile rămase libere și improprii pentru pictură vor fi ornate.-

4/Toate plavile ferestrelor vor fi ornamentate precum și aceluși va fi pictat cu granit sau marmură (imitație). Comitetul se va pronunța în această chestiune și va alege ori imitație de granit sau marmură.-

PRIVORUL 1/In pridvor deasupra portalului se va picta icoana Sf. Măcehiici Dimitrie patronul bisericii, iar lateral în dreapta și stânga portalului Sf. apostoli Petru și Pavel.-

2/Pe pereții din dreapta se va picta (parabola) Samaritanul Milostiv, iar la stânga Fial Risipitor.-

3/Pe pereții opus portalului se va picta un tablou biblic.-

4/Pe plafon se va picta I. Hristos Emanoil înconjurat de îngerași. Restul ornamentele de stil.-

5/La intrare (exterior) se va picta icoana hrămilui.
Pe lângă lucrările sus menționate se vor mai face:

1/Șase icoane mari locale (de dorit cu fondul aurit și imprimat după aniera bisabtină).-

2/Se va picta icoana lui "Iisus Hristos în marmură" pe cristal.

3/Se va picta pe cristal, intru a se ilumina cu electrică și icoana hrămilui, care se va încadra într-o cruce luminată.-

4/Se va repara și se va auri în părțile atricate, catul de jos

al iconostasului.-

5/În pridvor se va curăți chenarul sculptat în piatră a portalului, se va drege în părțile lui stricute și se va modela.-

6/Se vor completa literele tablei cititorilor aflată d'asupra portalului fiind unele deformate sau desbătute și se vor scrie cu aur veritabil.-

Art.49.-Lăcășurile de pictură se vor face conform regulilor artei din materiale de primă calitate, întrebându-se pentru icoane culori de tuburi, calitate garantată extra fină, iar pentru ornamente și restul picturii inclusiv soclurile culori decorative și toate pe ulei de în.-

Ornamentele vor fi trestate în aur veritabil sau argint eventual un compromis bine calculat în limita severă a nevoii estetice de efect și de sens pudic bine înțeles după aprecierea și indicațiunea pictorului bazat pe studiile sale decorative, acceptate de comisiunea de recepție după mostrele depuse de pictor la licitație.-

Intocmit conform indicațiilor date de D-l Mihail Fictor autorizat de pe lângă Comisiunea Monumentelor Istorice și după repartizarea picturii făcută de comisiunea de restaurare, împreună cu pictorii experți din localitate.-

Președintele Comitetului,

Prefectul gnd. Orhei

L. Colonel

Parohul Catedralei,

Peon. Stan. Rod. Piescu.

TINUTUL NISTRU
SERVICIUL FINANCIAR

Către,

 Comisiunea Monumentelor
 Istorice.

 SERVICIUL FINANCIAR
 DE DOCUMENTE Istorice

Nr. 3404 x 21 DEC. 1938

REGISTRATURA

 D.M.I.
 ARHIVA
 DOCUMENTE Istorice
 NR. FIȘA 53

București

Dosarul și Nr. Dv.: Data Dv.: Dosarul și Nr. nostru (și se ține în răgaz): Data:

Privește:

Nr. 1962 din 20 Decembrie 1938.

 23.12.38
 Cu dosarul
 7 p. 18
 Tohombu

Avem onoare a Vă trimite, în copie, adresa Parohiei bisericii Catedrale Orheiului Nr. 320/1938, din care semnalează că acel locaș are în prezent fiind vechi, de aproape 500 ani, are imperioasă nevoie de reparație radicală, -restaurare completă și solicită sprijin material, necesar pictării bisericii în stilul secolului XVII, reînnoirii și autorii Accostasului, refacerii totale a instalațiunii luminei electrice, a înlocuirii dușumelelor, etc, rugându-vă să binevoiți a dispune acordarea ajutorului solicitat în măsura posibilității din fondurile ce le aveți, întrucât Ținutul, din lipsa de fonduri, nu-i poate veni cu nimic în ajutor.

G. L. L. L. L.

Referenț 1312-939

Priveștea este ridicată de Varșovia în sumă de 1638. lei, în luna octombrie, însumând suma de Parohia, înaltă în adresa elatimă și în privarea rezident regal, direct Ion. Moș. Șt.

Pentru un cost de 400.000 lei în valoare lunară în vor. înțeles de 100.000 lei, se face un total de 500.000 lei, un 700.000 lei de arată în adresa Parohiei.

REZIDENT REGAL,

 Seful Serviciului
 Financiar

 25.12
 La tabelul nr 1939

 T. Antistia
 10.000

Cu adresa Nr 1160/1939 în care s-a menționat suma de 10.000 lei și în anexa la ea se ține în răgaz la 1939/1940.

G. L. L. L. L.

Reg. Comisiunea și întotdeauna dacă este cazul să se procedeze și să se pună în discuție bisericii în tabelul din anul vitor. Înscrise de vor. executiv și de servitor și cost de carieră aprobat de C.M.I. sub. nr. 20. Baly

Copie de pe adresa Parohiei Bisericii Catedrale Sf.Dimitrie din
or.Orhei Nr.320 din 18 Octombrie 1938.inreg.la Timbul Mustru
sub Nr.1962/1938.-

Aven onoare a supune atențiunei Excelenței Voastre bine-
voitoare următoarele:

Biserica Catedrala "Sf.Dimitrie" din or.Orhei este un monument
istoric,ca dovadă de existență a creștinismului pe acestea mele-
guri încă din timpul - Domnitorului Moldovei Vasile Lupu care a
ridicat acest Locaș Sfânt.-

Adeseori biserica este vizitată de Demnitarii Țării.-

Incurând biserica implinește jubileul de 300 ani.

Totodată catedrală este biserică oficială,în care se oficiază
serviciul religios în zilele de sărbători naționale și regale și
cu alte ocazii.-

Acest locaș Sfânt în prezent are nevoie de reparație capitală,
de restaurarea completă.-

Este necesar-de a picta biserica în stilul secolului a XVII
a rețnoi și a suri iconostasul,a reface toată instalațiunea luminei
electrice,a înlocui podelele și a le vopsi.-

Din devizale întocmite de persoane autorizate se constată,că
cheltuielile cu restaurarea Catedralei se ridică la suma de lei
700.000.-

Aven la dispoziție pentru acest scop 300.000 lei.-

Cu adănd respect Vă rugăm,Excelența,să binevoiți a acorda,dacă
Veți crede de cuviință,din bugetul Timbului un ajutor pentru res-
taurarea și ispodobirea bisericii Catedrale din Orhei.-

Primiți,Vă rugăm Excelența,asigurarea respectului nostru.-

Președintele Consiliului Parohial

Parohul Catedralei Icon.Stavr. ss Indescifreabil

Freet ajut.Icon.Stavr.ss Indescifreabil

Diaconul ss Sf.Măndru

Membrii: urmează mai multe semnături indescif.

pentru conformitate:

Sy de Sora

PAROHIA CATEDRALEI ORASULUI ORHEI
COMISIUNEA de LICITAȚII

Proces-Verbal

Astăzi II Noembrie 1938 ora II dimineața în ședința publică, subsemnații Lt. Colonel Virgil Mironescu, Prefectul jud. Orhei-Președinte, Vas. Maho - Primarul orașului, Ic. Stavr. Rodion Piescu, Parohul Catedralei, Vl. Minciuna, Iac. Gadjelo și Ion Petricenco, membrii Consiliului Parohial și a Comisiunii de licitații, au declarat licitația deschisă pentru luorările de instalarea lumână electrică în biserica Catedrală din Orhei, publicată și afișată conform art. 94 din L.C.P. după cum urmează:

Publicațiunea No 324 din 21 Octombrie 1938 a fost inserată în Monit. Ofic. No 249 din 26 Octombrie 1938, Gazeta Basarabiei No 889 din...Octombrie 1938.-

Din lipsa de concurenți licitația nu s'a ținut urmând a se ține a doua licitație în ziua de 22 Noembrie 1938 la aceeași oră prevăzută în publicațiunea de mai sus.-

Drept care am dresat prezentul proces-verbal.

Președinte, Prefectul jud. Orhei,

Lt. Colonel (ss) V. Mironescu.

Membrii : (ss) V. Maho, Prot. (ss) R. Piescu,
 : (ss) I. Gadjelo, (ss) Vl. Minciuna
 : (ss) I. Petricenco.

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei,
Ic. Stavr.

Ic. Stavr. Rodion Piescu.

D.M.L.
ARHIVA
SINGURELE BIROU
NR. FIA 56

PAROHIA CATEDRALSI ORHEIU
COMISIUNEA DE LICITATII

Proces - Verbal

Astăzi 11 Noembrie 1938 ora 11 dimineața în ședința publică, subsemnații Lt. Colonel -Virgil Mironescu, Prefectul jud. Orhei - Președinte, V. Măho - Primarul orașului, Io.St. Redion Piescu - Parohul Catedralei, Vlad. Minciana, I. Gadjello, I. Petricenco - Membrii Consiliului Parohial și a Comisiunii de licitație au declarat licitația deschisă pentru pictarea interiorului Bisericii Catedralei din Orhei, publicată și afișată conform art. 94 din L.C.P. după cum urmează:

Publicațiunea No 324 din 21 Octombrie 1938 a fost inserată în Monitorul Oficial No 249 din 26 Octombrie 1938 și Gazeta Basarabiei No 889 din 24 Octombrie 1938.

S'au prezentat cu oferte închise și sigilate un singur concurent Marincea Stanescu Pictor autorizat din Bucu-rești.

Intrucât în conformitate cu dispozițiunile art.17 și următorii din regulamentul pentru executarea de construcții de biserici, Capete, clopotnițe, Case Parohiale, Atezanse, reparațiuni, transformări, etc. pentru uzul - Bisericii Ortodoxe Române, publicat în Monitorul Oficial No 79 din 5 Aprilie 1937, pentru ținerea valabilă a unei licitații este necesar cel puțin trei oferte, au declarat licitația închisă urmând a se ține a doua licitație în ziua de 25 Noembrie la aceeași oră prevăzută în publicațiunea de mai sus.-

Drept care am dressat prezentul proces-verbal.

Președinte, Prefectul jud. Orhei

Lt. Colonel (s.s.) V. Mironescu.

Membrii { (s.s.) V. Măho. (s.s.) Pret. R. Piescu,
I s.s.) I. Gadjello, (s.s.) Vl.Minciana.

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei,

Icon. S. *Kod. Piescu*

D.M.I.
ARHIVA
MOMENTE ISTORICE
NR. FICĂ 52

PAROHIA CATEDRALEI ORASULUI ORHEIU
COMISIUNEA DE LICITAȚII

Proces - Verbal

Astăzi 22 Noiembrie 1938 ora II dimineața în ședința publică, subsemnații Lt. Colonel Virgil Mironescu, Prefectul Jud. Orhei - Președinte, Vasile Măho Primarul orașului Orhei, Io. St. Rodion Piescu - Parohul Catedralei, Vl. Minciuș, I. Gadjello, I. Petroenco - membrii Consiliului Parohial și al Comisiunii de licitații au declarat a două licitație deschisă pentru pictarea interiorului Bisericii Catedrale din Orhei, până câtă și afișată conform art. 94 din L.C.P. după cum urmează:

Publicațiunea No 324 din 21 Octombrie 1938 a fost inserată în Monitorul Oficial No 249 din 26 Octombrie 1938 și Gazeta Basarabiei No 889 din 24 Octombrie 1938.-

S'au prezentat cu oferte închise și sigilate un singur concurent D-1 Lemeni Machedon Stefan pictor din Chișinău, s'a mai primit prin poștă oferta D-lui Marinca Stănescu - pictor autorizat din București.

Intrucât în conformitate cu dispozițiunile art. 17 și următorii din regulamentul pentru executarea de construcții de Biserici, Capele, clopotnițe, Case Parohiale, Atenase, reparațiuni, transformări etc., pentru uzul Bisericii Ortodoxe Române, publicat în Monitorul Oficial No 79 din 5 Aprilie 1937, pentru ținerea valabilă a unei licitații este necesar cel puțin trei oferte, am declarat licitația fără rezultat, urmând ca în conformitate cu același regulament a se ține a treia licitație în ziua de 15 Decembrie a.c. ora II dimineața.-

Drept care am dressat prezentul proces - verbal.-

Președinte, PREFECTUL Jud. Orhei
Lt. Colonel (s.s.) V. Mironescu.

Membrii { (s.s.) V. Măho, Prot. (s.s.) Rod. Piescu, (s.s.) I. Gadjello, (s.s.) Vl. Minciuș.

(L.S.)

Concurent (s.s.) Lemeni Machedon St.

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei, Io. St. Rod. Piescu.

PAROHIA CATEDRALEI ORAȘULUI ORHEI
COMISIUNEA de LICITAȚII

P r o c e s - V e r b a l

Astăzi 22 Noiembrie 1938 ora II dimineața în ședința publică, subsemnații Lt. Colonel Virgil Mironescu, Prefectul jud. Orhei - Președinte, V. Maho Primarul orașului Orhei, Io. Stavr. Rodion Piescu, Parohul Catedralei, Vl. Minciuna, I. Gadjelo și I. Petricenco, membrii Consiliului Parohial și a Comisiunii de licitație au declarat a două licitație deschisă pentru lucrările de instalarea luminei electrice în Biserica Catedrală din Orhei, publicată și afișată conform art. 94 din L.C.F. după cum urmează:

Publicațiunea No 324 din 21 Octombrie 1938 a fost inserată în Monit. Ofic. No 249 din 26 Octombrie 1938, Gazeta Basarabiei No 889 din 24 Octombrie 1938.

Din lipsa de concurenți licitația nu s'a ținut, urmand că în conformitate cu dispozițiunile art. 17 și următorii din Regulamentul pentru executarea de construcții de Biserici, Capele, case parohiale, stenase, reparațiuni, transformări etc. pentru uzul Bisericii Ortodoxe Române publicată în Monit. Ofic. No 79 din 5 Aprilie 1937 a se ține a treia licitație în ziua de 15 Decembrie a.c. ora II dimineața.-

Drept care au dressat prezentul proces-verbal.

Președinte, Prefectul jud. Orhei
Lt. Colonel (ss) W. Mironescu.

(L.S.) Membrii : (ss) V. Maho, Prot. (s.s.) R. Piescu,
 : (ss.) I. Gadjelo, (ss) Vl. Minciuna,
 : (ss) I. Petricenco.

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei,
Icon. Stavr.

Rod. Piescu

FARONIA CATEDRELEI ORȘULUI ORHEIU
COMISIUNEA DE LICITAȚII

Proces-Verbal

Astăzi 15 Decembrie 1938 ora II dimineața în ședința publică, subsemnării Lt. Colonel Virgil Mironescu, Prefectul jud. Orhei - Președinte, Vasile Măho, Primarul orașului Orhei, Io. St. Rodion Piescu, Parohul Catedralei, Vlad. Minciuna, I. Gadjello și I. Petricenco, membrii Consiliului Parohial și al Comisiunii de licitație, au declarat a treia licitație deschisă pentru lucrările de instalarea lumini electrice în biserică Catedrală din Orhei, publicată și afișată conf. art. 94 din L.C.P. după cum urmează;

Publicațiunea No 357 din 24 Noembrie 1938 a fost inserată în Monitorul Oficial No 279 din 30 Noembrie 1938, Gazeta Basarabiei No 919 din 28 Noembrie 1938.-

Din lipsa de concurenți licitația nu s'a ținut, urmând ca în conformitate cu dispozițiunile art. 17 și următorii din Regulamentul pentru executarea de construcții de Biserici, Capele, clopotnițe, case parohiale, atenease, reparațiuni, transformări etc. pentru usul Bisericii Ortodoxe Română publicată în Monitor. Oficial No 79 din 5 Aprilie 1937 a se ține traterea prin bună învoială în ziua de 10 Ianuarie 1939 ora II dimineața.-

Drept care am dress prezentul proces-verbal.

Președinte Prefectul jud. Orhei
Colonel (ss.) V. Mironescu.

(L.S.) Membrii { (ss.) Vl. Minciuna, (ss.) I. Gadjelo,
{ (ss.) V. Măho, Prot. (ss.) R. Piescu.
{ (ss.) I. Petricenco.

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei,
Icon. Stavr. *Ion. Piescu.*

D.M.I.
ARHIVA
SĂMĂNTĂ ÎNDRĂCIT
NR. FILA 60

PAROHIA CATEDRALEI ORĂȘULUI ORHEI
COMISIUNEA DE LICITAȚII
Proces-Verbal

Astăzi 15 Decembrie 1938 ora II dimineața în ședința publică, subsemnații Lt. Colonel Virgil Mironescu, Prefectul jud. Orhei - Președinte, Vasilie Măho Primarul orașului Orhei, Io. Stavr. Rodion Piescu Parohul Catedralei, Vlad. Minciuna, Iacov Gadjello, I. Petricenco - membrii Consiliului Parohial și al Comisiunii de licitații au declarat a treia licitație deschisă pentru pictarea interiorului Bisericii Catedralei din Orheiu, publicată și afișată conform art. 94 din L.C. P. după cum urmează:

Publicațiunea No 357 din 24 Noembrie 1938 a fost inserată în Monitorul Oficial No 279 din 30 Noembrie 1938 și Gazeta Basarabiei No 919 din 28 Noembrie 1938.

Din lipsa de concurenți Licitația nu s'a ținut, urmând ca în conformitate cu dispozițiunile art. 17 și următorii din Regulamentul pentru executarea de construcții de Biserici, Capele, clopotnițe, case parohiale, athenase, reparațiuni, transformări etc. pentru uzul Bisericii ortodoxe Române, publicată în Monitorul Oficial No 79 din 5 Aprilie 1937, a se ține tratarea prin bună învoială în ziua de 10 Ianuarie 1939 ora II Dimineața. - Drept care am dresat prezentul proces-verbal. -

Președinte PREFECTUL jud. Orhei

Lt. Colonel (s.s.) V.Mironescu

Membrii Prot.(s.s.)R. Piescu, (s.s.)Vl. Minciuna,

(s.s.) I.Gdjello, (s.s.) V. Măho.

(L.S.)

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei, Io.St. Rod. Piescu

România
Parohia Catedrală
Or. Orhei
28 Decembrie 1938
N^o: 377.

Dⁿⁱei Sole
Domnului Marinacea Stănescu
Pictor

63

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că în ziua de 10 Iunie 1939, ora 11 a.m., în sala Prefecturii jud. Orhei, va avea loc tratarea prin buni îndrumări a lucrărilor de pictură în biserica Catedrală din Orhei, conform cartului de sarcini întocmit de D^{le} Mihail Tom, pictor la Comisiunea Monumentelor Istorice Bucaresti.

Dacă D^{le} doriți a lua în antepriză aceste lucrări, Vă rugăm, să bine viti a lua parte la această tratare, Este de dorit, să prezentați Comisiunii o schiță de cum întelegați, să faceți decorațiunile și ansamblul pictorial în biserică, ținând seama de învecinătatea acestei biserici, ca monument istoric.

Grăim de curiozitate a adăuga că Comitetul pentru restaurarea Catedralei dorește, ca pictura să fie executată cât mai bine, corespunderii cu epoca secolului al XVII-lea.

Parohul Catedrală
Ivan. Stavrovs. Rod Piescu

ROMANIA

9-3-939 ⁶⁴

PAROHIA
BISERICII CATEDRALE
„Sf. DIMITRIE”
din or. ORHEI

Domnule Președinte,

MINISTERUL ÎNSTRUMENTELOR ȘI CUSTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
Nº 00003 * 22 JAN 1939
REGISTRATURA

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 62

Nº 371

17 Decembrie 1938
or. Orhei

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că conform

Regulamentului pentru executarea de construcții de Biserică M. Cf. No 79/937, s'a ținut fără rezultat, la sediul Prefecturii Jud. Orhei, trei licitații Publice consecutive, pentru darea în antrepriză a lucrărilor de Pictură la biserica Catedrală Orhei, din cauza lipsei numărului de concurenți cerut de lege.

Pe ziua de 10 Ianuarie 1939 ora 11, s'a fixat, conțina Legii, la sediul Prefecturii Jud. Orhei, tratarea prin bună învoială - pentru lucrările arătate mai sus.

Aducându-vă aceasta la cunoștință și ținând seama, că Comitetul de restaurație nu poate angaja pentru lucrările de Pictură a Catedralei suma mai mare de 350.000-400000 lei, - Vă rugăm, să binevoiți a ne da îndrumările necesare și anume:

1) Să ne indicați, față de suma ce-o putem investi și de cerințele Istorice și Estetice, ce modalitate tehnică de executare a picturii ar fi preferabilă - frescă sau pictura în ulei.

2) Să ne indicați vre-o câteva Biserici din Secolul XVII, care ar putea servi ca model pentru pictura bisericii noastre, în stilul Baroc din secolul XVII, după

3) Să ne comunicați aproximativ costul lucrărilor de pictură în frescă și în ulei a Bisericii noastre, pentru a ne servi de reper la tratările, ce le vom duce -

D-e-i S-a-l-e

D-lui Profesor Nicolae IORGA, Președintele al Comisiunii Monumentelor Istoric - București.

*Se comunică pe rând
închiriat în Comitetul
de restaurație*

Referat
la tea N° 281 din a.c.

St. Pictor Marinica Stănescu prin petițiunea
în pag. la N° 1645 din a.c. roagă să intervină pentru a:
a) plăti cheltuielile de transport pe C.T.B. din a.c. și pentru
București - Orhei și cu autobuzul făcut de d. sa la cele
3 licitații ce s-au făcut pentru lucrările de pictură ale
bisericilor catodrale sf. D. din Orhei iar pentru cele 2 rebit
de plan prezentate să i se achite suma de lei 2000 care
am a aprobat consiliul parohial.

Cu adresa nr. acta N° 1645 din a.c. am cerut parohiei
sf. Dumitru din Orhei și Prefecturii să intervină pentru
plata a 3 călătorii pe cale ferată și autobuzul și pentru
suma de lei 2000 costul planurilor care să mi se restituie.

Acte
Cu rap. N° 510 din a.c. parohia răspunde că d. pictor
nu era obligat să facă 3 călătorii dar fiind că s-a
hotărât în ședința com. telului parohial și a platost
d. drept cheltuieli de transport 2000 lei și 2000 pentru
planuri pe care l-a prezentat în preamă cu recepția de
depuneri N° 3315 din a.c. în valoare de lei 4000. -

Sus ministrul pictor a luat cunoștința de răspunsul
parohiei și a arătat nemulțumit că mi s-a achitate
complet toate cheltuielile de transport

Roagă să se facă plă. serviciul nostru tehnic
conținutul planurilor și să se intervină din nou
pentru ca parohia să i achite diferența de cost.

J. Carr

Book by Capt. J. H. ...
St. Louis - Or. ...

30 SEP 1939 L181

Se raportul Dr. Nr.
510 din 22 August 1939
over amon a ^{va} resitina
ini obitlu exculor
chitastall ni volare
ok 4.000 lei. cumoscant
ca recuper. e yit t puskote
Allen Chenucca Flauran

Sec. Ser. Gen.

MINISTERUL CULTURII ȘI CĂLĂTORIILOR
COMISIUNEA NAȚIONALĂ PENTRU ISTORIE
Nr. 00856 - 21 APR 1939
REGISTRATURA

D.M.L.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FIȘA 64

ROMANIA
COMITETUL
pentru restaurarea
Bisericii Catedrale
din or. Orhei
No. 285
19 Aprilie 1939.

Către

Onor COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Amem onoare a Va înainta în copie Procesul - Verbal
al Sedinței Comitetului pentru restaurarea Catedralei,
din 14 Aprilie 1939, și Va rugăm să binevoiți să aproba
oșt mai curând executarea lucrărilor de pictură și de
instalarea luminii electrice.

- Se anexează - în copie:
 1. Procesele Verbale de înălțarea publică din II și
22 Noiembrie și 19 Decembrie 1938.
 2. Ofertele pictorialor - M. Băneasa și G. Cădăreș.
 3. Procesul Verbal de tratarea prin vârstă învâlcă din
10 Ianuarie 1939.
 4. Lista de sume oferite de pictori.
 5. Oferte de la A. Busești - electrician.
 6. Referatul de la profesor P. Trotsman.
 7. Oferte de la profesor P. Trotsman.

25.12.39
cu referatul
d-lui J. Mihail
V. Brătulescu

14.12.39
Pe comanda
referatului d-lui J. Mihail
V. Brătulescu

Președintele Comitetului,
COMITETUL Jud. Orhei
Colonel Alexandru N. Muntelescu

Primarul oraș Orhei

[Signature]

25.12.39
Referat
de aprobare
a lucrărilor de
pictură stabilite de d-lui J. Mihail
V. Brătulescu
cu aprobarea
d-lui J. Mihail
V. Brătulescu

Arhiepiscopul Catedralei,

Icon. Stavru. Rod. Piesoc

22 Aprilie 1939

1) Sunt de părere că să se aplice
botanica compozitului parohial și a de mire:
dintr-un loc să se facă un alt P. Trotsman
pictor și profesor la Ș. de Arte Tronșene
din Iași.

2) Se recomandă ca să se aplice
mai mult Comitetului Bisericii, ca
președinte de pictură să se aplice în fabrica
procese tehnice la originea ca mai mare
posibilitate a picturii (și) și în fabrica
exercițiilor noastre sunt mai multe să se
încercăm să găsim un mare număr de
pictori diferiți de cei și să se aplice
pictura în fabrica
3) Memoriu în care să se aplice de înălțarea
de a face fabrica acestor lucruri să se
facă fabrica în altă fabrica temporară
sau alții.

J. Mihail Antonescu

A. RUSŢIŢHI

Electrician-tehnic Eparhial

Autorizat de Stat.

str. Universităţii 18 tele-
fon 352-Chişinău.

O R H O R

Comitetul cu reparaţia Catedralei

O r h e i

Referat

22/IV/1959

*Sunt de părere că
laohii lăzdrului
bisului Orhei
puteți să apriza
această opera omo-
niului fiind parte
fiind de faptul că oportunită
nu este din localitate.*

*Sunt de părere că sa
se comence laohii
si pna la
sindne oportunită
ca sa*

*reprez
tulcomu
despozitiuni date de
Orizonta Comisiune aceluia
la aceasta lucrare.*

*Arhitect
Hosintorova*

Având în vedere căreacăre schimbări în funcționarea
mea la Consiliul Eparhial Chişinău cu onoare Vă aduc la
cunoştiinţă, că lucrarea iluminatului Catedralei o pot
executa numai sub forma de regie, luând asupra mea condu-
cerea lucrării.

Onorariul pentru conducerea şi transportul meu perso-
nal la Orhei până la terminarea completă a lucrării, sece-
tase 15% din valoarea întregii lucrări.

Cu toată stima

(s.s.) A. Ruşcihi

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei,

Icon. Stavr. *Rod. Picoan*

Proces-Verbal

Artăzi, 14 Aprilie 1939, ora 17, în storojia bisericii s'a ținut ședința Comitetului pentru restaurarea Catedralei Orhei.

Au luat parte: D-l Colonel Bucur Mardan, Prefectul jud. Orhei-Pregedinte; membrii - Domii - Vasile Măho - Prinarul orașului, Icon. St. Pavel Guciușna, Director D.N.R. Vasile Abrușcama, Ion Guciușna, Avocat Vl. Gobjila, Venedict Pavlov, Valentin Romanov, Nicodanru Stăci, Teodor Mirognicenco, Ion Dănga, Luca Dumbravan, Carp Machedon.

Păr. paroh al Catedralei explică Comitetului mersul lucrărilor pregătitoare pentru restaurarea bisericii și anume:

Conform Regulamentului pentru executarea construcțiilor de biserici "... (art. 17) au avut loc în sala Prefecturii jud. Orhei, 3 licitații publice pentru darea în întreprisă a lucrărilor de pictarea bisericii și instalarea lumini electrice la 11 și 22 Noembrie, și la 15 Decembrie 1938.

Publicațiile au fost inserate în Monitor. Oficial No 249 și 279 din 26 Octombrie și 30 Noembrie 1938. și în Gazeta Basarabiei No 389 și 919 din 24 Octombrie și 28 Noembrie 1938.

Afară de aceasta s'au trimis invitații oficiale la 2 pictori din Chișinău, Comisiunii Monumentelor Istorice - București și la 2 electricieni din Chișinău.

Comisia Monumentelor Istorice și D-l Mihail Ioan, pictorul Comisiunii au fost rugați să recomande pictorilor autorizați și cu experiență, ca să ia în întreprisă pictarea bisericii.

Intrucât acestea trei licitații consecutive au rămas fără rezultat din lipsa de concurenți (minim un trei), Comitetul a fixat pentru ziua de 10 Ianuarie 1939 tratarea prin învoială a lucrărilor de pictură și de instalarea lumii electrice.

Publicațiunea No 357 din 24 Noembrie 1938 a fost inserată în Monitorul Oficial No. 279 din 30 Noembrie 1938 și în Gazeta Basarabiei - No. 919 din 28 Noembrie 1938.

Afară de aceasta la 29 Decembrie 1938 cu No. 375 - 380 s'au trimis invitații oficiale de a lua parte la tratarea prin bună învoială în ziua de 10 Ianuarie 1939 - pictorilor: M. Stănescu și M. Troteanu din București și St. Machedon și A. Gudinev - din Chișinău, și electricienilor din Chișinău A. Rușești și P. Lebedev.

Totodată s'a cerut să prezinte în ziua de 10 Ianuarie 1939 - o schiță (un plan) de cum înțeleg să facă decorațiunea și ansam-

blul pictorial în biserică.

La 17 Decembrie 1938 cu No 371 am intervenit la Comisiunea Monumentelor Istorice - Bucureşti în vederea a ne înlesni şi asigura executarea lucrărilor de pictură, în condiţiunile cele mai bune şi a ne recomanda 2 - 3 pictori pe care vom putea invita la tratarea prin bună învoială.

În ziua de 10 Ianuarie 1939 s'au prezentat 3 pictori - autorişaşi - D-nii M. Stănescu, St. Machedon şi A. Cudinov.

După mai multe discuţii şi propuneri de a reduce preţul lucrărilor, D-nii pictori au oferit următoarele ultime preţuri:

- I. Pictura în ulei - D-l M. Stănescu - 295.000 lei.
" " " " " St. Machedon 6 295.000 -
" " " " " A. Cudinov - - 275.000 -
II. Pictura în fresco - D-l M. Stănescu - 400.000 -
" " " " " A. Cudinov - - 400.000 -

Intrucât a prezentat o schiţă de lucrare numai D-l M Stănescu, iar ceilalţi doi a declarat că n'au devedit să facă acest lucru timpul fiind prea scurt, Comisia de licitaţie a Comitetului a hotărât - D-nii pictori să trimită până la data de 11 Februarie 1939 un plan detaliat de pictură a întregului perete dela Nord al bisericii; Comisia va studia lucrările şi se va pronunţa care ofertă ar fi mai favorabilă din toate punctele de vedere.

La 18 Ianuarie s'a primit adresa Comisiunii Monumentelor Istorice cu No 3/1939, prin care ne recomandă a invita pe D-l Profesor - pictor N. Tonitza - Directorul Şcolii de Arte Frumoase din Iaşi, care va putea executa lucrările în cele mai bune condiţiuni tehnice şi artistice.

La 11 Februarie 1939 am prezentat planurile de lucrări D-nii M. Stănescu şi A. Cudinov.

Intrucât nu s'a prezentat D-l P. Chiociu, profesor la Seminarul Teologic din Chişinău şi pictor invitat de Comisiunea pentru a examina şi a aprecia lucrările prezentate de pictori, Comisia a amânat pronunţarea pentru o altă dată.

La 17 Februarie 1939 s'a intrunit Comisia, a examinat lucrările prezentate de pictori şi intrucât nu s'a ajuns la un rezultat a hotărât - a trimite ambele schiţe D-lui P. Troteanu, profesor la Academia de Arte Frumoase din Iaşi, cu rugămintea de a studia lucrările şi a arăta care schiţă ar urma să fie preferată de Comitet, ca cea mai artistică.

D-l Profesor Troteanu a studiat lucrările şi a comunicat că nici o lucrare nu corespunde cerinţelor.

La 13 Martie 1939 pâr. paroh al Catedralei împreună cu membrii

Comitetului p. r. Io. Stavr. Pavel Cucuina s'au prezentat la Comisiunea Monumentelor Istorice - București și a adus la cunoștință, în ce stadiu s'au aflat lucrările de restaurare a Catedralei, D-1 Ioan Mihail, pictorul Comisiunii cu insistență a recomandat a invita pentru pictarea bisericii pe profesorii de la Academia de Arte Frumoase din Iași - N. Tonitza și P. Troteanu.

În ziua de 17 Martie 1939 s'au întrunit din Comisiunea și după explicațiile date de p. r. paroh al Catedralei, a hotărât - a delega pe p. r. paroh de a se transporta la Iași și a lua contact direct cu D-ii profesori Tonitza și Troteanu și s'au invitat să prezinte oferte pentru pictarea Catedralei.

La 21 Martie p. r. paroh s'au transportat la Iași, a luat înțelegere cu D-1 profesor Troteanu / D-1 profesor Tonitza e bolnav la București /, care a venit la Orhei, a vizitat biserica și la 26 Martie a trimis oferta și devisul pentru pictura interioară a bisericii. Din devis se constată, că D-1 Troteanu cere pentru efectuarea acestei lucrări - în frescă - 6000.00 - lei

" temperă - 400000 -

" ulei pe

cu ocară 400000 -

Prin urmare, în prezent avem oferte de la 3 pictori - D-ii M. Stănescu, A. Cudinov și P. Troteanu.

P. r. paroh mai aduce la cunoștință Comitetului, că pentru instalarea lumii electrice nu s'au prezentat nici un antreprenor la toate trei licitații publice - din 11, 22 Februarie și 15 Decembrie 1938 și nici la tratarea prin bancă învoială - la 10 Ianuarie 1939, cu toate că s'au făcut convenite publicații și s'au trimis adrese oficiale la 2 electricieni din Chișinău - A. Rusețchi și P. Lebedev.

În ședința din 10 Ianuarie 1939 Comisia a hotărât să fie invitat D-1 A. Rusețchi, Electrician - tehnic Eparchial a trimis oferta pentru instalarea lumii electrice în Catedrală.

D-1 Rusețchi a înaintat la 15 Februarie oferta din care se constată, că D-1 se poate executa instalarea lumii electrice numai sub forma de rație, luând asupra-i conducerea lucrării. Onorariul pentru conducere și transportul la Orhei până la terminarea completă a lucrării socotește 15% din valoarea întregii lucrări.

Luând cunoștință de măsuririle date de p. r. paroh al Catedralei, Comitetul în ședința de astăzi a discutat în mod amănunțit chestiunea de restaurarea Catedralei în unanimitate a hotărât următoarele:

I. Executarea picturii în interiorul bisericii se va încredința

D-lui profesor P. Treteanu.

2. Modalitatea tehnică de executare a picturii este preferabilă în tempera.

3. Instalarea lumii electrice se va executa în regie, sub conducerea D-lui Electrician A. Rusejchi, căruia i se va achita ca onorar 15% din valoarea întregii lucrări.

La executarea acestei lucrări se vor respecta indicațiunile date de Comisiunea Monumentelor Istorice cu adresele No 2373 din 14 Octombrie și 20 Decembrie 1938.

4. Se cere să pînă paroh al Catedralei a se deplasa —

a) la Iași - pentru a lua contact cu D-l profesor Treteanu și a cere depunerea garanției de 20000 lei și reducerea prețului lucrărilor, știind seama de faptul, că ceilalți doi pictori au oferit suma de 275000 lei- pictura în ulei.

b) și la București - pentru a prezenta Comisiei Monumentelor Istorice toate lucrările și a obține aprobarea cuvenită - pentru a începe cât de curând executarea lucrărilor proiectate.

5. Se va coopta în Comitetul de restaurarea Catedralei - Pînă. Protopop Nicolae Carasan și D-l Nicolae Mihailescu, ajutor de Primar al orașului Orhei.

Deputat pentru care s'a întocmit prezentul proces-verbal.

Urmează semnăturile respective.

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei,

Iocn. Stavr.

Rod. Piescu

- D E V I E - M E M O R I U -

Pentru executarea lucrărilor de pictură și decorațiuni la Biserica cu Hramul Sf. Mr. Dimitrie, Catedrală în oraș. Orhei Basarabia.

Pictura ce se va executa în interiorul acestei Sf. Biserici va trebui să intrunească următoarele condițiuni; I) Să fie subordonată spațiilor și suprafețelor arhitectonice actuale; II) să corespundă regulilor stabilite de tradiție în iconografia bisericii ortodoxe creștine.

Această Sf. Biserică având un trecut istoric, se va ține seamă și de stilul bisericilor noastre vechi mai reprezentative care sunt un adevărat izvor de inspirație, mai cu seamă în ceea ce privește împărțirea decorativă în general și motivele decorative în special. Se va mai ține seamă de ansamblul general al picturii, care trebuie prin coloritul și repartitia scenelor și a figurilor să facă un tot armonios și de bun gust; cu alte cuvinte o lucrare artistică, ceea ce este de altfel și necesar pentru interiorul unei biserici, a cărei menire este de a impresiona pe credincioși și a-i dispune spre reculegere.

Lucrările de pictură și decorațiuni necesare la această Sf. Biserică sunt următoarele:

<u>N A O S U L</u>	D. M. I. A R H I V A MUSEUL NAȚIONAL 1918
<u>A L T A R</u>	
<u>T E M P L A</u>	
<u>P R O N A O S</u>	
<u>P R I D V O R</u>	

Pictura va fi executată în stilul Bizantin asemenea și decorațiunile care va fi făcută prin toate locurile rămase libere fiind inpropri pentru pictat sfinți. Aureolele sfinților se vor picta cu aur veritabil.

Se va face o lucrare de artă, impecabilă și tradițională; Iconografia și cerințele unei execuții cinstită, bazate pe desenul corect și coloritul armonios sobru nu strigător și strălucitor. Materialul va fi din cele mai bune culori (adică pictura va fi în ulei de in) extra fine franceze în tuburi pentru sfinți și culori decorative pentru ornamente pe o proporție metodică și garantată să nu se coajască sau să crape cu ulei de in dublu fiert terpenin și ocazional curată de albine.

Prețul acestei lucrări cum e descrisă mai sus, cu aur veritabil pe aureolele sfinților, cu ulei de in mat imitând fresca este de lei 350.000 (trei sute cincizeci de mii lei) plătiți treptat cu lucrul.

Dacă pun aur veritabil la fondul paterosterului și raze bogate de aur veritabil la M. D. I. cu fond de argint, raze bogate de aur veritabil la Sf. Treime pe fond de argint, la ornamente intercalat, fie la fond fie la franze sau inscripții, ciubuce sau carnisuri, acestea vor fi bine definite într-un plan colorat pe o scară redusă și pe care mă oblig al face înainte de începerea lucrării după care mă voi conduce

stat cu cat și comitetul parohial, majoră suma de lei mai sus
cu încă 50.000 lei (cincizeci de mii lei) adică total 400.000 -
(patru sute de mii lei).

Toată această lucrare inclusivul pe l. fonduri și ornamente
așa cum e descrisă mai sus dacă se face în frescă.-adică și
tencuiala proaspătă cu var vechi de cel puțin 6 luni, cu culori
speciale streine. L'Prank care rabdă puterea varului rămânând
intacte pentru sute de ani se măjorează prețul de mai sus cu
70.000.4 (șaptezecini lei) total 470.000.- (patrusuteșaptezecini
lei) admit orice modificări care le va găsi de cuviință onor con-
siliul Parohial în actuala ofertă în ceea ce privește ordinea
sfinșilor și a tablourilor sau adăugiri scăpate din vederea
subsemnatului.-

Pieter diplomat (sal. M. E. Stănescu Motin 22
Profesor la Liceul Cantemir Vodă București autorizat de către
Onor. Min. Cult. și Art. cu No. 13883/937. Având studii speciale în
arta Bizantină în Italia (Ravenna) San. Marco (Veneția) și o practică
de 35 ani în această artă.-București.-

Pentru confirmare,
Parohul Catedralei
Ic. Stava. *Ros. Piesan.*

*Vădit
imbat*

C o p i e

D. M. I.
"ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
NR. FILA 69

Catre Onor Comitet

Eu subsemnatul Anatolie Cudinof, pictor autorizat mă angajez a executa pictura Catedralei oraşului Orhei conform caetului de sarcini întocmit de D-1 pictor I. Mihail cu - suma 275.000 lei (pictura în ulei) frescă 475.000 lei

Cu stimă

IO/I-939.

(s.s.) A. Cudinof

str. N. Filipescu II - Chişinău.

Pentru conformitate:

Parohul Catedralei,

Icon. Stavr. *Koz. Picoem.*

*Verbut
I. Mihail*

78

PAROHIA BISHERICI CATEDRALE DIN ORHEI
Comisiunea de licitație

P R O C E S - V E R B A L

Astăzi 10 Ianuarie 1939, ora 11 dimineața, în ședința publică, în sala Prefecturii jud. Orhei, a avut loc tratarea prin buni învoială pentru darea în antrepriză a lucrărilor de pictare a interiorului bisericii Catedrale din Orhei.-

Publicațiunea No.357 din 24 Noembrie 1938 a fost inserată în Monitorul Oficial No.279 din 30 Noembrie 1938 și în "Gazeta Basarabiei" No.919 din 28 Noembrie 1938.-

Afară de aceasta, la 29 Decembrie 1938 cu No.No.375-378 s'au trimis invitații oficiale ce a luat parte la tratarea prin buni învoială în ziua de 10 Ianuarie 1939-pictorilor: D-lor M. Stanescu și P.Troteanu din București și St. Machedon și A.Cudinov din Chișinău.-

Totodată s'a cerut, să prezinte în ziua de 10 Ianuarie 1939 o schiță (un plan) de cum înțeleg, să facă decorațiunea și ansamblul pictorial în biserică.-

Au fost prezenți: D-l Colonel Alexandru Suidac, Prefectul județului Orhei, Președinte, D-l Vasile Mahe-Primarul orașului Orhei, Inginer Ion Levițchi, Ic.Stavr. Medion Plescu, Ic.Stavr. Filip Gherbănovschi, Diacon Stefan Măndru, D-nii Vladimir Minciuna, Iacov Gadjelo și Ion Petricenco-membri ai Consiliului Parohial și ai Comisiunii de licitație.-

S'au prezentat trei pictori autorizați de Ministerul Cultelor și Artelor pentru a executa lucrări de pictură bisericească și anume: D-l Marincea Stanescu-din București și D-nii Stefan Leon-Machedon și Anatolie Cudinoff din Chișinău.-

Domnii pictori au depus ofertele închise și garanțiile cuvenite și anume:

D-l M. Stănescu - recepisa Cassei de Depuneri No.63205 pentru suma de lei 22.500.-

D-l Stefan Machedon - rente ale împrumutului Intern de consolidare în suma de lei 20.000.-

D-l A.Cudinoff-bonuri de impozite în suma de lei 20.000.-
Deschizându-se ofertele, s'au constatat următoarele:

- 1/ D-l M. Stănescu a oferit pentru ex-citarea picturii în ulei 350.000 lei, în frescă 470.000 lei.
- 2/ D-l St.Machedon - în ulei 365.000 lei.
- 3/ D-l A. Cudinoff în ulei 275.000 lei, în frescă 475.000 lei.

După mai multe discuții și propuneri de a reduce prețul lucrărilor, D-nii pictori au oferit următoarele ultime prețuri:

I. PICTURA IN ULEIU

D-l M. Stănescu - 295.000 lei.

D-l St. Macbedon - 295.000 lei

D-l Cudinoff - 275.000 lei

2. PICTURA IN ULEIU

D-l M. Stănescu... 400.000 lei

D-l Cudinoff 400.000 lei

Intrucât pentru ziua de astăzi a prezentat o schiță de lucrare numai D-l M. Stănescu, iar ceilalți doi au declarat, că n'au devedit, să facă acest lucru, timpul fiind prea scurt, Comisiunea neavând posibilitate de a se pronunța, care ofertă ar fi mai favorabilă din toate punctele de vedere, hotărăște

I. D-ii pictori sunt rugați să trimită la Orhei până la data de II Februarie a.c. un plan detaliat de pictură a întregului perete dela Nord al bisericii-in ulei și in frescă.

II. Lucrarea a fiecărui pictor va fi plătită de Comisiune cu suma de lei 2900; nu va fi plătită numai lucrarea pictorului, care va fi preferat de Comisiune pentru a executa pictura bisericii.

III. Domnului M. Stănescu i se va achita și costul deplasării la Orhei-până la 2000 lei.-

IV. Lucrările prezentate de pictori vor fi examinate de Comisiune in ziua de II Februarie și, dacă va fi nevoie, in alte 2-3 zile.

V. Se va invita D-l Petre Chichiu, profesor la Seminarul Teologic din Chișinău și pictor, - de a lua parte la examinarea și aprecierea lucrărilor prezentate de pictori, pentru care lucru se va achita drumul și o recompensă cuvenită.-

VI. Densenessen va fi invitat și Domnul Neculae Alexandrov, profesor la Liceul de Băiți Orhei.

VI. Prezența pictorilor in ziua de II Februarie a.c. nu este obligatorie.-

Fiecărui pictor i se va comunica hotărârea luată de Comisiune. Drept pentru care s'a dressat prezentul proces-verbal.-

PRESEDINTE

Pefectul jud. Orhei

Colonel,

MEMBRIL. pr. F. Harbancu

Pr. R. Pleșcu

Copie

Gratarca prin bună învoială în ziua de 10 Ianuarie 1939 a
lucrărilor de pictură în biserica Catedrală din or. Orhei

Nr. C.	Numele și pro- misiunile	Benefici- arul	Suma oferită	Căsuțe							Observații
				1	2	3	4	5	6	7	
1.	Cudinaf Anatolie	Chizișan	275000 ulci	-	-	-	-	-	-	-	(s.s) A. Cudinaf
			475000 francă	750000	755000	765000	780000	790000	-	-	
2.	Machedon	-	365000 ulci	300000	295000	-	-	-	-	-	(s.s) M. Stănescu
3.	Stănescu	București	350000 -	300000	295000	-	-	-	-	-	(s.s) M. Stănescu
			470000 francă	770000	730000	727000	700000	-	-	-	

Președintele Comitetului, Prefectul jud. Orhei, Colonel^(m) Alexandru Iaidac

- Membrii
- (s.s) Vasile Alăpo
 - (s.s) Ion Acoteliș
 - (s.s) Ic. St. Pop. Pisco
 - (s.s) Filip Ștefanovschi
 - (s.s) Nicol. Ștefan Alăndu
 - (s.s) Gheorghe Ladzeș
 - (s.s) Vladim. Ștefanovschi
 - (s.s) Ion Fîrșescu

Centru conformitate:
Parohul Catedrală
Ic. St. Rod. Pisco

Domnule Președinte,

Ca răspuns la adresa Dvs. No 195 din 17 Februarie a.c. prin care cereți părerea subsemnatului asupra celor două proiecte pentru restaurarea picturii Bisericii Catedrale din oraș. Orhei, am onoare a Vă comunica următoarele concluzii din examinarea proiectelor:

I. Ambele proiecte la prima privire superficială par satisfăcătoare din cauza amănuntelor și a îngrămădirii figurilor și ornamentelor pe o suprafață redusă, însă după o examinare mai reguroasă, se constată multe insuficiențe. Dacă ar avea destinația de a se executa la niște lucrări obișnuite, de importanță mediocră, poate ar fi carecum acceptabile cu oarecari modificări, însă fiind vorba de un monument istoric nici unul din proiecte nu corespunde cerințelor care sunt categorice.

Proiectul No 1 dovedește că autorul nu cunoaște stilul figurativ ~~nici~~ nici al ornamentației bizantine împănătenite și evoluată pe pământul românesc ci e o compilație stângace de motive rusești, rău compuse, rău armonizate. Aranjamentul general al tablourilor este făcut fără a ține seama de proporția și armonia liniei generale. Așa că nu e deloc recomandabil pentru o biserică românească, monument istoric. Trebuie ținut seamă că în proiecte defectele se adoper și în execuția lucrărilor în mare ~~parte~~ ele se agravează.

Proiectul No 2 puțin mai bun ca execuție ornamentală și figurativă minaturalistică, însă cu puțină atenție examinat este la iveală lipsurile fundamentale care ar fi cu totul neadmisibile în lucrări mari. În primul rând utilizarea nu este tipic arhaică bizantină, atitudinile, siluetele, sunt în disproporție și în desacord cu liniile arhitectonice iar în celeace privește armonia de culoare este cu totul străină de pictura bizantină, fiind cu desavărire Țipătoare.

Pentru o apreciere definitivă proiectul în miniatură nu e suficient deoarece nu condiționează celeace e esențial în execuția în mare.

Lucrarea nu poate fi executată decât în fresco deoarece e obligată la un monument istoric, nici intrăm caz uleiul. Eventual poate fi executată și în tempera deopotrivă recomandată de Comisia Monumentelor Istorice.

În rezumat aceste sunt aprecierile și concluziile rezultate din examinarea proiectelor. Ar fi fost de recomandat o publicitate mai largă, din timp, pentru a putea face o selecție mai bună.

(s.s.) P. Troțeanu - Profesor la Academia de Arte Frânceze - I a și I.

Domniei Sale

DOMNULUI COLONEL ALEXANDRU SAIDAC,

Prefectul Județului Orhei și Președintele Comitetului de restaurare a Catedralei

Pentru conformitate,
Șeful Catedralei Io. Stăvr.

No. P. 1939.

C E R E T A

pentru pictura și decorația interioară a Catedralei din Orhei.

Subsemnatul, profesor la Academia de Arte frumoase din Iași, secția picturii religioase și artelor decorative, autorizat de Onor Ministerul Cultelor și Artelor, luând cunoștință de cauză de sarcini privitor la pictura bisericii Catedrale, Orhei, am onoare a vă trimite oferta pentru această lucrare, cu devizul anexat alăturat constituit conform prevederilor cauzului de sarcini și cu modificările impuse de cerințele arhitecturii și ale spațiilor disponibile pentru pictură. Subsemnatul are un mare număr de lucrări de pictură religioasă, executate în țară, dintre care mare parte în Eparhia Moldovei, în jud. Botoșani, Neamț, Bala și orașul Iași, care pot servi ca exemplificare a modului de stilizare și compoziție al Stilului adoptat, după cerințele iconografiei și ale arhitecturii bisericești bizantine.

(s. s.) P. Trotescu
Str. Academiei 7. Iași
Academia de Arte Frumoase.

26 Martie 1939.

Iași.

Onor Comitetului
pentru restaurarea bisericii Catedrale Orhei.

Pentru conformitate:

Șeful Catedralei

Icon. Stavr.

Rod. Piescu.

*Vădit
Z. Anker*

DEZIE

pentru pictura interioară a bisericii Catedrale cu hramul Sf. Mucenică Dimitrie din Orhei.

ALTARUL

- I) Pe conca absidei (bolta altarului), se vor picta: Maica Domnului stând pe tron, cu Mantuitorul ca prunc, în brațe, având deoparte și altă pe S.S. Arhangeli Gavriil și Mihail, cu emblemele lor tradiționale.
- 2) O friză decorativă, cu medalioane de S.S. Ierarhi, va înconjura baza bolții.
- 3) Deoparte și altă a fereștii, pe pereții altarului se vor picta patru Sfinți Ierarhi și 2 sfinți Arhidiaconi.
- 4) Spațiile nepotrivite pentru pictură se vor acoperi cu fonduri ornamentate.
- 5) În Proscomidie se va picta Domnul Isus, copil, în potir.
- 6) Scutul altarului va fi decorat cu tradiționala draperie.

NAOSUL

- 7) Pe bolta Naosului se va picta Isus Pantocrator, având în jur orcu-beul tradițional și inscripția obișnuită.
- 8) În jurul cercului se vor picta Cetele îngerești, cu emblemele tradiționale.
Glafulile și bordurile dela baza bolții, vor fi ornamentate.
- 9) Pe pendentivii dela cele patru colțuri se vor picta Cei patru Evangheliști, cu emblemele lor.
- 10) Pe arcadele de susținere ale bolții, se vor picta în medalioane câte 6 Apostoli și Profeți, iar în jurul lor ornamentație.
- 11) Pe bolțile sămurilor Naosului se vor picta deoparte și altă: Măsterea Domnului și Învierea Domnului.
Sub aceste scene se va face un brâu lat de ornamentație, în care se vor intercala medalioane cu S.S. Mucenici. Acest brâu va înconjura toată biserică.
- 12) Pe pereții Naosului se vor picta de o parte și altă a fereștelor câte doi Sfinți Mucenici, Gheorghe, Dimitrie, Eustatie, după importanță și cerere.
- 13) Deoparte și altă a Iconostasului se vor picta Sfinții Părinți Ioachim și Ana.
- 14) Pe peretele dinspre Apus se va picta Afirmarea Maicii Domnului. Pe arxada dintre naos și Pronaos se vor picta câte îngerești - nepermittând scene, fiind spațiul pe la sus și jos (ca la Galiia).

PRONAOȘ

- 15) Pe boltă se va picta Sfânta Treime pe fond de cer și nori stilizați

9. 3 1939

Nº 1019

25 MAI 1939

Stăni Iosif al pedelului
Orhei

Aveam onoarea a vă înainta
cu copie pe deplină a Stăni Iosif
profesor de arinice Stăni Iosif
înregistrat Nº 1019 în a.c. pape-
ful Parohia catedrală în
Orhei Nº 337 în 938 și totuși
caută sus menționate, pentru
să-l înregistrați la circulație legal
și a săi să înceapă pe deplin.

Pr. Nicolae D. G.

5

A face

MINISTERUL DE FINANTE
Nr. 12792 • 19 JUN 1939
DIRECTIA CONTABILITATII

ROMANIA
COMITETUL
pentru restaurarea
bisericii Catedrale
din or. Orhei
"14" Iunie 1939.

No. 280

Domnule MINISTERU,
MINISTERUL FINANTELOR
Nr. 10.1394 DIN 17 JUN 1939
REGISTRATURA GENERALA

D.M.L.
ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
Nr. Fila 76

Avem onoare a supuna atențiunei Domniei Voastre binevoitoare următoarele:

Biserica Catedrală "Sf. Dimitrie" din Orhei este un monument istoric, ca dovadă de existență a creștinismului pe acestea meleaguri încă din timpul Domnitorului Moldovei - Vasilie Lupu, care a ridicat acest locaș Sfânt.

Biserica adeseori este vizitată de Demnitarii Țării. În curând ea împlinește jubileul de 300 ani.

Totodată Catedrala este biserica oficială, în care se oficiază serviciul religios în zile de Sărbători naționale și Regale și cu alte ocazii.

Comisiunea Monumentelor Istorice - București și Consiliul Parohial doresc a împiedica acest locaș Sfânt, ca pedepă să corespundă demnității unei biserici Catedrale din capitala de județ.

Este necesar de a picta biserica în stilul secolului al XVII, a reînălța și a suri iconostasul, a înlocui podelele și a le vopsi, a modifica instalațiunea luminei electrice, a repara tot exteriorul ei.

Cheltuelile pentru complecta restaurare a bisericii se ridică la suma de 800.000 lei;

Avem la dispoziție 450.000 lei; sperăm, ca cu ajutorul lui Dumnezeu și cu bunăvoința a credincioșilor - iubitori de podoba casei Domnului, vom aduna și restul sumei necesare.

Lucrările de restaurare au început la 20 Maiu a.c.

Domnule MINISTERU,

Cu adânc respect vă rugăm, să binevoiți a acorda, dacă veți crede de cuviință, din fondurile Onor MINISTERULUI, de sub înțeleaptă conducere a Domniei Voastre, o subvenție -

D-ai S a l e

Domnului MINISTERU de Finanțe - București.

124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Pentru restaurarea și înzodobirea acestui locaș Sfânt.

Primiți, vă rugăm, Domnule M I N I S T R U, asigurarea devota-
mentului nostru.

Președintele Comitetului,
PREFECTUL jud. O r h e i,

C o l o n e l Alexandru Manolescu

Primarul orașului Vasile Măhă

Parohul Catedralei,

lc. Stavrofor Rodica Piescu.

lc. Rod. Piescu.

79

nu e nevoie sa veniti. Su
persoanel cu voi prezenta
oferta Su

Carta Postala

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 71

Cu Tarta stimsa

Die Gotte

P. End Rodion Piescu
or. Orhei

Dni profesor. Stănescu
Marincea

Bucuresti I
Str. Holui 22.

Mult stimată Doamnă Stănescu
Oferta domnului s-a primit și licitația de la 22 Noem-
brie nu s-a ținut. S-a prezentat numai un preț de
la Chisinau

A treia licitație - la 15 Decembrie și la 10 Ianuarie
1939 - tratarea prin bunuri învechite.

Cum credeți Doamnă, după părerea mea

Roșoria
Parohia ortodoxă Gârlieni
Com. Gârlieni, Jud. Bacău.
No 24
1939, Iași la 16 mai

MINISTERUL DE FINANTE
No 12848 * 19 JUN 1939
DIRECȚIA CONTABILITĂȚII

MINISTERUL FINANTELOR
No 105556 DIN 19 JUN 1939
REGISTRATURA GENERALA

D.M.I.
ARHIVA
DOCUMENTE STAMPATE
Nr. Fila 78

Excelență!

Amă doro suflatoasă venia înaintea Excelenței-voastre, pentru a vă aduce la cunoștință următoarele:

În satul facila din parohia noastră, există o biserică ortodoxă care așteaptă de aproape zece ani de zile pentru ca să fie reparată. Zidurile ei sunt crăpate și acoperite pe zi ce trece cu prăbugirea. Devisul întocmit de către Serviciul Tehnic a apreciat și a constatat că reparațiunea acestei biserici s'ar putea face cu suma de lei 150.000 lei.

Cu foarte mare greutate noi am reușit ca să strângem din sârmă-cia poporinilor suma de lei 20.000. Mai mult nu am putut cu toate străduințele noastre.

Sunt zepte ani de când am bătut pe la ușile acelor care ar putea ca să ne ajute. Pretutindeni am întâlnit numai vorbe bune, vorbe de încurajare dar numai atât!

Biserica pe care vrem ca să o reparăm are mare zidurile prăpăzite (aprijinite) cu șarampei de brad. Oamenii nu mai vor ca să vină la biserică de frică ca să nu se derăne pe dănașii. În sat avem adventiști, stiliști și catolici foarte mulți. Ruginea noastră este mare, cu atât mai mare cu cât catolicii își au o biserică monumentală ca pare că o sfidează pe a noastră. Dacă oamenii nu vin la biserică din pricina arătății, vă puteți închipui care poate fi fondul lor suflătesc nu numai în calitate de creștini ci și în calitate de cetățeni.

În timpurile acestea când cuvântul „renaștere” flutură pe buzele fiicăruia, cred că este o absolută necesitate ca acest cuvânt să devină o realitate cât mai vie și în suflătele enoriașilor mei. Poate oare deveni acest cuvânt o realitate vie - o realitate scrisă în adâncul ființei omenești - în conștința noastră - fără biserică? Nu nu pot crede acest lucru și sunt pe deplin convins că și Domnia-Voastră aveți același credință.

Excelență!

Vă implorăm: Ajuțați-ne! Ajuțați-ne din fondurile instituției pe care o căduceți - sau din oricare alte fonduri Vești și de cuvânt. Vrem ca să fim și noi în rând cu satul unde bisericile sunt așa după cum trebuie ca să fie.

Avem alături de această biserică primărie frumoasă și școală frumoasă. Contrastul este izbitor. Cum oare pentru acestea s a găsit fonduri și pentru noi nu? Aceste instituțiuni au fost ajutate și credem că în fața sârmă-cii oamenilor sau a încăpăținării umora dintre ei care nu au vrit ca să ne ajute - s'ar putea ca să fim și noi ajutați!

Excelență, se ști - vă rugăm ca să trenațe și în suflătele noastre bucuria și nădejdea de zmi bine: vrem ca biserică noastră să fie reparată. Excelență, ajuțați-ne!

Al Domnie-i Voastre, supus serv,

Paroh,
P. T. Lăzărescu

Excelenței Sale Domnului

Ministru al Finanțelor
București.

9-3-939

PREFECTURA JUDEȚULUI ORHEI

Serviciul Administrativ

REGISTRATURA
20 JUN 1939

către
MINISTERUL CULETELOR și ARTELOR

Comisiunea Monumentelor Istorice
Str. General Berthelot No. 28, S. II
BUCUREȘTI

No. 11544 din 13 Iunie 1939

Dispozitie Nr. Dv. Data cv. Dispozitie Nr. nostru (la receptia si elocutia) Data

D.M.I.
ARHIVA
79

Privat
La comanda lui H. Stănescu

La adresa Dvs. Nr. 1019/939;

Aven onoare a Vă comunica, că din informațiunile ce deținem dela parohia bisericii Catedrale din or. Orhei, chestiunea privitoare la reclamațiunea dlui pictor Marincea Stănescu în legătură cu lucrările de pictură bisericii catedrale, se prezintă în modul următor: în zilele de 11 și 12 Noembrie și 15 Decembrie 1938, în sala Prefecturii acestui județ, s'au ținut licitații publice pentru darea în antrepriză a lucrărilor de pictură a bisericii Catedrale. -

Publicațiunile în vederea acestor licitații, au fost inserate în Monitorul Oficial Nr. 249 și 279 din 26 Octombrie și 30 Noembrie 1938 și în Gazeta "Basarabiei" No. Nr. 889 și 919 din 24 Octombrie și 28 Noembrie 1938. -

Dl Pictor Marincea Stănescu, s'a prezentat la prima licitație în ziua de 11 Noembrie 1938 din proprie inițiativă. -

Intrucât toate aceste 3 licitații nu s'au ținut din lipsa numărului legal de ofertanți (minimum 3), în ziua de 10 Ianuarie 1939 a avut loc tratarea prin bună învoială. -

În cartea poștală din 23 Decembrie 1938, dl Marincea Stănescu, între altele, scrie C. Sale paroh al bisericii Catedrale, următoarele: "Vă rog rămâne foarte îndatorat dacă mi-ați scrii până la 10 Ianuarie, ca să știu ce să fac.....". -

"Dacă mi-ați scrii mai curând, aș prepara și o schiță pe cum înțeleg eu să fac decorațiunea și ansamblu pictorial în biserică Dvs." -

Publicațiunea pentru tratarea prin bună învoială s'a inserat în Monitorul Oficial Nr. 279 din 30 Noembrie 1938 și "Gazeta Basarabiei", Nr. 919 din 28 Noembrie 1938. -

Afara de aceasta, la 28 Decembrie 1938, prin adre-

se oficiale cu Nr.Nr.375-378,s'a adus la cunoștință despre tratarea prin bună învoială în ziua de 10 Ianuarie 1939-pictorilor: M.Stănescu și P.Troteanu-din București și St.Machedon și A.Gudinof-din Chișinău.-

Totodată,s'a cerut,să prezinte în ziua de 10 Ianuarie 1939 o schiță (un plan) de lucrări.-

În ziua de 10 Ianuarie 1939 s'au prezentat trei pictori,dnii: M.Stănescu,A.Gudinov și St.Machedon.-

După mai multe discuții,s'au stabilit ultimele prețuri cerute de pictori pentru executarea picturii.-

Deoarece numii dl Stănescu a prezentat o schiță de lucrare,Comitetul n'a avut posibilitatea de a se pronunța,care oferte ar fi mai favorabile din toate punctele de vedere și deaceia a hotărât:

1. Dnii pictori să trimită la Orhei,până la data de 11 Februarie 1939,un plan detaliat de pictură a întregului perete dela Nord al bisericii;

2. Lucrarea fiecărui pictor va fi plătită de Comitet cu suma de lei 2.000;nu va fi plătită suma lucrarea pictorului,care va fi preferat pentru a executa pictura bisericii.-

3. Dnii M.Stănescu i se va achita și costul călătoriei la Orhei până la 2.000 lei.-

4. Lucrările prezentate de pictori vor fi examinate de Comitet în ziua de 11 Februarie și,cacă va fi nevoie,în alte 2-3 zile.-

5. Prezența pictorilor în ziua de 11 Februarie nu este obligatorie.-

CiSa paroh al bisericii Catedralei,lăzurește că dl Colonel Al.Saidac-care era prefect al județului pe acea vreme și președintele Comitetului,a prevenit pe dnii pictori,că dâșii pot să nu vină la 11 Februarie și că tot dl Colonel Al.Saidac a întrebat pe dnii pictori,ce sumă pretind, pentru schița lucrării,iar D-lor au declarat,că această chestiune o lasă la aprecierea Comitetului și Dl pictor Stănescu a adăugat,că ar fi un om proast,cacă va indica suma.-

Între timp,Comisiunea Monumentelor Istorice a recomandat Comitetului să invite pentru pictarea Catedralei,pe dl M.Tonitză,Directorul Academiei de Arte Frumoase din Iași,sau pe dl P.Troteanu,profesor la aceeași Academie.-

În ziua de 11 Februarie 1939,au sosit la Orhei și au prezentat planurile de lucrări,cei 3 pictori arătați mai sus,Dnii M.Stănescu,A.Gudinof și St.Machedon (lucrarea dlui Machedon-necompletă și ne-terminată).-

Comitetul a examinat lucrările pictorilor la mai multe întruniri,însă membrii Comitetului n'au căzut de acord,nici asupra modalității de pictură și nici asupra pictorului.-

Aflându-se în situația aceasta-neclară și ținând seamă de recomandările Comisiunii Monumentelor Istorice,Comitetul a invitat pe dl profesor Troteanu pentru a executa pictura în biserica Catedrală.-Dl Troteanu,a venit la Orhei,s'a văzut biserica și a înșinat oferta și devizul.-Întregul dosar cu copiii proceselor verbale a 3 licitații publice,ofertelor de executare prin bună învoială,precum

și planurile de lucrări, a fost înaintat Comisiunii Monumentelor Istorice.-

Comisia a examinat toate lucrările și a aprobat să se încredințeze executarea picturii în Catedrala Orhei, dlui profesor Trotesanu.

La 20 Mai a.c., lucrările de pictură au început.-

În concluzie, C.Sa paroh al Catedralei arată, că pretențiunile dlui pictor M. Stănescu, arătate în petițiunea prezentată Onor. Comisiunii Monumentelor Istorice, nu sunt întemeiate, pentru următoarele motive:

a) Nici o instituție nu plătește transportul antreprenorilor, care se prezintă la licitație publică;

b) Dl pictor M. Stănescu n'a fost invitat, ci s'a prezentat la licitație din proprie inițiativă, luând cunoștință despre aceasta din Monitorul Oficial;

c) Și C.Sa paroh al Catedralei, prin cartea poștală citată de dl Stănescu și dl Președinte al Comitetului, i-au anunțat pe dl Stănescu, că nu e nevoie să vină la Orhei personal.-

d) Dacă Comitetul a acordat dlui Stănescu 2.000 lei pentru transport, s'a făcut numai o excepție, luând în considerare, că a venit dela București.-

e) În privința sumei convenite pentru executarea planului lucrării, dnii pictori au declarat, că lasă la aprecierea Comitetului;

f) Dl Stănescu s'a oferit personal, să prezinte în ziua de 10 Ianuarie 1939 planul lucrării; dacă acest plan era bun și corespunde scopului nu mai era nevoie să facă a 2-a lucrare;

g) În ziua de 11 Februarie 1939, în mai multe rânduri, s'a propus dlui Stănescu, să primească suma de 4.000 lei; D-sa a acceptat, a procurat timbre ca să le splice pe chitanță, însă le urmă a refuzat ;

h) Garanția depusă s'a restituit dlui Stănescu de parohia Catedralei cu Nr.263 din 31 Mai a.c.-

i) Comitetul, arată C.Sa paroh al Catedralei, va restitui dlui Stănescu planul picturii executat de d-sa, cu toate că această lucrare este plătită de Comitet.-

*cheamă
cu avion
Nr. 374 379*

PREȘEDINTE
Colonel
Mancolencu

Mancolencu

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 80

9-3-939

MINISTERUL FINANTELOR

DIRECȚIA CONTABILITĂȚII

Serviciul Cheltuielilor

E.B.

Nr.

Jurnal Nr. 12.248/939 ho.

Jurnalul nostru căt și numărul de expediție se va repeta în răspuns.

MINISTERUL CULTELOR
ȘI A ARTELOR
2302906
24 JUN 1939
DIRECȚIA GENERALĂMinisterul Cultelor și Artelelor
DIRECȚIA CONTABILITĂȚII
No. 15253
Data 24 iunie

127041 * 23 JUN 1939

MINISTERUL FINANTELOR ȘI CULTELOR
ȘI A ARTELOR
DIRECȚIA CONTABILITĂȚII
No. 1582 * 24 JUN 1939
REGISTRATURA

DOMNUL DIRECTOR,

Avem onoare a vă înainta în original adresele:
Nr. 280/1939 a Comitetului pentru restaurarea bisericii
Catedrale din orașul Orhei și Nr. 25/1939 a Paro-
hiei Ortodoxă Gărleni din com. Gărleni, jud. Bacău,
rugându-vă să binevoiți a dispune asupra celor soli-
citate.

Se arată că
se cere așezarea în Ministerul
pentru operații de birou

DIRECTOR,

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. PILĂ 81

Seful serviciului,

Anușca

Domniei-sale

Domnului DIRECTOR AL CONTABILITĂȚII din MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR.-

La Dos. Com. Sinele
a Mon. Ist. și
G. G. G. G.

MINISTERUL FINANTELOR
DIRECTIA CONTABILITATII

100000

Alui Ministeru de Finante
Directia Contabilitatii

Am accuza a se puteti
in original Rap. N° 280/1929
a Comitetului pentru restau.
parca lui. catel vale din
Orhei si N° 25/1929 a parohiei
ort. Garleu din com. Garleu
jud. Bacau ~~intre cat~~
si prin acete rapoarte
de care apara Min. Finantelor
peste rep de la ei.

Se
Nu am spus din se
sa se restituie
si hotorn sa face
alt concept
7

REGISTRATURA
1929 X 210118

Domnii-sole

Domnii

TINUTUL NISTRU

SERVICIUL AD-ŢIEI GENERALE ŞI DE STAT

D - S A L E

DOMNULUI MINISTRU AL CULTELOR

ŞI ARTELOR

BUCURESTI

Nr. 13760 din 26 June 1939

Priveşte:

DOMNUL MINISTRU,

Avem onoare a Vă înainta, în original, memoriul Comitetului pentru restaurarea bisericii Catedrale din or. Orhei, adresate Vos. cu Nr. 259, rugându-Vă să binevoiţi a satisface cele solicitate de acel Comitet prin acordarea unei subvenţii din partea Ministerului pentru restaurarea şi împodobirea aceluia sfânt lăcaş istoric.

Totodată cu onoare Vă aducem la cunoştinţă că Tinutul nostru a prevăzut în bugetul exerc. financiară curent un fond de 100.000 lei, totuşi această sumă împreună cu fondul de care astăzi dispune susnumitul Comitet, nu sunt suficiente pentru a se putea face faţă cheltuielilor cu lucrările de restaurare şi reparatiunile necesitate.-

REZIDENT REGAL,

Seful Serviciului,

*Savulul**Cu afecţiune*

501/939
 Pentru anul acesta
 avem fonduri disponibile
 în birou
 La Dos. Com. Sime
 Mon. Istorie
 G. J. J. J.

ROMANIA - ROMANIA

TATE SC LA BAZARUL INT-CA JUDECIARE

NO. 1618

ROMANIA - ROMANIA

ROMANIA 29

1922

27 JUL 1922

CV=1618

Doii Rogidant Regal
al Simulului Motru

La adresa D. 13760 de
a.c. privitoare la cauza com.
titulu de rotamoa a bis.
sf. D. 13760 pentru a se
acorda o suma auti leu
avem onoare a va face
cu regret ca in anul 1922
nu avem fonduri disponibile

Tr. ser. 1012

Handwritten notes and signatures in the bottom right corner, including a large signature that appears to be 'M. I. ...'.

TINUTUL NISTRU

SERVICIUL AD-ȚIEI GENERALE ȘI DE STAT

Către

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE Nr. 13760 din 15 Iunie 1939

depe lângă

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR

BUCUREȘTI D.M.I.

ARHIVA
MONUMENTELOR ISTORICE
NR. FILĂ 83

MINISTERUL INSTRUCTIUNII ȘI CULTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
NR. 01619 din 15 IULIE 1939
REGISTRATURA

Privește:

Interv.pt.acord.subv.neces.
rest.bis.Catedrale-Orhei.-

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință

următoarele:

1.- În or. Orhei există o biserică catedrală "Sf. Dumitru" ridicată de fostul Domnitor al Moldovei Vasile Lupu și care în curând împlinește 300 ani de la ridicarea ei. Aceasta Catedrală este o biserică în care se oficiază serviciul Religios în zilele de sărbători Naționale și Regale și cu alte ocazii.-

2.- Acest monument istoric în starea în care se găsește astăzi, are nevoie de restaurație și reparații mari (reînnoirea și aurirea iconostasului, pictura bisericii în stilul secolului când a fost zidit înlocuirea și vopsirea podelelor, modificarea instalației electrice, reparațiunea integrală la exteriorul ei).

3.- Cheltuielile necesitate în acest scop se ridică la suma de 800.000 lei. Comitetul pentru restaurarea acelei Catedrale ne face cunoscut că actualment dispune de un fond de 400.000 lei. Lucrările de restaurare au început la 20 Mai a.c.

Tinutul nostru, la apelul făcut de numitul Comite a prevăzut în bugetul anului curent o sumă de 10000 lei, dar acești bani, împreună cu aceia de care dispune Comitetul, nu constituie un fond suficient pentru realizarea lucrărilor propuse.

Având în vedere aceasta, avem onoare a Vă ruga să binevoiți a interveni pe lângă D-l Ministru al Cultelor și Artelor, pentru a se aproba o subvenție din fondul Ministerului, necesară restaurării și repara-

fiunilor ce au inceput să se facă la biserica Catedrală

Orhet.-

ROMANIA REGAL,

J. Cuz

Seful Serviciului,

Laurentiu

D. M. I.
ARHIVA
NATIONALE STORICE
STR. FILA 84

9-3-939

26

REV. 1645 JUL 17 19
REGISTRATURA

Domnule Președinte

Subsemnatul Marinica Săvulescu, artist, acum în v. t. lui, am fost
a plăguse ce poartă la portna lăbărești din Orhei. La data de 20 Iunie
1938, sub Nr. 1482 găsim înregistrat înregistrat Prefecturii de Orhei în numele
Comitetului Parohial și între altele mi se aduce încredința că în anul 1938
se dădă la libertate neposibil. Într-un alt caz, ce vrea să am publicat în Nr. 10
de 269 și 271 din 26 Oct. și 31 Nov. 1938 prin care publică că dai la libertate
olănarilor de pictură? - Eu care aveam toate documentele și mădă
medul de a vedea al Comitetului Parohial, am fost pentru prima oară,
am văzut și înveșnică, cartul de sarcini, sau după garanția legală, cum
faciut ofițer și protol și în anul prezentat la libertate. Dacă n'a rămas
nimic, mi s'ar fi invitat ofițer și mi s'ar fi înveșnică în Testarea, ce
sunt eu de vină?! - ... Mi m'ai înveșnică și libertate și de sarcini și
ofițer și garanția depuse la Comitet sau în anul prezentat.

5 FD-939
Se înțeleg
pătrunț arhive
de la Săvulescu
v. Săvulescu

La 28 Dec. 1938 eu apleș Nr. 377 și aceluși cuprins alături,
sunt invitat la Orhei la Testarea prin bucuri înveșnică, la 10 Januarie
1939 și mi se cere să mi plan de cum înveșnică și protol înveșnică. Mă
excuzat și la data înveșnică mi s'ar, am fost pentru a doua oară
la Orhei înveșnică și planul faciut (O perspectivă a înveșnică eu s'
vedea spre înveșnică și aceluși date protol și înveșnică). S'au prezentat
înveșnică din Enciclopedia, dar faci planul și s'au faci libertate orală și
dus prin înveșnică la s'ar și înveșnică. Înveșnică accorde, în plan
vedea, aceluși și mi s'ar Testarea și înveșnică și mi s'ar înveșnică
Cătreala faci a se vedea după pe alt și aceluși și înveșnică și eu s'ar
zent pentru protol și eu s'ar și aceluși și aceluși la soluția eu s'ar
dus și mi s'ar înveșnică și s'ar redus protol de înveșnică al înveșnică
fixându-se la 11 Februarie ca termen de protol. Acum fiind eu
mai înveșnică de două ori înveșnică cheltuieli, perdându-mi timp și
interese, totuși și mi s'ar eu planul, mai eu s'ar eu înveșnică
și dau și explicată înveșnică înveșnică. Primul plan ce mi s'ar
ceant și am lucră în două săptămâni, pe cel de al doilea înveșnică
luna de 20 de multe ori și înveșnică. Cine m'ar s'ar înveșnică
dacă m'ar dus la Orhei pentru a înveșnică?

Domniei Sale.

Domnului Președinte al Comisiunii Monumentelor
Istorice.

Începutul Parohial din motive pe care le-am spus în prima
mea plângere n'a soluționat. Cui arca sa' dea puterea la 27 Februarie
si Toamă prin Mai a.c. dăind lucrarea Sibi' Proteam. care n'a
venit nici o dată la Orhei cu toate ca' plangere i'ntind' sprijin
si n'a făcut nici un pas. Acum ea' a dat lucrarea Sibi'
Proteam Comitatul o sa' răspundă mai târziu când va vedea
ce a obținut pentru această profesie. Trebuie știu deghizate
pele din un int'el' ca o autoritate si' înra' creștină sa' em
mă' dispunibilă ma'car de sumele cheltuite cu drumul
si o dispunibilă responsabilă pentru munca depusă la cele două
plauri. Mă' lipare de cheltuieli de int'el' și timpul
perdut etc.

Domnule Președinte pentru a se evita un proces
controvers și dăimantă mai cu seamă pentru o instituție
hidocicasea l'i' rez ca cu autoritatea si' int'el' pe un ca
programe și stabilite la Orhei sa' mi se achite după
tariful C. F. R. cele trei cataloane dus si' int'el' București.
Prima și după tariful actualizat și fac emea' Chisinau
Orhei iară și 3 cataloane dus si' int'el'. Tot pentru cele două
plauri și pentru care Comitatul Parohial l'a apreciat
la 2000 lei făcându' mi se și această unu'ntă în int'el' ca
adovăniul și prototipul autorității laice și spirituale sa'
cești Parohii Orhei sa' trimiteți cele două plauri
Comisiunii Nouămint' l'ă' Tâlcovici și ex aminându' l'
sa' hotărâți. Închisându' ma' hotărârii Sibi' Sibi'
Totul Prefect. J. Col. M. Sădăc a promis la
10 Ianuarie 1939 (a jurnis) ca o sa' fim dispunibilă.

Primiți asigurarea respectului meu profund.

Stavroica Stănescu
președ. Comitat' Parohial.

Sibi', Hotărâre No 22 București

Journal of [illegible]

[Faint handwritten text, likely the beginning of a journal entry]

[Faint handwritten text, continuing the journal entry]

Journal of [illegible]

[Faint handwritten text]

{ 270.000 Credit
295.000 Dr. II
295.000 less ch. Dr.

România
Parohia Catedrală
Or. Orhei
28 Decembrie 1939
No 277.

88
Domeniile de
Domeniul Marinescu Stoianescu
Pictor -

Amem onoare a Vr. aduce la cunoştinţă că în
Zina de 10 Tâmburic 1939, ora 11. a.m., în sala Prefecturii
Jud. Orhei, va avea loc tratarea prin hucă în original
a lucrărilor de pictură în biserică Catedrală din Orhei
conform contractului de carăni întocmit de Dr. Mihail Zor
Şef al Comisiunii Monumentelor Istorice, Bucureşti.

Daci: Dr. Zor, daci: a lua în autoperiza acestor lucrări
Vr. rugăm, să luăm în considerare la această tratare
Este de daci, să prezentăm Comisiunii o schiţă de
cum înţelegeti, să faceti decoraţiunile si ansamblul
pictorial în biserică, ţinând seama de însemnă-
tatea acestor biserici, ca monument istoric.

Şi am de cuprins a adăoga, că limitatul
pentru restaurarea Catedralei dorite, ca pictura
si fie executată cât mai bine, corect şi
cu epoca secolului al XVII-lea.

Parohul Catedralei
Domeni. Stoianescu (55) Pictor. Picose

Pentru confirmare cu originalul
prezentat ruse.

4.7.1939

L. Lopot

La 28 dec. 1938, prin arasa speciala Nr. 375-378
 s'a adus la cunoastinta desre hotara prin tava in
 vorala in ziua de 10 Jan. 1939: pictura
 Marinca Stănescu, Cerăsei. Li. u totodată
 ca în ziua fixată să prezint și o solita* (de plan
 în plan) de lucrări.

De Marinca Stănescu s'a prezentat la
 10 Jan. 1939, când numai de Marinca Stănescu
 a prezentat o solita* de lucrări, din cauza c.
 Ministerul nu s'a putut prezenta și a cântă
 celălalt pictor în te înimită la 11 Febr. 1939
 un plan de tailat de pictură a întregului
 vrate și la Nord.

Luarea ființei pictor va fi plătită cu
 2000 lei.

Știți Marinca Stănescu și se va plăti în Contul
 Cătăneci 2000 lei. -

D.M.I.
 ARHIVA
 MINISTERIUL ÎNTR-UN
 NR. FILA 85

Minist. Terenurilor
D. Contabilității.

18 JUL 1938

N. 182

S. M.

Ca
La adresa nr. 6 x = 127.041/1284/1937, nr. 14
trivis, în original adresa nr. 280/1937 a Com.
Statului pentru restaurarea ter. Confedale din
orașul Orhei și nr. 25/1937 a partinii obștesc
Cărburei jud. Pravia.

În ambele pe cereș câte un ajutor
pentru lucrările de restaurare a acestor ter.
puri, în amănunte istorice.

În conformitate cu dispozițiile ^{aplicate} strict, Comisia nr. 11. Sib. fiind
lipită de fundurile necesare restaurării ter.
acestora, în v. r. și să învețe
a lăsa și să fie câte un ajutor pentru
restaurare.

Cu încredință vă în v. r. alături de v.
în opera de restaurare a acestor ter., în v. r.
a primii, din v. r. M., pe lângă v. r.
Noaptea Nicolae, și v. r. v. r. v. r.
M. Com. de v. r. v. r. —

Pr.

S. Sib. Sib.

Prefecturii
Jud. Orhei

92
9-3-939

Nr. 1645

27 JUL. 1939

Seamă lașă,

La raportul nr. 6 nr. ~~100~~ 11564/1939 vă-
zând și în timp pierderea lui Leavina Stănescu
pictor autograf, careu arese a vă ruga
să binevoiți a interveniți întru Parhia
Sis. Catedrală din Orhei să i se pără-
sască de Costel a trei călătorii înainte
la Orhei atât cu banul cât și cu aut.
luțul, pentru a suma de 2000 lei oferită
pentru plănușii, carei se vor restitui către
Comisuni.

Preș. d. n. l.,

S. d. r. l. l.

Parhia Sis. Cate-
drală din Orhei
Jud. Orhei

Nr. 1645

Doc. Parinte,

27 JUL. 1939

Fiind rășpândit de plângerea picturului
Leavina Stănescu, care a fost invitat
de parhia cu adresa nr. 377/28
să se prezinte la licitație și cu o
scădută de ze felul în vă favoritate
pictura cost. br. Catedrală, arese
tuncare a vă ruga să binevoiți a
dișpune să se achite lui Maurescu F.
Stănescu de 3000 costul paupertății
de la Banc. la Orhei, atât în ceea prătă cât și în

de la Banc. la Orhei, atât în ceea prătă cât și în

actiunea până la ochi, însumând pe-am 10
2000 lei Costul celor planuri prezentate,
cari se vor motiva acestei Comisii.

P.

P. Dir. C.

ROMANIA

PAROHIA
BISERICII CATEDRALE
"Sf. DIMITRIE"

din or. ORHEI

ONOR COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

MINISTERUL CULTURII ȘI BUNETĂȚII
COMISIA MONUMENTELOR ISTORICE
No 02181 * 26 AUG 1939
REGISTRATURA

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NO. FILA 89

No 510

22 August 1939

Orhei

24. IV. 539
Puncte pe plan
s-a înregistrat

Le comisi
istorice

La adresa Dvs. No 1645 din 27 Iulie a.c. avem onoare a
Vă comunica următoarele:

Răspunzând la adresa D-lui Prefect al jud. Orhei No 10605
din 31 Mai a.c. - cu adresa No 268 din 5 Iunie a.c. am de-
scriis în mod amănunțit, cum au decurs trei licitații publi-
ce și tratarea prin bună învoială pentru darea în antrepriză
a lucrărilor de pictură în biserica Catedrală din Orhei.
Totodată am arătat, că pretențiunile D-lui pictor Marin-
cea Stanescu din București, indicate în petițiunea înaintată
Comisiunii Monumentelor Istorice, nu sunt întemeiate.

Găsim de cuviință a repeta următoarele:

1. D-l M. Stanescu s'a prezentat la prima licitație în
ziua de 11 Noembrie 1938 - din propria inițiativă, luând
cunoștință despre aceasta din Monitorul Oficial.
2. D-l pictor M. Stanescu n'a fost invitat de parohie, să
se prezinte la licitație.

Cu adresa parohiei No 377 din 28 Decembrie 1938 s'a adus
numai la cunoștință D-Sale, că tratarea prin bună învoială
va avea loc la 10 Ianuarie 1939.

Cu aceasta adresă am răspuns la cartea poștală a D-lui
M. Stanescu din 23 Decembrie 1938, în care D.Sa, între alte-
le i-a scris următoarele: "V-aș rămâne foarte îndatorat da-
că mi-ți scri până la 10 Ianuarie, ca să știu ce să fac...."

Dacă mi-ți scri mai curând, aș prepara și o schiță de
cum înțeleg eu să fac decorațiunea și ansamblul pictorial
în biserica D-stră?

3. În ziua de 11 Februarie 1939 D-l M. Stanescu a venit la
Orhei iarăși din propria inițiativă.

În ziua de 10 Ianuarie 1939, când a avut loc tratarea
prin bună învoială, Comitetul a hotărât,-

- a) D-nii pictori să trimită la Orhei până la data de 11 Feb-
ruarie 1939 un plan de pictură detaliat a întregului perete
dela Nord al bisericii.
- b) Prezența pictorilor în ziua de 11 Februarie nu este obli-
gatorie.

Planurile au venit altorzi.
Stanescu a fost pe la noi și a văzut reședința de la Orhei.
Com

RECEPUTA
NOSTRĂ * 1939

1939

1939

Tin să adaug, că D-l Colonel Alexandru Săibă, Președintele
Comitetului, i-a prevenit pe D-nii pictori, că dărușii pot să nu
vină la II Februarie 1939.

Din cele expuse, se constată, că D-l M. Stănescu, nu poate
pretinde nici o sumă pentru transportul la Orhei.

Si nici o instituție nu plătește transportul antreprenorilor,
cari se prezintă la licitație publică.

Si cu toate acestea Comitetul respectă hotărârea luată în ge-
dința din 10 Ianuarie 1939 și achită D-lui M. Stănescu 2000 lei
pentru transport.

În consecință, cu onoare vă rugăm să binevoiți a înmâna D-lui
M. Stănescu Rec. A-șiei Financiară Orhei No. 1415... din 10 August 1939.
în sumă de 4000 lei și să ne restituiți chitanța D-lui Stănescu în
dublu exemplar, înăbrată, conform legii timbrului.

Totodată vă restituim două plămuri executate de D-l M. Sta-
nescu.

Președintele Comitetului, M. S. Săibă

PREȘEDINTELE JUI. ORHEI, I.

Colonel Alexandru Mănolescu

Primarul orașului Vasilie Măho

V. Măho

Parohul Catedralei, Ic. Stavr. Rodion Piescu.

Ja. Ol. Rog. Piescu.

9-3-939
REGISTRARUL
90

ROMANIA
COMITETUL
pentru restaurarea
Bisericii Catedrale
din or. Orhei
- 7 - August 1939.

DOMNUL PRESEDINTE,

D.M.L.
ARHIV
MUSEUL
NR. 90

No. 503

*Se amână pentru
decizia de a se face*

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că lucrările pentru restaurarea Bisericii Catedrale din Orhei au început la 20 Maiu a.c.

Pictura în interiorul Bisericii se execută de D-l Profesor Petru Troțeanu dela Academia de Arte Frumoase din Iași.

S'a modificat complet instalațiunea lumini electrice, conform indicațiunilor date de Onor Comisiunea Monumentelor Istorice.

Iconostasul se repară și se mărește în atelierul Arhiepiscopiei a Chișinăului.

Cheltuețile cu complecta restaurare a Catedralei se ridică la suma de 800.000 lei.

Avem la dispoziție suma de lei 550.000.

Cu onoare Vă rugăm, Domnule PRESEDINTE, să binevoiți a ne veni în ajutor și a scuti din fondurile Onor Comisiunii o subvenție, ca să putem aduce acest lucru Sfânt la bun sfârșit.

Primiți Vă rugăm, Domnule Profesor, asigurarea devota-mentului nostru.

Președintele Comitetului,
PREFECTUL jud. Orhei,
Colonel Alexandru Manolescu

Primarul orașului Vasilie Măno

Președintele Catedralei,

Icon Stavr. Rodion Rîșcu.

Săle

Te. 29. Rod. Rîșcu

Domnului Profesor NICOLAE IORGA, Președinte al Comisiunii Monumentelor Istorice - București.

Arhiv
Familiei Cădești
Orhei
în anul Orhei
An. 2264 Just. Orhei.

9 SEP 1939

C. P.

La raportul Comitetului
pentru restaurarea bisericii
Cădești, am eu
a vă face cunoscut că
s-a aprobat de această
Comisiune suma de
10.000 lei din taxa ka-
pitală și artistică.

Suma se va ordona
pe numele de Curățenie
bisericească, pe numele
fidelilor și parohiei.
B. R.

S. Dr. C. P.

Ștefi Liviu
ul Cădești
și Intelor Dir. Cădești
An. 2264

S. U.

Se referă la adresa
cu nr. 180/R4/1939, prin
care s-a acordat suma
de 10.000 lei pentru restau-
rarea bisericii Cădești în
pe numele de Curățenie și
parohiei, am eu a vă face
cunoscut că s-a aprobat de
Comisiune suma de 10.000 lei
din taxa capitală și artistică
pe numele de Curățenie
bisericească, pe numele
fidelilor și parohiei.
B. R.

Suma se va ordona
pe numele de Curățenie
bisericească, pe numele
fidelilor și parohiei.
B. R.

S. Dr. C. P.

ROMANIA
COMITATUL
Județul Cădești
An. 2264

Handwritten notes and signatures in the right margin.

56

9-3-939

2683

ROMANIA
COMITETUL
pentru restaurarea
Bisericii Catedrale
din or. Orhei

DOMNUL PRESEDINTE,

Comisiunea Monumentelor Istorice
Sedinta din 7 Decembrie 1939

No 547
4 Octombrie 1939.

*Agent
S. Mihail*

Aven onoare a Vă ruga, să binevoiți a delega un reprezentant al Comisiunii pentru a recepționa lucrările executate la restaurarea Bisericii Catedrale, care lucrări au fost aprobate de Onor Comisiunea cu ord. No 851 din 7 Maiu 1939.

31 Octombrie 1939

Cu insistență rugăm, ca delegatul Comisiunii să

M-am îndreptat la biserica din Orhei până la 15 Octombrie pentru a vedea starea lucrărilor și să constat că lucrările sunt în curs de desfășurare și că se pot face unele lucrări necesare în legătură cu sfârșirea Bisericii, care s'a fixat de Comitet pentru ziua de 26 Octombrie - Hramul Bisericii.

J. Mihail
Președintele Comitetului,
SECRETUL jud. O r h e i,
C o l o n e l Alexandru Manolescu

Subscris
Colonel Alexandru Manolescu

Primarul orașului Vasilie Maho

31 Octombrie 1939

În lucrările prezente de la locul de lucru pentru această biserică se încheie și lucrările de reparație a vechii porți de intrare în curtea bisericii. Întrucât lucrările de reparație a porții de intrare în curtea bisericii sunt în curs de desfășurare și se presupune că vor fi încheiate în curtea bisericii, se recomandă să se facă o vizită de control în curtea bisericii pentru a se constata starea lucrărilor și să se facă o înregistrare în cartea de viză a lucrărilor executate.

Roș. Pieson

Domnului PRESEDINTE al COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE - București.

J. Mihail

9-3-939

96

REGISTRATURA
1939

ROMANIA
COMITETUL
pentru restaurarea
Bisericii Catedrale
din or. Orhei

Catre Onor
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
Bucuresti

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FALA 92

No 573
"18" Octombrie 1939.

- Avem onoare a Vă aduce la cunoștință următoarele:
1. Comitetul pentru restaurarea Catedralei a hotărât, ca sfințirea bisericii să se facă în ziua de 26 Octombrie, care este și hramul bisericii (Sf. Dimitrie).
 2. Cu adresa No 547 din 3 Octombrie curent am cerut, ca Onor. Comisia să delege până la 15 Octombrie un reprezentant pentru recepționarea lucrărilor de restaurare a Catedralei.
 3. În ziua de 11 Octombrie telegrafic am cerut același lucru; totodată am cerut și răspuns.
 4. D-l pictor - profesor Petru Treteanu și înscris și personal a intervenit înaintea Onor. Comisiunii, ca recepția să se facă între 10 - 14 Octombrie.
 5. Noi am luat înțelegere cu ISALT PRIN SPINTEIUL ARHIEPISCOPI al Chișinăului în privința sfințirii bisericii în ziua de 26 Octombrie și am invitat la această solemnitate și pe NICOLETA SA D-l Resident Regel al Ținutului Nistru.
- Intrucat până în prezent delegatul Comisiei n'a sosit, noi am fost nevoiți, să amânăm sfințirea bisericii.
- Găsim de cuviință a adauga, că noi ne aflăm într'o situația foarte neplăcută față de autorități.

Urgent
Referat
d. Mihail

31 Octombrie 1939

Afară de această, de la 20 Maiu a.o. parohia este lipsită de slujbă în biserică și noi nu putem sta cu biserică ne-

lucrările de restaurare
au necesitat de
alte lucrări necesare
în consecință, cu toată insistență Vă rugăm, să binevoiți
trimitte cat mai curand delegatul Dvs. pentru recepționa-
lucrărilor.
în caz, dacă Onor Comisiune n'are posibilitate a trimite
delegatul până la 26 Octombrie, cu onoare Vă rugăm, să bine-
voiați a ne comunica, că să putem oficia sfințirea biseri-
cii.

-00000-

J. Mihail
Le comisiune
Pete Treteanu

PROCES-VERBAL DE RECEPȚIE

Astăzi, 29 Decembrie 1939,
 Subsemnatul I. Mihail prețor în serv. tehnic

al Comisiunii Monumentelor Istorice, pe baza temeiului Nr. 2183/1939
 cu privire la lucrările de reparațiuni și îmbunătățiri executate la Biserica
Catedrală din Orașul Orhei sud - Orhei în campania anului
1939, transportându-ne la fața locului și examinând lucrările executate
 și specificate în actele justificative alăturate, am constatat că ele au fost efectuate în
 condițiuni Bune și, în consecință, le declarăm
 recepționate Definitiv.

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal în dublu exemplar.

Lucrările executate sunt:

Reparația din nou a întregii biserici adică altarul
naosul, pronaosul și tinda. Pictura executată s'a făcut în tehnica
tempera, în stil tradițional și conform reconstrucției V. Stoilov.
Lucrarea îndeplinește cerințele unei picturi bune atât din punct de
vedere tehnic cât și artistic. Toate lucrările s'au executat conform
lectului de sarcini alora de curățarea portalului de piatră de la intrare și a inscripțiilor
lucrări care vor trebui să se execute conform indicațiilor în stat
de monumente istorice. Pictura a fost executată de către dl. pictor. protasar
Valoarea lucrărilor conform fondului aprobat. Trebuie: Lei 335.000.

suplimentare
 totală a lucrărilor Lei 335.000
 Adică lei Trei sute treizeci și cinci mii

DELEGAȚUL COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE:

I. Mihail

Arhitect diriginte al lucrărilor,

Anteșpreștor,

Prof. P. Trutcanu

Parohul Catedralei
Se. Dr. Roz. Pășca

Nr. _____

TELEGRAMĂ

Comisia monumentelor istorice
Ministerul Cultelor Biserice

: 1488 11.06.1939

bb

ckf

15

0 14 3 orhei 120-23 11 10-01 = cuv. _____ data _____ ora _____ m. _____ timpul _____
_____ ora _____ m. _____ timpul _____

urmare adresei nr 547. - rugam trimiteți delegatul pentru recepționarea
Lucrarilor ugram raspundeti

paroful catedralei orhei protoereu piescu

[Handwritten signature]

p. Conformitate

ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
No. 111. K. 44
D.M.I.

Referat.

9-9-1943 101

MINISTERUL NAȚIONAL AL CULTURII
Nr. 0014 407/1943
COMISIUNEA NAȚIONALĂ DE ISTORIE

D.M.L.
ARHIVA
MONUMENTE Istorice
Nr. Filă 98

DOMNIUL PREȘEDINTE,

24.05.1943

la referatul
Hr. Ingheț la S. Vorona

V. Stănescu

5 Mai 1943

Am avut onoare să înaintez de a expune constatările făcute, și util un mic istoric al executării picturii la această biserică, deoarece explicațiile sunt referitoare unele împrejurări speciale, care contribuie la lămurirea celor doi P. Trostmann constatate.

Sunt de părere că și se termină lucrările de reparații la biserică, deoarece condițiile climatice sunt deficiente prin poziția și înălțimea lor, sunt câteva ferestre care nu se deschid ușor și necesită repararea pereților. Am propus ca biserica să fie pictată în frescă, dar suma de Lei 600.000.- pârând exorbitantă, comitetul a decis ca pictura să se facă în tempera, deși și pentru această lucrare suma de Lei 350.000.-, pe care o aveau disponibilă, s'a părut excepțional de ridicată.

Pardoseala veche de lemn putred a fost scoasă și s'a luat înaintea de a termina pictura, în luna Septembrie, s'a început lucrarea punerii unei noi pardosele, cu mozaic de mici plăci octogonale, pentru așezarea cărșii și a așternută deședuit un foarte gros strat de ciment. Pictura s'a terminat odată cu pardoseala, în Octombrie.

A urmat o toamnă umedă și o iarnă grea. În biserică s'au așezat două sobe noi, care producseau o puternică căldură.

Postul preot paroh al bisericii a lucrat că în aceeași primă iarnă s'au evidențiat pete de mucegai la capela naosului și la boltă altarului, precum și la timpalele pronosoului. Totodată mai spus că uneori unezeala era atât de mare și de lungă durată, încât de pe boltă curgeau giroaie de apă murdară pe pereți în jos.

Căutând să ștergă mucegaiul și giroaiele de apă, au murdărit pereții și s'au deteriorat unele porțiuni din pictură.

Tot din declarațiile preotului reiese că petele de mucegai și unezeala excesivă s'au evidențiat în prima iarnă, în urmă cu s'au mai observat deteriorări.

Controlând starea actuală a picturii s'au constatat următoarele:

1.) Foarte suprafețele verticale ale pereților naosului și altarului, până la nașterea boltelor sunt absolut intacte. Culoarea se prezintă curată, nealterată și solidă. Aceleași lucru se observă și la pereții pronosoului, afară de perețele unde e ușa de ieșire.

În pridvor pereții și plafonul se prezintă deosebit de bună stare.

./.

Domnii Sale
Domnului Președinte al Comisiei Monumentelor Istorice

Lucrările au
Nr. 2788/442
3.9.43/442

2.) Bolta naosului și altarului prezenta porțiuni de diferite forme cu pete de umceală și pete închise de umceală. În locurile unde umceala și umseala sunt mai intense, culoarea s'a acoperit cu o ceață cenușie și și-a pierdut viciulimea. Același lucru se observă și în pronos în arcadele timpanelor.

3.) În general din cele constatate se lămurște că deteriorările s'au produs în locurile unde s'a acumulat o umceală excesivă și de lungă durată. Această supraîncălzire de umceală se datorește următoarelor cauze:

a.) Biserica soundă, cu volus prea mic pentru mulțimea care o umple mai în fiecare zi (umecri și de două ori pe zi) constituie o permanentă atmosferă umedă gata să se condenseze pe pereți.

b.) Biserica nu are ventilație pentru ca vaporii să iasă afară.

c.) Cele două sobe căldură, care contribuie la mărirea cantității de vaporii și întrețin diferența de temperatură dăunătoare picturii.

d.) Ceața însă a făcut ca umseala să devie excesivă și de lungă durată, este cantitatea enormă de apă țarnată în stratul de beton sub noua pardoseală, umseală care nu s'a putut evapora, fiind închisă între zidurile bisericii, fără ventilație și mai ales pe timpul rece și umed de toamnă. Această excesivă umseală s'a menținut în cursul primei iarnă și și-a produs efectele constatate în acest anotimp. În anul următor, acest exces scăzând, nu a mai avut același efect. Aerul cu umseală din atmosfera interiorului încălzită cu sobe, s'a ridicat în sus, luncând pe lângă suprafețele verticale ale pereților și nu s'a așezat decât pe suprafețele oblice sau pe bolți, (porțiunile care au suferit deteriorări), din cauză că nu a putut fi ventilat.

În pronos vaporii încălzii tindând spre ușa de ieșire, singura ventilație, s'au întâlnit cu aerul rece ce venea din pridvor, s'au condensat și s'au așezat pe peretele în jurul ușii și parte din timpans.

În pridvor unde n'a fost nici umseală din biserică, nici diferența de temperatură, nu se constată nici cea mai mică deteriorare.

4.) La toate acestea s'ar putea adăuga și, oncare umseală existând în pereții clădirii, în special în bolte. Aceasta însă nu se va constata precis, decât când se vor putea face cercetări de pe socele.

Cele expuse mai sus, dovedesc că pricina deteriorării acelor porțiuni din pictură este exclusiv umseala excesivă și în multiplele cauze citate și că această umseală s'a manifestat mai puternic în prima iarnă.

Materialul întrebunțat, precum și procedeu (tempera cu caseină) au fost peste tot aceleași, faptul că mai mult din 3/4 din pictură este în perfectă stare, dovedește că nu materialului i se pot imputa acele parțiale deteriorări, ci împrejurărilor cu totul excepționale concomitente cu execuția picturii, după cum a fost expus mai sus.

In afară de cele menționate până aci, se mai constată
 crăpături la arcada dintre maos și pronaos, provocate de
 cutremur. Asemenea crăpături se mai află și in zidul dinspre
 Apus al pronaosului și in alte părți, dar se observă mai
 puțin. Crăpăturile acestea au făcut in pictură deteriorări
 destul de importante.

P. Troteanu

D.M.I.
 ARHIVA
 MONUMENTE STORICE
 NR. FILA 96

SECRET

9-4-1943

D.M.I.
ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
NR. FIA 97

Luând în considerație ~~în~~ cercetările făcute la fața locului, în prezența comitetului parohial, cu care coaste s'a constatat că, deteriorările suferite de pictura bisericii catedrale din Orhei, se datorează unei deteriorări excesive produse de împrejurări concomitente cu executarea lucrării, precum se stabilește în procesul verbal nr. 2174/1942, și nu din vina pictorului executant, an în-tocmit alăturatul deviz de lucrările de restaurare ce sunt de executat la acea biserică.-

Pe lângă lucrările de restaurarea menționate se adaugă și cele ce trebuie făcute la porțiunile deteriorate de cutremur, precum și cele ce sunt de făcut la portalele ușilor.-

Restaurarea picturii va fi făcută în tehnica cu caseină conform dispozițiilor scrise și verbale a D-lui pictor Verona.-

18.7.1943

Se cunoaște

peșteră a picturii din Orhei

V. G. Petruș

14 Mai 1943

J. Mihalache

17 Mai 1943

vizat

John Verona

Parohiei Bisericii
Catedralei Orhei

Județul Orhei

22 MAR. 1943 -
3178/1942

La raportul nr. 253/1942, avem onoare a vă face cunoscut că delegatul Comisiunii Monumentelor Istorice a cercetat la fața locului pictura bisericii catedrale din Orhei, executată de d-l pictor P. R. Trteanu.

Delegatul nostru arată că deteriorările picturii catedralei se datoresc în unele părți cutremurului și în alte părți umectării excesive în timpul executării lucrării și nu din vina pictorului executant.

Pe baza acestui referat și al avizului Subcomisiunii tehnice, Comisiunea a aprobat alăturatul deviz, în valoare de 100000 lei pentru lucrările de reparații necesare picturii bisericii catedrale Orhei, care se va executa tot de d-l pictor P. R. Trteanu, în tehnica cu caseină conform dispozițiilor scrise și verbale date de d-l pictor A. Verona, membru al Comisiunii Monumentelor Istorice.

p. Ministru,

Secretar General
al Cultelor și Artelor

Prof. A. Popa

Director,

V. Brătulescu

REFERAT

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 98

Luând în considerație la cercetările făcute la fața locului în prezența comitetului parohial, cu care ocazie s'a constatat că, deteriorările suferite de pictura bisericii catedrale din Orhei, se datorează uneselei excesive produse de împrejurări concomitente cu executarea lucrării precum se stabilește în procesul verbal nr. 2176/1942, și nu din vina pictorului executant, am înțocmit alăturatul deviz de lucrările de restaurare ce sunt de executat la acea biserică.-

Pe lângă lucrările de restaurarea menționate se adaugă cu cele ce trebuie făcute la porțiunile deteriorate de cutremur, precum și cele ce sunt de făcut la portalele ușilor.-

Restaurarea picturii va fi făcută în tehnica cu caseină conform dispozițiilor scrise și verbale a D-lui pictor Verona.-

14. Mai 1943

S. Mihailovici

clouet la 1943.

105

9-4-1943.

Sf. Mitropoliei a Basarabiei

Chişinău

22 MAI 1943

3496/1942

La adresa nr. 12511/1942, avem onoarea a vă face cunoscut că delegatul Comisiunii Monumentelor Istorice a cercetat la faţa locului pictura bisericii catedrale din Orhei, executată de d-l pictor P. R. Troţeanu.

Delegatul nostru arată că deteriorările picturii catedralei menţionate se datorează în unele părţi cutremurului şi în alte părţi umezelii excesive în timpul executării lucrării şi nu din vina pictorului executant.

Pe baza acestui referat şi al avizului Subcomisiunii tehnice, Comisiunea a aprobat alăturatul devis, în valoare de 100000 lei pentru lucrările de reparaţii necesare picturii bisericii catedrale Orhei, care se va executa tot de d-l pictor P. R. Troţeanu, în tehnica cu caseină conform dispoziţiunilor scrise şi verbale date de d-l pictor A. Verona, membru al Comisiunii Monumentelor Istorice.

P. Ministră,

Secretar General
al
Cultelor şi Artelor

Prof. A. Popa

Director,

V. Brătulescu

D. M. L.
ARHIVA
REVIZIE SIJINDE
NR. F. I. A. 100

DEVIS

Intocmit pentru lucrările de reparație ale picturii dela
biserica-catedrală din orașul Orhei.-

Următoarele lucrări se vor executa la această biserică:

1) Pe bolta altarului, o porțiune de 3 m.p. de pictură deteriorată, se va restaura.....	3 m.p. a 4,000 lei	12,000
2) In naos, pe boltă, de restaurat.....	4 m.p. a 4,000 lei	16,000
3) In prenos, trei timpene in care suprafața de restaurat este de câte 2 m.p.	6 m.p. a 4,000 lei	24,000
<hr/>		
Total lei		52,000

Aceste porțiuni prezintă pictură deteriorată din cauza umeselei
excesive provocată de lucrări comensitente cu pictura și nu din
vina pictorului executant.-

II

Stricțiuni provenite la pictură, din cauza utesurului.-

4) Crăpături la tencuși și stricțiuni la pictură, pe suprafața de 10 m.l. 0,30 lățime, a 1,000 lei m.l.	lei	10,000
5) Curățirea portalelor de piatră dela ușa de eșire și ușa del intrare in clopotniță a 5,000 lei.....	lei	10,000
6) Consolidarea și fixarea porțiunilor mici de pictură unde va fi nevoie și in cazuri neprevăzute.....	global lei	20,000
<hr/>		
Total lei		40,000

Reparațiunile picturii se face in tehnica și culori de caseină.-
Scheletaria necesară, va fi procurată de comitetul bisericii.-

17 Mai 1943

14 Mai 1943

Sunt de acord cu acest devis
(ss) Artur Verona

(ss) I. Mihail (pictor)
In Com. Mon. Istoric.-

Conform cu originalul,
Esterina Contici
Esterina Contici

Devis

Intocmit pentru lucrările de reparație ale picturii de la biserica -
catedrală, din orașul Orhei.

ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FIȘA 107

I.

Urmiatoarele lucrări se vor executa la această biserică:

- 1) Pe bolta alterului, o porțiune de 3 m.p. de pictură deteriorată, -
se va restaura. 3 m.p.a, 4.000 lei, 12.000.
2) In masă, pe boltă, de restaurat 4m.p. a, lei, .. 4.000, .. 16.000.
3) In promon, trei timpane in care suprafața de restaurat -
este de câte 2m.p. 6 m.p.a, 4.000 24.000

Total lei 60.000.

Aceste porțiuni prezintă pictură deteriorată din cauza-
uzurei excesive provocată de lucrări concomitente cu -
pictura, și nu din vina pictorului executant.

II.

Stricăciuni provenite la pictură, din cauza outhrenurului.

- 4) Crăpături la tencueli și stricăciuni la pictură, pe suprafață de -
10 metr. liniari, 0,30 lățime, a, 1.000 lei, s.l. lei, 10.000.
5) Curățirea portalelor de piatră dela ușa de așire, și ușa de-
intrare in clopotnița. a, ... 5.000 lei, 10.000.
6) Consolidarea și fixarea porțianilor mici de pictură unde va fi a
nevoie, și in cazuri neprevăzute. global lei, 20.000

Reparațiunile picturii, se vor face in tehnica și-
culori de caseină. Total lei, 40.000.

Schelăria necesară, va fi procurată de comitetul bisericii.

14 Mai 1943

Michael Petre
la Com. mun. istorice

Devis

Intocmit pentru lucrările de reparație ale picturii dela biserica-catedrală, din orașul Orhei.

I.

Următoarele lucrări se vor executa la această biserică:

- 1) Pe bolta alterului, o porțiune de 3 m.p. de pictură deteriorată, - se va restaura. 3 m.p.a, 4.000 lei, 12.000
- 2) In naos, pe boltă, de restaurat 4m.p. a, lei, .. 4.000, .. 16.000
- 3) In pronos, trei timpane in care suprafața de restaurat - este de câte 2m.p. 6 m.p.a, 4.000 24.000

Total lei 60.000.

Aceste porțiuni prezintă pictură deteriorată din cauza-umezelei excesive provocată de lucrări concomitente cu - pictura, și nu din vina pictorului executant.

II.

Stricăciuni provenite la pictură, din cauza umezei.

- 4) Crăpături la tencueli și stricăciuni la pictură, pe suprafață de - 10 metr. liniari, 0,30 lățime, a, 1.000 lei, m.l. lei, 10.000.
- 5) Curățirea portalelor de piatră dela ușa de iese, și ușa de - intrare in clopotnița. a, ... 5.000 lei, 10.000.
- 6) Consolidarea și fixarea porțiunilor mici de pictură unde va fi - nevoie, și in cazuri neprevăzute. global lei, 20.000

Reparațiunile picturii se vor face in tehnica - și culorii de caseină. Total lei, 40.000.

Schelăria necesară, va fi procurată de comitetul bisericii.

14 Mai 1943

17 Mai 1943

Sunt de acord cu acest deviz

John Verona

J. Michael, viator
la Cam. mun. istorice

9-4-1943

Parohiei Bisericii
Catedrale Sf. Dumitru
din Orașul Orhei

12 AUG 1943
1585/943

La raportul no. 246/943, avem onoare a vă face cunoscut că Subcomisiunea tehnică a fost de părere să nu se vernizeze pictura și din această cauză este deosebire între ceea ce trecute în procesul verbal încheiat și devisul aprobat și trimis de Comisiune.-

Comisiunea Monumentelor Istorice nu aprobă vernizarea picturii pe pereți. Vernicul sau lacul este o rășină și nu rezistă la umezeală, se crapă în miș de crăpături, invisibile cu ochiul liber și care, în scurtă vreme schimbă aspectul picturii.

Prin vernizare nu se consolidează, din contra nici fixarea culorilor nu se poate face. Nicio tehnică de alci nu rezistă.

O bună tehnică de tempera de ou sau caseină este destul de trainică și n'are nevoie de vernizare.-

P. MINISTRU,
Secretar General

Profesor Aurel Popa

Director,

V. Brătulescu

PROCES - VERBAL No II.

Astăzi și I u n i e 1943.

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTELOR
ISTORICE
NR. FILA 104

Nei, Pr. Ion Platon, Parohul Catedralei Orbeli, au convocat Consiliul Parohial pentru astăzi data de mai sus - orele 17 după amiază în localul Bisericii Catedrale, la ordinea de zi fiind discutarea adresei Comisiunii Monumentelor Istorice No 2178/943 și a devizului întocmit de către aceeași Comisie, pentru reparația picturii bisericii.

Consiliul fiind prezent în majoritate, ținând adunare legal-

Sesiată fiind de faptul că în devizul întocmit de Comisiunea Monumentelor Istorice lipsește partea de lucrări prevăzută prin Procesul - Verbal No 13 din 4 Octomb. 1942 punctul care sună: "pentru ca consolidarea și fixarea cuberilor să fie deplină, în urmă se va verniza întreaga pictură depe toată suprafața bisericii. Vernizarea picturii se va face pentru preservarea ei pe viitor și ca să nu strāt izolator care să e ferască contra umidității ce s'ar putea produce în viitori - au luat în discuție această chestiune, presupunând că poate Comisiunea Monumentelor Istorice a scapat din vedere acest punct pe care l-a stabilit la fața locului însuși, delegatul acelei Comisii D-l pictor C. Mihailă.-

Consiliul opinează în unanimitate pentru a se înainta prezentul Onor Comisiei, care va decide definitiv dacă a fost e exelădere veită sau neglijată a acestui punct, cunoscând că:

- 1) pictura în felul cum se execută astăzi s'a executat și în 1939 adică fără vernizare și bănuie că deteriorarea ei se va produce și pe viitor, fără executarea vernizării propusă în teșună de an-bii pictori.
- 2) În cazul când Comisiunea Monumentelor Istorice găsește ca vernizarea este inutilă și-și menține devizul întocmit pentru reparație, Consiliul Parohial al Bisericii, conștient de urmările ce pot surveni iarși, nu-și asumă nici e răspundere-

Drept care au încheiat prezentul proces - verbal în 3 exemplare

din care unul se va înainta Onor Comisiunii Monumentelor Istorice
și unul Consiliului Eparhial Chișinău.

Paroh Preot, (s.s.) I. Platon, Secretar, A. Găyvan, Diacon (s.s.) I.
Leftăr. Membrii Consiliului Eparhial: (s.s.) V. Pavleanu, (s.s.)
A. Sadina, (s.s.) I. Sadjele, (s.s.) H. Stăci, (s.s.) I. Dănga,
(s.s.) P. Camțâr, (s.s.) V. Balaban, (s.s.) I. Bătuțel.

Episcop conferențier
Parohial Catedral, *P. Măteș*
Secretar, *H. Găvan*

9-4-1943. 111

România
Parohia Bisericii
Catedrale (sf. Arhiepiscopului)
din org. Ortiei.

Oror
Comisiunea Monumente-
lor Istorice - Bucuresti

375

23 Iulie 1943.

D. M. I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 105

Rugăm insistent comunicati
rezultatul adresei nr. 262/1943 privi-
tor la Panoul decorativ destinat a
comemora pe eroii căuanti pe câmpul
de onoare, ce s'a propus a fi executat

MINIST. CULT. NATIONALE SI AL. CULTELOR
TROMB 4. 25. VII. 1943
COMISIUNEA MONUMENTE ISTORICE

de Profesor P. Profan.

Catedralei, P. Blaton

29 VII 1943
de raportul de Secretar, Al. Glăbeș
la Tehnică.
V. Brătulescu
1943

Comunicat
nr. 105
1943

9-4-1943 #358.

112

23-VII-1903

P. C. P. Paroh, Pr. Klatz, in

originala Com. Ing. J. J. J.

„Subsumatul, având în vedere angajamentul de a se ocupa de restaurarea pietrei bisericii Catedrală și operația de curățare a cheamului de piatră de la portalul de intrare, în urma lucrărilor făcute cu scopul unei noi înmărmurări de curățare - după planurile în 1939 - am omorâre și referi următoarele:

Verbul cheam de piatră a fost acoperit de mulți ani de un strat gros de tenucială de corne și var - foarte puternică - în câș de curățare este un de greu - de obicei se descurcă piatră la aban - cini înșelă, sau se arată că piatră, care nu se prezintă în toate părțile omogene fiind de culoare diferită - și de adâncime diferită - prezintă goluri și neegalități, care arată că unele pietre erau moale și a măcinat și a fost acoperite de tenucială pentru a o egăli și a-i da un aspect unitar. Acesta este probabil și motivul principal pentru care cheamul a fost acoperit de tenucială de ciment - Piatra cheamului este piatră din localitate, albă-gălbui, și amestecată cu piatră moale - Se mai constată că în unele locuri, cheamul prezintă

P.C.S.

P.C. Sak - parintelui Paroh al bisericii Catedrală ortodoxă -

trăpături de cel puțin 0,01 lărgime - care au
fost și ele acoperite cu tenaxonal, și care dacă
ar fi noase la ivire, ar da chemarului un aspect
care ar dauna aspectului general.

Lucrarea de curățire și ar putea să facă de cât
un cioplitor în practica specialist, care trebuie să
se pună în vîntă principii, delicatese, atenție, mai cu
seama la partea unde este stema Molodovici și pi-
toanica, care se și este acoperită și ea de un strat gros
de vopsea și tenaxonal subțire, este destul de clară.

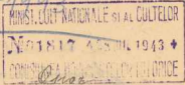
Și în partea în care după operația de curățire să se
vada, după cum s'a contat parțial, că chemarul
este în multe părți stricat și tot ar necesita o mu-
plere a golurilor, adică o stare analoagă stării actuale.
Căvînd în vedere această stare de fapt, sînt de părere
că acest chemar să fie menținut în starea în care
se află, păstrându-l într-o ținută unitară aruo-
ropată cu restul - rămînîndu ca eventual căuș
și ar putea găsi un meșter priceput cioplitor să se
curățe în condițiile cele mai bune. - Păsi atunci
sînt de părere că scutîndu se din seroz această
lucrare - să fie sesărit de această operație.

Cu respect și stima

Prof. P. Trăteanu

9-4-1943

115

România

Parohia Bisericii
Catedrale (sf. Dumitru)
din oraș. Orhei

Comisia Monumente-
lor Istoric - București

(4374)

23 Iulie 1943.

29 VII 1943.

de domn. la 4 pînă
și pînă

atribuind o sumă onoare a vă ruga să bine-
voiți a ne comunica rezultatul adresei
nr. 158/1943 prin care am cerut
ajutor material pentru reparatiile de

2 August 1943

1) Parohia cere ajutor material și pictură necesară la Biserica
material, dacă se aprobă
cariera să se comence Catedrală. În caz că rezultatul este
parohiei.

2) În priminta postului
de pictură să se comence
picturii ca și pictura
p. Protocan și suprap
reșchete lucrările de
curățare a acestor
Vestibul angajându-se
un pictor din partea
locului.

aprimatis, rugăm a interveni ca să
fie ordonată suma pentru a fi
continuă cu reparatiile.

Alăturat anexăm constatările d-ului
Profesor-pictor P. Protocan prioritar -

4. VIII 1943
Inform. repetată
V. Petru

Michael petru

la Chemarul Bisericii rugându-vă să
binevoiti a ne comunica rezultatul.

Președintele Catedralei, P. Hlaton

Secretar, Al. Glavan

9-4-1943.

Parohiei Bisericii
Catedrale Sf. Dumitru
din Orașul Orhei
Județul Orhei

12 AUG 1973.
1817/943

La raportul no. 374/943, avem onoare a vă face cunoscut că vi s'a trimis ordinul no. 1062/943 ca răspuns la raportul no. 158/943.-

In privința portalului de piatră vi se face cunoscut că d-l pictor P. Troteanu va supraveghea lucrările de curățire a acestui portal, angajându-se un pictor din partea locului.-

P. MINISTRU,
Secretar General

Profesor Aurel Popa

Director,

V. Brătulescu

ARHIEPISCOPIA BASARABIEI
Parohia Bis.Catedrale Orhei

Nr. 456

23 August 1943

15
MINIST. CULT. NATIONALE SI AL. CULTELOR
Nr. 2288 4-9 SEP 1943 +
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

ONOR,
Comisiunea Monumentelor Istorice
BUCURESTI.-

*H. IX 943.
Tardiva
se Mihail
V. Gritu*

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune să se delege și trimită irevocabil până la data de 10 Septembrie a.c., un tehnic specialist care va preceda la recepționarea lucrărilor de pictură executate de D-l Prof. pictor P. Troteanu și care sunt deja terminate, intrucât pe data de 12 Septembrie Consiliul Parohial în ședința dela 22 August a.c. a hotărât sfințirea bisericii.-

PEROUL CATEDRALEI
Prof. Ioan Platon
I. Platon

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 109

SECRETAR,
/Diacon A. Lefter /

[Handwritten signature]

13 Sept. 1943
Am primit acestor adresa.
ab 13. Sept. 1943.
pentru recepția lucrărilor
și se va da delegații speciali.

20 IX 943
delegatie
V. Gritu Mihail victo.

9-4-1943

Parohia Bisericii

Catedralei Orhei

17 OCT. 1943

2238/1943

La raportul no.456/1943, avem onoare a
vă face cunoscut că această Comisiune n'a
trimis delegatul său la 12 Septembrie,
intrucât raportul s'a primit târziu.-

Director,

ss/V.Brătulescu

Seful Secției,

ss/Gh.Croitoru

9-4-1943

116

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Str. General Berthelot Nr. 26, S. II

Telefon: 4.39.00

Domnului Fictor I. Mihail

Clasa 1943

D. M. I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILĂ 110

2178

25 SEP. 1942.

Dosarul și Nr. nostru (a se rezerva în răspuns)

Data

Delegație.

Sunteți delegat a merge în orașul Orhei,
pentru a cerceta și constata cauzele pentru care
s'a deteriorat pictura bisericii catedrale Sf. Dimitrie
din acel oraș, numai după doi ani de la facerea ei,
referind Comisiunii asupra celor constatate.

Cu alăturatul raport nr. 253/942, parohia a
făcut cunoscut că cheltuielile de deplasare ale
delegatului vor fi suportate de parohie.

p. Ministru,

Secretar General

Prof. A. Popa

Director,

E. Brătulescu

C.M. Istorie

17

MITROPOLIA BASARABIEI
ARHIEPISCOPIA CHIȘINĂULUI

Secția Arhivistică
Nr. 1257

1 OCT. 1942

MINISTERUL INSTRUCTIUNII ȘI CULTURII
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
Nr. 2498 x OCT. 42
REGISTRATURA

DOMNUL MINISTERU,

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTELOR
Nr. FIȘA 111

Am onoare a Vă trimite, aci alăturat,
copia procesului-verbal din 27 August 1942, c., privitor
la starea gajnică a picturii din biserica Catedrala
din Orhei, rugându-Vă să binevoiți a lua în
Comisiunea Monumentelor Istorice, pentru a delega un expert
care să constate, că pictura din biserica Catedrală,
executată de pictorul P. Troțeanu și care a costat
mulți bani, acut s'a deteriorat în răsclip de abia-

*8.10.1942.
planul bisericii ca a
fost la fel înainte
și după
9 Octombrie 1942.*

Am cercetat la data
lucrului. După ce
constatare am încheiat
alături de proces-verbal
de cercetare. Un exemplar
s'a lăsat parohiei respective.
O copie după acest proces-
verbal s'a de trimis
Arhiepiscopiei Chișinăului

Aceasta o solicițăm Dvs., având în vedere

Prof. Petre Troțeanu a fost recomandat de
Comisiunea Monumentelor Istorice.
De hotărârea ce veți binevoi a lua, cu
onoare, Vă rugăm a ne informa.

Primiți, Vă rugăm domnule MINISTERU asigura-
rarea deosebitei considerațiuni și arhierești bine-

I. Mihail Ritor

*12.10.1942.
de la biserica - Chișinău
ca arhiepiscopul din Chișinău*

*Arhiepiscopul Chișinăului
Gheorghe Cristofor*

Al. Băntoș

- 1) Sa se atașeze la data
Castel de servicii și procesul
verbal de cercetare.
- 2) Procesul-verbal în total înlocuit
de procesul-verbal.
- 3) La procesul-verbal înlocuit
s'a atașat al lui Troțeanu care
se găsește în arhiva bisericii.
- 4) S'a trimis o copie din
procesul-verbal înlocuit care
s'a atașat la procesul-verbal.

I. Mihail Ritor

9-4-1943. Copie. 11

PROCES-VERBAL No 13

Astăzi 4 Octombrie 1942.

Noi, I. Mihail - pictor la serviciul Tehnic al Comisiunii Monumentelor Istorice din Ministerul Culturii Naționale și al Artelor, în urma cererii parohiei Catedrale Orhei și în conformitate cu delegația primită cu No 2177/942, prin care sunt însărcinat de a cerceta starea în care se păstrează pictura bisericii Catedrale din Or. Orhei jud. Orhei, m'am transportat la fața locului, unde în prezența Cleavelui și al Consiliului parohial al bisericii și a D-lui pictor R. Trețeanu, am constatat următoarele:

I. Pictura executată din nou în anul 1939 în mare parte deteriorată la bolți, la altar, pronaos, e.t.c. trebuie refăcută.

Cauza acestei deteriorări se datorează faptului că în același timp cu lucrările de pictură, s'au executat și alte lucrări ca: pardoseli de mozaic, tencuieli, e.t.c.

Cum toate aceste lucrări s'au terminat tocmai și cum în biserică s'au introdus sobe pentru încălzire, au urmat că toată umiditatea din interiorul bisericii, s'au transformat în vapori; vapori care s'au depus în tot timpul iernii pe pereți și au atacat pictura.

La acest lucru a contribuit și faptul că mișcarea mare de credincioși produce căldură; rezultă dar că din contrastul mare de temperatură dintre căldură și frig să se producă mai ales în zilele de sărbători pe pereții bisericii condensarea și transformarea vaporilor în apă.

În unele locuri se constată că, înăși pictura nu este suficient de rezistentă și se gterge. Cauza este aceeași, adică umiditatea care a pătruns stratul de pictură și a făcut să-și piardă țria și rezistența ei.

În alte locuri pe pereții bisericii s'au ivit și crăpături, acestea însă provin din cauza cutremurului din 1940.

II. În urma celor constatate și pentru remedierea răului, surd de părere să se facă următoarele lucrări:

- Se va face din nou scheletaria până la bolți și turli,
- Se va curăți pictura de mucegaiul depus,
- Se va rețuși și reface pictura peste tot unde este nevoie și unde este stricată, la altar, pronaos și pronaos.
- Pentru că consolidarea și fixarea calerilor să fie deplină, în urmă se va vopsi întreaga pictură depe toată suprafața bisericii -
vernizarea picturii se va face pentru preservarea ei în viitor și ca un strat izolator, care să o ferosească contra umidității ce s'ar putea produce în viitor.

Totuși, cred că, prin faptul că umiditatea ce a fost la început în biserică s'a evaporat, iar astăzi pereții bisericii sunt complect uscați, nu se va produce în aceeași măsură ca în trecut, condensarea

de vopseți și să se va mai depune pe pereți multă apă, astfel ca
pictura să se poată păstra în bună stare.

Sunt de părere că toate lucrările de reparații să se execute în
cursul verii viitoare, în prezent timpul fiind înălnțat.

D-l pictor R. Trotsanu, are obligația de a executa aceste lucră-
ri, în înțelegere cu parohia bisericii - Cum însă odată cu aceasta
se vor face și lucrările provenite în urma cutremurului, rezultă că
nu toate lucrările de reparație cad în sarcina sa. -

Cu amare D-sa va executa atât reparațiunile provenite din cau-
za celor arătate mai sus, precum și cele provenite din cauza cutre-
murului, pentru suma globală de lei 100.000 (una sută mii). -

Pentru aceste lucrări D-sa va face un deviz - ofertă, pe care-l
va înainta parohiei spre cele legale.

Parohia își va lua obligația de a procura școlăria necesară.

Se cuprinde în aceste lucrări, în afară de cele arătate mai sus,
curățirea și ecaterarea la înălțime a portalului de piatră dela intră-
regi a ușii mici tot de piatră, din interiorul pronaosului -

Se specifică, că în suma de lei 100.000, va intra și suma reți-
nută pentru lucrările efectuate în anul 1939.

Drept care am dresat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Paroh Pr. (s.s.) I. Platon

(s.s.) I. Mihail Pictor la

Diacon (s.s.) A. Lefter.

Comis. Monument. Istorice.

Consilieri: (s.s.) A. Gudina,

(s.s.) P.R. Trotsanu.

(s.s.) V. Pavelescu, (s.s.) F.

Mironișanu, (s.s.) I. Dănga,

(s.s.) I. Sutașel și (s.s.) F. Șentâr.

Pentru conformitate:

Parohul Cathedral, *I. Platon*

Secretar, *H. Hăna*

Proces-verbal.

Subsemnatul

Ing. I. Mihail, pictor, la serviciul tehnic al Comisiunii Monumentelor Istorice, din Ministerul Culturii Naționale cultelor și Artelor, în urma cererii parohiei Catedralei Orhei, și în conformitate cu delegația primită cu nr. 2178/1942, prin care sunt însărcinat de a cerceta starea în care se păstrează pictura bisericii catedrale din Orhei, jud. Orhei, am fost transportat la fața locului unde în prezența clerului și a consiliului parohial, al bisericii, și a d-lui S. Troțeanu, pictor, am constatat următoarele:

1) Pictura executată din nou în anul 1939, în mare parte este deteriorată; la bolți, la altar, pronaos, etc. trebuie refăcută. Cauza acestei deteriorări se datorează faptului că în același timp cu lucrările de pictură, s'au executat și alte lucrări ca: pardoseală, tencuială, etc. Cum toate aceste lucrări s'au terminat foarte târziu, și cum în biserică sau introdus sobe pentru încălzire, a urmat că toată umiditatea din interiorul bisericii, s'a transformat în vapori, care au depus în tot timpul iernii, pe pereți și au atacat pictura. La acest lucru a contribuit și faptul că mulțimea mare de credincioși, produse căldură, rezultă dar, ca din contrastul mare de temperatură; dintre căldură și frig; se produce mai ales în zilele de sărbători; pe pereții bisericii, condensarea și transformarea vaporilor în apă. În unele locuri se constată că însăși pictura nu este suficient de rezistentă și se șterge; cauza este aceeași, adică umiditatea care a pătruns stratul de pictură, și a făcut ca să-și piardă țărâna și rezistența ei. În alte locuri pe pereții bisericii, s'au ivit și crăpături, acestea provin din cauza cutremurului din 1939.

2) În urma celor constatate, și pentru remedierea răului, sunt de părere să se facă următoarele lucrări:

- Se va face din nou ochelăria până la bolți și turle.
- Se va curăți pictura de mucegaiul depus.
- Se va retușa și reface pictura peste tot unde este nevoie și unde

este strălucită, la altar, naos, și pronaos.

d) Pentru ca consolidarea și fixarea culorilor să fie deplină, în urmă se va verniza întreaga pictură, de pe toată suprafața pereților bisericii.

Vernizarea picturii se va face pentru preservarea ei în viitor, și ca un strat izolator, care să o ferescă contra umidității ce s'ar putea produce în viitor.

Totuși cred, că prin faptul că umiditatea ce a fost la început în biserică, s'a evaporat, iar astăzi pereții bisericii, sunt complet uscați, nu se va mai produce condensarea de vapori, în aceeași măsură ca în trecut, și nu se va mai depune pe pereți, multă apă, astfel că pictura se va putea păstra în bună stare.

Sunt de părere că toate lucrările de reparație, se se execute în cursul verii viitoare, în prezent timpul fiind înaintat.

D-l pictor R. Vrotesanu, are obligația de a executa aceste lucrări, în înțelegere cu parohia. Cum însă odată cu aceasta, se vor face și lucrările provenite în urma cutremurului, rezultă că nu toate lucrările de reparație cad în sarcina sa. Ca urmare, d-se va executa atât reparațiunile provenite din cauza celor arătate mai sus, precum și celea provenite din cauza cutremurului, pentru suma globală de lei, 100.000, (una sută mii).

Pentru aceste lucrări d-se va face un devis-ofertă, pe care îl va înainta parohiei spre cele legale. Parohia își va lua obligația de a procura șchelăria necesară.

Se cuprinde în aceste lucrări, în afară de cele arătate mai sus, curățirea și scoaterea la iveală a portalului de piatră de la intrare, și a ușii mici tot de piatră din interiorul pronaosului.

Se specifică, că în sumă de lei 100.000, va intra și suma reținută pentru lucrările efectuate în anul 1939.

Țrept care am încheiat prezentul proces verbal spre cele legale.

Paroh, ss. I. Platon.

Diacon, ss. D. Lefter.

Consilieri.

ss. Y. Minciuță.
V. Pavlov.
F. Irognicenco.
S. Băngă.
I. Butruțel.
P. Cantar.

J. Michail
Pictor
la lcu. Man. Iotaru
9. Octombrie 1940

D.M.L.
ARHIVA
SECRETUL STATULUI
NR. 5114 MM

PROCES-VERBAL
27 August 1942

Subsemnații, fiind invitați de parohal bisericii Catedrale din orașul Orhei, ne-am adunat astăzi la biserică și, luând în examinare lucrările de pictură executate în anul 1939 de D-l Petru Protesanu pictor, profesor la Academia de Arte Francuze din Iași, am constatat următoarele:

1. Lucrările de pictură s'au primit provizoria prin procesul-verbal din 29 Octombrie 1939 întocmit de D-l pictor Ion Mihail, delegatul Comisiunii Monumentelor Istorice - București, găzduindu-se pictura executată în tehnica tempera bună atât din punct de vedere tehnic cât și artistic; antreprenorului s'au achitat 90% din costul lucrării, urmând ca 10% să se achite după un an, când lucrările vor fi primite definitiv.-

2. În decursul primului an pictura a început a se deteriora, decolorându-se, coajându-se și căzându de pe pereți; iar în prezent o parte din pictură este inexistentă, restul rămăs s'a decolorat.-

3. Persoanele competente, care au vizitat decurând biserica Catedrala și anume D-l Lencarov Moldovanu și doi pictori, cari actualmente lucrează la Mănăstirea Curchi din județul nostru, s'au pronunțat, că pictura în biserica Catedrală n'a fost executată cu material de calitate bună.-

Fuță de cele constatate și având în vedere, că din cauze evenimentelor recepția definitivă nu s'a făcut până în prezent, Comisiunea opiniază-a nu se primi lucrările definitiv, cerându-se totodată Comisiunii Monumentelor Istorice București a trimite un delegat pentru a stabili din ce cauză în timp de 2 ani pictura din biserica Catedrală s'a deteriorat și în caz dacă se va constata, că din culpa pictorului, să se procedeze conform caietului de sarcini și condițiilor generale,

pentru întreprinderi de lucrări publice.-

Drept care s'a întocmit prezentul proces-verbal în 4 exemplare, din care se va învina câte unul Arhiepiscopiei Chişinăului, Comisiunii Monumentelor Istorice şi D-ului Profesor Petru Treţeanu, iar al patrulea se va păstra la dosarul lucrărilor.

PROFESORUL JUD. ORHEI -
Colonelul Kristache Emilian

PRIMARUL ORAŞULUI ORHEI
Constantin Popca

PROFESORUL JUD. ORHEI
Io. St. Nic. Corceanu

CLERICII CATEDRALII,

Io. M. Roş. Picoan.
Pr. Ghiniş Distreţ
Căntăreţ Al. Hănan

ŞEFUL SERVICIULUI TEHNIC AL PRIMĂRII OR. O R H I
Conducător. Arhitect Vladimir Minculescu

EPITROPII CATEDRALII,

St. Săpăle
A. Răduş

CONSILIERII,

M. St. I. Bărgan
P. C. 15
A. Răduş

P R O C E S - V E R B A L .

27 August 1942.-

Subsemnații, fiind invitați de parohul bisericii Catedrale din orașul Orhei, ne-am adunat astăzi la biserică și, luând în examinare lucrările de pictură executate în anul 1939 de D-l Petru Troțeanu pictor, profesor la Academia de Arte frumoase din Iași, am constatat următoarele:

1. Lucrările de pictură s'au primit provizoriu prin procesul verbal din 29 Octombrie 1939 întocmit de D-l Ion Mihail pictor, delegatul Comisiunii Monumentelor Istorice - București, găsiindu-se pictura executată în tehnica tempera bună atât din punct de vedere tehnic cât și artistic; antreprenorului s'au achitat 90% din costul lucrării, urmând ca 10% să se achite după un an când lucrările vor fi primite definitiv.-

2. În decursul primului an pictura a început a se deteriora, decolorându-se, coajându-se și căsând de pe pereți, iar în prezent o parte din pictură este inexistentă, restul rămas s'a decolorat.-

3. Persoanele competente, care au vizitat decurând biserica Catedrală și anume D-l Iascețov Moldovanu și doi pictori, cari actualmente lucrează la Mănăstirea Curchi din județul nostru, s'au pronunțat, că pictura în biserica Catedrală n'a fost executată cu material de calitate bună.-

Fața de cele constatate și având în vedere, că din cauza evenimentelor recepția definitivă nu s'a făcut până în prezent, Comisia opinează a nu se primi lucrările definitiv, cerându-se totodată Comisiunii Monumentelor Istorice București a trimite un delegat pentru a stabili din ce cauză în timp de 2 ani pictura din biserica Catedrală s'a deteriorat și în caz dacă se va constata, că din culpa pictorului, să se procedeze conform caietului de sarcini și condițiilor gene-

rale pentru întreprinderi de lucrări publice.-

Drept care s'a întocmit prezentul proces verbal în 4 exemplare, din care se va înaluna câte unul - arhiepiscopiei Chişinăului, Comisiunii Monumentelor Istorice şi D-lui Profesor Petru Troteanu, iar al patrulea se va păstra la dosarul lucrărilor.-

PROFOTUL JUD. ORHEI

(ss) Colonel Cristache Enescu

PRIMARUL ORAŞULUI ORHEI

(ss) Constantin Moşca

PROFOTUL JUD. ORHEI

(ss) Ic. St. Nic. Caracul

(ss) Ic. St. Pieocu

CLERICII CATEDRALEI

(ss) Fr. "h. Pistrui

(ss) Cantăreţ Al. Glăvan

ŞEFUL SERVICIULUI TEHNIC AL PRIMĂRII OR. ORHEI

(ss) Cond. Arhitect Vl. Mincună

Epitropii Catedralei (ss) Indesc.

(ss) Indesc.

Consilierii (ss) Indescifrabili

pentru conformitate,

[Handwritten signature]

ROMANIA
PAROHIA
BISERICII CATEDRALE
„Sf. DIMITRIE”
din or. ORHEL

No. 753

3 Septembrie 1942
or. Orhel

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 117

MINISTERUL INSTRUCȚIUNII ȘI CULTURII
COMISIUNEA NAȚIONALĂ DE MONUMENTE ISTORICE
Nr. 2177
Către:

Onor COMISIUNEA MONUMENTELOR
ISTORICE - MINISTERUL CULTURII

Alăturând procesul-verbal din 27 August a.c.,
cu onoare vă rugăm, să binevoiți a delega un expert
care să constate, din ce cauză pictura din biserică
Catedrală, care a costat atât de mult, s'a deterio-
rat în timp de 2 ani.

Rog vi să anexați doborâș de cuvînt și a adăuga, că cheltuielile de
deplasare a delegatului vor fi suportate de paro-
hie.

9.9.1942
Rog vi să anexați doborâș de cuvînt și a adăuga, că cheltuielile de
deplasare a delegatului vor fi suportate de paro-
hie.

10.9.1942
Dlul Victor I. Mihail cu
sugămintea Parohul Catedralei, c. Or. Rod. Păcosaru
de a face un referat în această chestiune, după ce va
cerceta dosarul, arătând, între altele: Epitropul bisericii Gădălle

- a) de ce s'a făcut dintr'o dată recepția definitivă,
contrar dispozițiilor în vigoare!
- b) de ce la cererea Nr. 00083-1939 nu a întreprins un
serviz cert de sarcini, cuprinzând toate indicațiile
tehnice de mentență?

Arhitect
Gheorghe Teodorov

10 Sept. 1942

- 1) Trebuie făcută o cercetare la fata locului pentru a se vedea pentru ce puncte au fost făcute reclamații. Mi se va da delegație pentru acest lucru;
- 2) Căușă de cercetare pentru lucrările de pictură și în interiorul acest lucru se va vedea și din actele actuale doborâți. Acest lucru de cercetare se află în mapă nr. 9/1938 a dis. Căușă de cercetare.

11. IX 1942. J. Mihailuta
Delegatii slavi
J. Mihail
V. Stihuly

D. M. I.
ARHIV
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILĂ 119

Parohiei Bisericii Catedrale
Sr. Dimitrie.
Orhei.

2178
25 SEP. 1942.

La raportul Nr. 253/942, avem onoare a
vă face cunoscut că s'a dat delegație d-lui
I. Mihail, pictorul Comisiunii, să cerceteze la
fața locului și să refere asupra cauzelor ce
au determinat stricarea în așa de scurt timp
a picturii acelei biserici.

p. Ministru,
Secretar General

(S.) Prof. A. P. Pa

Director,

(S.) V. Brătulescu

Cu privire la referatul Dr. Arhitect H. Teodorescu din
25.11.1942., sunt de părere, să aprobarea lucrărilor
cu alt procedeu, de cât acel al frescei, este de recomandat
(dacă nu se poate face fresco), adică un alt procedeu, care
nu este așa de sensibil la umezeala, ca picturile
în ulei. - Acest procedeu, pe care îl recomand, ar fi:
Tehnica caseinei, adică un amestec de var cu brânză
de vacă. Tehnica aceasta, dacă este bine făcută și
intrebuintată, este foarte rezistentă și are avantajul
de a avea un aspect de frescă. Dacă executanții nu
cunosc bine acest procedeu, să se adreseze mie, pentru
a le îndruma. Sunt cunoștințele obținute prin exper-
riențe și nu se poate improviza un pictor cu caseina,
dacă nu a lucrat serios. -

Un alt procedeu, care este ~~este~~ rezistent, este
Tehnica Temperii de ou, ~~dacă este făcută cum trebuie.~~

Tempera aceasta devine foarte rezistentă dupa un
Timp oare care. - Străciunile ^{caușate} ~~caușate~~ de umezeală
sunt cauzate în general la picturi cu ulei, de și
umezeala este dăunătoare oricărei picturi. - Pentru peretii
Rezistența este: 1. frescă, 2. caseina, 3. buna temperă
de ou și 4. Pictura cu ceară (Cera colle).

Pentru interior se recomandă fresca și eventual caseina.

Arthur Verona

9 II 1943

Să se trimită jurnalistului argentin
copie după raportul de la ject
A. Voronca, privind la modul de
cum trebuie să se facă lucrările
de jecturi la latitudinea din
Nochi.

Să se trimită adată cu această
și o copie după procesul-verbal
încheiat la data lucrării de sub-
teranul proces verbal încheiat
în ziua 9 Octombrie 1942,
și neapăsător nici pentru alții.

95 943

J. Mikail
Piter

Sti. Mikail ject
a jectului raportat de
la jectura de la 95 943.

V. M.

12 Ianuarie 1943, cu privire la pictura Catedralei
din Ochei

Din procesul verbal întocmit de D. Mihail, rezultă că lucrările de pictură executate de D. Trușeanu sunt deteriorate și sunt deci de părere, că toate lucrările trebuie refăcute.

Au însă de observat următoarele, pe care le am mai menționat alta dată: 1) În procesele verbale, sau rapoarte, trebuie bine specificat, de ce fel de tehnică este vorba, căci nu se menționează precis, că se va picta în ului, cum este cazul de față în procesul verbal făcut de D. Mihail.

2). Sunt de părere, că onor. Comisii ^{caint} însărcinate pe un pictor cu executarea lucrărilor monumentale, trebuie văzută, dacă pictorul are cunoștințe suficiente pentru executarea lucrărilor monumentale de mare întindere în tehnica de fresco sau tempera, mai cu seamă dacă are cunoștințe de mestecug și de materiale. - Nu este suficient, că pictorul executant să aibă oarecare înclinație artistică, pentru a rezolva în bine o lucrare monumentală.

S'a stabilit odată, că tehnicile de întocmire a pereților să fie fresca, tempera de căzina sau de ou, în nici un caz, nu se va lucra cu ului.

3). Tot ce spune D. Mihail în

¹²⁷ procesul verbal, în privința remedierii stăruințelor picturii
făcute de D- Trotsen, nu sunt recomandabile. Presupun
că este vorba de o pictură făcută în ulei, deși nu se mențio-
nează nicăieri despre felul tehnicii; eu însă D- Trotsen
a executat pictura. — D- Mihail vorbește de oemi sase
picturi. Acestea permit să se strice și mai mult aspectul
picturii, căci verniul devine la umeză cu Total opac
din cauza miștor de crăpături. De altfel, toate
pictura în ulei pe pereți trebuie absolut exclusă din
cauza umidității, care atacă mai mult această
pictură, de cât ori caște tehnica.

Sunt de părere să se facă pictura în caseina sau
tempera de ou, dacă nu se poate face în fresco și dacă
pictorul executant cunoaște bine aceste tehnici. În nici
un caz nu se va permite lucrările în ulei, așa cum
s'a mai stabilit o dată; din nenorocire însă, nu se ține
seama de observațiile mele bazate pe o lungă experiență.
Din cauza indulgenței comisiunii tehnice, se mai
execută mereu lucrări mari în ulei și aceasta, din cauza
că pictorii, nu cunosc bine alte tehnici și s'au învâțat
a lucra numai cu tehnica a leneșilor — în ulei.

Celelalte tehnici cer, ca material, mai puțină cheltuială
decât pictura cu ulei, care va rămâne poate și pictura prefera-
toare.

Antur Verona

9-4-1943

MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
Nr. 1062 din 17 MAI 1943
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

ROMANIA
Parohia Bisericii
Catedrale (Sf. Dumitru)
din or. Orhei.
No. 158
6. M a i 1943.

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FIȘA 122

Saraca Im. n. 1488/943

17.5.1943
La domnia
l. d. Mihail
V. Gheorghiu

19. Ma. 1943

Sunt de părere că se poate acorda un ajutor financiar acestei parohii. Pentru lucrările ce sunt necesare la pictura și repararea pereților din interiorul bisericii este necesară suma de 150.000 lei, din care suma de 100.000 lei trebuie să fie asigurată de către parohia, iar suma de 50.000 lei să fie acordată de către Comisia Monumentelor Istorice.

Avem onoare a supune atențiunii D. Voastre binevoitoare urmatoarele.

Biserica Catedrala „Sf. Dumitru” din Orhei este un monument istoric, ce dovedește existența a creștinismului pe aceste meleaguri încă din timpul Domnitorului Moșnevei Vanile L u p u care este și ctitor al acestui locaș.

Adeseori biserica este vizitată de Domnitorii țării. Totodată Catedrala este biserica oficială, în care se oficiază serviciul religios în zile de sărbători naționale, regale și cu alte ocazii.

Acest sfânt locaș în prezent are absolut nevoie de reparație totală a picturii ce a executat în anul 1939 de către D-l Pictor - Profesor P. Proteasa, și de repararea a părților distruse de cutremurul din 1940.

Din devizul întocmit de D-l Profesor P. Proteasa pentru refacerea picturii necesită suma de 150.000 lei, iar pentru repararea de cutremur trebuie suma de 100.000 lei.

Pentru acest scop noi în prezent nu dispunem decât de 50.000 lei, iar din parohia nu putem colecta aproape nimic întrucât parohia este f. mică (250 gospodării) în mare majoritate f. săraci.

Cu adânc respect vă rugăm Domnule Președinte să binevoiați a acorda un ajutor pentru reparațiile arătate mai sus bisericii Catedrale din Orhei.

Alăturat anexăm și devizul pentru lucrări. Trimiți Vă rugăm DOMNULE PREȘEDINTE asigurarea sumei necesare.

Comandantul Parohiei, Sr. Iona Piaton

Preot Chiril Pistrui
Diaconul

Membrii

14.5.1943
V. Gheorghiu
V. Gheorghiu

D. Chiril Pistrui
I. Gheorghiu
V. Gheorghiu
V. Gheorghiu

D. S. ale Episcopiei
Comandantul Comisiunii Monumentelor Istorice - București

9-4-1943

Ministerul Culturii Naționale
și al Căltelor
Direcția Tehnică

D. M. I.
ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
NR. FIȘĂ 123

91 MAR 1943

1062/1943

Pictura bisericii catedrale Sf. Dumitru din Orhei
a suferit în urma cutremurului.-

Comisiunea Monumentelor Istorice a trimis aproba
devizul de 100.000 lei pentru lucrările de refacere a
picturii acestei biserici cu adresa nr. 914/1943.-

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a face în ace-
astă biserică cu un ajutor din fondul pentru cutremur,
binevoind a cunoaște că parohia dispune de suma de
60.000 lei și nu mai poate colecta în plus, enoriașii
fiind săraci.-

p. MINISTRU,
Secretar General

Profesor Aurel Gopa

DIRECTOR,
V. Brătulescu.

9-4-1943

DE V I Z

Pentru efectuarea lucrării de pictură la Biserica Catedrală din Orhei.

Subsemnatul, Prof. P.R. Trotsanu, conform celor stabilite prin procesul-verbal din 4 octombrie 1942, de către dl. I. Mihail, delegatul Comisiunii Monumentelor Istorice, și Comitetului Parohial al Bisericii Catedrale din Orhei, am ocrotit a face înaintea onorabilului deviz de lucrări, privitoare la completarea și repararea în bună stare a picturii interioare a bisericii menționate:

CA. M. I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
MIL. KILA 12h

DE V I Z

1/. Se va revizui și se va curăți de praf întreaga pictură, depe pereții bisericii. Se va controla starea în care se află, și se va proceda la curățirea porțiunilor deteriorate, stergându-se toate petele necajii, și culcarea care e necesară.

2/. Se va repara suprafețele în locurile unde sunt crăpăturile produse de cutremur, reînnoindu-se pictura din nou, pentru a fi uniformă cu restul.

3/. Se va repara pictura în porțiunile unde pictura a fost deteriorată, și anume: în Altar, în boltă, unde se află Plăsthea și Sf. Arhangheli. - În naos, Bolta Păstorului, Pendentivii cu Sf. Simeon și Iuda, Boltele Abzidelor cu Băpterea Domnului și Izvierea Domnului.

- În Pronaos, cele trei timpane, cu: Intrarea în Ierusalim, Cina de Răstignirea Domnului, apoi pereții pronaosului și o mică porțiune din planșea pridvorului.

Se vor repara micile porțiuni răstignite de intindere, din suprafețele mari, cari au suferit puțin deteriorări, sau deloc. Se va avea în vedere, ca aceste completări și rețutări să fie în legătură cu arhitectura de ansamblu, a edificiului.

4/. Se vor face rețutări în locurile unde va fi nevoie de reînnoștat culcarea și unde va cere efectul de unitate decorativă.

5/. În urmă, se va proceda la o vernizare totală a picturii, pentru a o prezerva de efectele umedății.

Lucrarea va începe aproximativ după prima jumătate a lunii Mai, 1943, dacă temperatura sezonului va fi prielnică.

Prețul efectuării acestei lucrări, este de :

Lei 150.000.-/una mîla cîincizeci mii/

Prof. P. R. Trotsanu

Referat.

D. M. I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 125

Privitor la lucrările de pictură, dela biserica catedrală din Orhei, am dat verbal lămuriri D-lui pictor A. Verona, în ședința Comisiunii Mon. Istorice, din 12 Februarie a.c. și s'a stabilit ca D-l pictor R. Troteanu, care a executat aceste lucrări, să se prezinte D-lui A. Verona, - pentru a da explicațiuni, asupra tehnicei în care sau făcut lucrările la biserica din Orhei, și asupra cauzelor - cari au făcut ca lucrarea să dea rezultatele cunoscute.

Ca urmare, să se comunice d-lui R. Troteanu, prin adresă, în scris, ca să ia contact cu D-l A. Verona, înainte de a reține lucrarea dela Orhei.

Adresa: P. R. Troteanu pictor,
84 II 9003
de comanda d-lui
prof. Troteanu
V. S. I. I. I.

Profesor
Academia de Arte Frumoase
din Iași.

15 II 1943
S. Mihail Pictor.

21. 7. 1943
Se trece în Procesul Verbal
Arhiepiscop
Yonidescu

MINIST. CULT. NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
Nr. 1488 din 25. VII. 1943
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

9-4-1943
Tm nr - 1062/443

Romania
Parohia Bisericii
Catedrale (Sf. Dumitru)
din or. Orhei
262.
19 Iulie 1943.

Onor
Comisiunea Monumentelor
Historice - Bucuresti.

ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 66

1 VII 1943
S. J. Mikhael
V. Fratuly

17 Iulie 1943

Alăturat avem onoare a vă înmâna
1. Devizul pentru panoul decorativ,
destinat comemorării fie eroii căenți
pe câmpul de onoare.

Am cercetat planul decorativ
amplasat alăturat și am vădit
ca să poată apărea
descrierea lucrării este destul
de modest ca pret și ca
desemnarea operei.
Se înțelege din A. Vorona:
cariera queștii și
însoțită de planul însoțit
de Mihail Fratuly
2. Precum și planul panoului
decorativ, ambele întocmite de
Profesor-pictor R. Proteanu, rugându-
vă a face cuvințele rectificări și a ne
aproba aceste lucrări de mare impor-
tanță pentru regiunea noastră.

20 VII 1943
Sf. Micaela de Vorona
V. Fratuly

Catedralei, P. Klatom

9 Iulie 1943
Sunt de părere a se
aproba.
John Vorona

Secretar Al. G. G. G.
21 VII 1943
Se trece în Procesul Verbal
al Tezaurului nr. 2
V. Fratuly

Parohiei Bisericii
Catedrale Sf. Dumitru
din Orașul Orhei
Județul Orhei

72 AUG 1943
1488/943

La raportul no. 262/943, avem onoare a vă înainta planul panoului decorativ și deizul în valoare de 20.000 lei aprobate de Comisiune pentru comemorarea eroilor din războiul de reîntregire, care se va executa de către un pictor autorizat cu îndeplinirea tuturor dispozițiilor legii în vigoare.

MINISTRU,
Secretar General

Profesor Aurel Popa

Director,

V. Brătulescu

9-4-1943

S E V I S .-

Pentru panoul decorativ, destinat a ornamenta pe eroii căsuți pentru Târș, ce se va afla în Biserica Catedrală a orașului O R H E I .-

Pentru panoul decorativ destinat comemorării eroilor din Războiul de Reîntregire, local disponibil și cel mai potrivit, este suprafața paretei pridvorului, care încadrează portalul de intrare în prinos, portal care deja posedă în partea de sus, săpăți în piatră, estemul Belgoroi Vechi și "pivnița".

Pe partea de deasupra portalului, un timp cu arcașii semicirculare, se vor afla grupate Simbolul Credinței, crucea și evanghelia, încadrate într-o arcușă circulară și înconjurată de raze, iar dedesubt încadrate într-o arcușă de lauri de stejar, simbolul consacrat jertrei eroice, amăsa și cele 2 spada înrudite, având ca fund în partea de jos drapelul tricolor drept.

Sub aceste embleme se va pune inscripția următoare și înălțată:
"Lăcașul și preacurții eroilor căsuți pentru Credință și Neam".

Pe suprafețele dreptunghiulare verticale, care se află deoparte și de alta a portalului, se vor afla în mijloc în medalion crucea stilizată în direcție verticală, în toate lungimea dreptunghiului, o ghirlandă de stejar, iar deoparte și de alta ovașuțe cu frunze de laur.

Pe aceste ornamente se vor înșira în benzi înguste orizontale, numele localităților unde au avut loc cele mai mari fapte de curaj în războiul actual, precum și numele eroilor ce au căzut pentru ocuparea orașului Orhei, în lupta contra bolșevismului.

Prețul acestei lucrări decorative, este de 20.000 lei.-

P i e t e r , / R. Trotsam/

Prof. P. Trotsam

D.M.I.
ARHIV
DOCUMENTE
NR. FILA 12

Vărbuț I Mihail
Vărbuț

9-4-1973 134

Pentru panoul decorativ, destinat a comemora pe eroii căzuți pentru
Țară, ce se va picta în biserica Catedrală a orașului O R H E I. -

Pentru panoul decorativ destinat comemorării eroilor din războiul de
reîntregire, local disponibil și cel mai potrivit, este suprafața peretelui
pridvorului, care înconjează portalul de intrare în pronaos, portal care
deja posedă în partea de sus, săpată în piatră, estema Moldovei Vechi și "pi-
sanția".

Pe partea de deasupra portalului, un timpan cu arcadă semicirculară,
se vor picta grupate Simbolul Credinței, crucea și evanghelia, încadrate
într'o aureolă circulară și înconjurată de raze, iar dedesubt încadrată
într'o coroană de lauri de stejar, simbolul consacrat jertfei eroice, casca
și cele două spade încrucișate, având ca fond în partea de jos drapelul tri-
color drapat.

Subt aceste embleme se va pune inscripția simplă și lapidară:

"Inchinare și preamărire eroilor căzuți pentru Credință și Neam".

Pentru suprafețele dreptunghiulare verticale, cari se află deoparte
și de alta a portalului, se vor picta în mijloc în medalion crucea stiliza-
tă în direcție verticală, în toată lungimea dreptunghiului, o ghirlandă de
stejar, iar deoparte și de alta crenguțe cu frunze de laur.

Pe aceste ornamente se vor inscrie în bande înguste orizontale, nu-
mele localităților unde au avut loc cele mai mari fapte de arme în războiul
actual, precum și numele eroilor ce au căzut pentru ocuparea orașului Orhei,
în lupta contra bolșevismului.

Prețul acestei lucrări decorative, este de 20.000 lei. -

Pictor,

ss/P. Trotsanu

Conform cu originalul,

Contici Ecaterina

Vizitat (s) I. Mihail.

9-4-1943

D. M. I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILĂ 129

Domnului Profesor P. Trotsanu
Str. Sf. Gheorghe nr. 11 Orhei

24 JUL 1943

1559/1943

La peti tiunea Do. înregistrată la Comisiunea
noastră sub nr. de mai sus, avem onoare a vă face
cunoscut că Do. veți executa lucrările de pictură
necesare bisericii Sf. Gheorghe din Orhei conform
devizului ce s'a întocmit de către dl. Pictor I.
Mihail.-

p. MINISTRU,
Secretar General

Profesor Aurel Popa

DIRECTOR,
V. Brătulescu.

patruind aceasta singuri venibili e mai mult de cat inofensiva. Le spun
cand am intrat de ce nu se deshid posibile, ca sa f o dispozitie a Comisiei
M. Lotore sa pastreze sa camasa fixa. Ma sunt obligat si sa aduce aceste
la comunitate pentru a dispune supra unu vet. crede de curinta, pentru
a evita in vitor raspunderea venizela se scove, care nu s'ar mai prezenta
ca o fuziune deoseb. s'ar face o permanenta si lunga asociere.

2). In alta ordine de idei, - prin dorul stabilit de Com. M. Lotore si pas-
sivul verbal s'a purtat afara de portina, deantrea portului de intrare in birou
din parter, unde prezinta actualmente refuzul acoperit si ingrosat. Sa regret
la inceput ca refuzul sunt acoperit de un vechiu strat de vopsea, care s'ar
putea scita curata cu o perie aspa, s'ada curata cu - dar, fiindu-mi sa se curate
acel portul de mari dimensiuni, l'a contactat ca lucrul mi propunsa o impreun-
tat de secundar, care l'a accept, si o lucrare formata de finta, de orice ce refu-
zile sunt acoperite de mai multe straturi de un fel de finta curata de vopsea si
vopsea electric de gras, relativ, si poate co-exista la curatat. Avand in vedere an-
plificatia refuzului, adunaturile si inghinetur, curatura aceasta se va face cu
canta si gura, care este omnia unui vesed. este si opusti de acoperire vopsea
un specialist care se duca la ofisul, in buna contributie, fara a aduce o obligandu-
In impreunatate actuala in aceste lucruri, este imposibil de gasit un acoperire
moresca care sa arde si purpura si multele necesare. Cu care nu incercat si sa scilacat
incapabili si altele mai bune nu se gasesc. Avand in vedere ca aceasta curata mi
s'a puti mi - portul in vopsea, ca un lucru de importanta secundara, si nu de curatat
atut din punct de vedere tehnici cat si material, mi sunt obligat de starea se
fapt sa va aduc la comunitate ca lucrul se prezinta cu mult mai greu de secutil,
si ma veti cand a fost vopsea de curata portului. a put vopsea sa se formate in
marea specialist din Bucuresti, de catre Com. M. Lotore. (in anul 1923) dar fiind
a totmai nerealizat. Avand in vedere desi ca aceasta lucrare separete cu mult
prevedute si posibilitate de realizare, ca actualmente din punct de vedere tehnici
si material, sevine pentru mine o sarcina importanta de suportat, avand in vedere
si ca stikula toama totala de 100.000 lei. din care 55.000 lei este o vesca garantu-
abia mi ajunge pentru acoperirea cheltuielilor de restaurare a portului si reparatie
si sturariunile de curatenie, va sugera sa trim. vopsea si ma sarasura de obligata de
mai sus, ca ma vail a sa curata in impreunatate mai favorabile, si vomu mai bune, de
un specialist in buna contributie. De cand date portul poate sa fie acoperit cu o sup-
tra curata retea de portina in curatenie cu ansamblu. Va rog sa trim. vopsea a comuna
dispozitie de portina sa avea posibilitate sa la parare in timpul de o luna cat
mai am de lucru in aceasta localitate.

Punctul. Domnule Prezident, acoperirea destina moli strom-

29 Iunie 1943.

Prof. P. Frateanu
44 H. Georgea 11 Orhei-

ROMÂNIA

PREȘEDINȚIA CONSILIULUI DE MINIȘTRI

Nr. 424936

Data: 27.5/1942 Secretariatul General

Direcția Cabinetului

ANEXE:

DOMNUL MINISTRU.

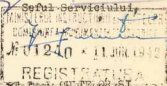
MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE
ȘI AL CULTELOR
CABINETUL MINISTRULUI
Biroul relațiilor cu Președinția
Consiliului de Miniștri

No. 1305
1942 Luna Iunie Ziua 9

Avem onoare a vă trimite alăturată corespondența,
rugându-vă să binevoiți a dispune să se corespundă con-
ținutul ei și să se comunice Președinției Consiliului
de Miniștri măsurile ce s'au luat.

Primiți, vă rugăm, încredințarea deosebitei noas-
tre considerațiuni.

DIRECTORUL CABINETULUI,
Dr. Aurel Gociman

DOMNIEI SALE

DOMNULUI MINISTRU SUBSECRETAR DE STAT AL CULTELOR ȘI

.RELTELOR.-

(Comunica Monumentelor Ist. - Imp. Centr. 137)

1942 Iunie
1) Se întoarce în Inform
St. Gociman
2) Se răspunde în continuare.

In răspuns
rugăm a se
trece numă-
rul nostru
exact.

9-6. 1942.

D-lui Prof. St. Ciocanu

Bucuresti, Bellevedere
Strada Tei 1206.
Bucuresti.

1942 : 13 JUN. 1942.

D.M.I.
ARHIVA
MORMENTE SI DOSE
NR. FILA 132

Avem onoare a scrie, noi alaturat, cererea locuitorului Grigore I Ursu, privind biserica din satul Gheboia, comuna Parodita din județul Ardeal, rugându-l să vină în a comitea Colectivul nostru datele despre acest monument istoric. În vederea lucrărilor eventuale de restaurare.

p. Ministru

Secretar General

H.) Prof. A. Popa

Director,

H. V. Brătulescu

D.M.I.
ARHIVA
DOCUMENTE 1918-22
NR. FIA 133

9-6-1942

Președinției Comisiunii de
Finanțe
Secretariatul General
1942.

1240/1905/ R.P. : 13 JUN. 1942.

La adresa nr. 474.903/227, avem onoare
a vă rugămintea să ne trimită d-lui profesor
St. Ciobanu, membru corespondent al Comisiunii Pe-
dagogice pentru Bacrahin, cererea locuitorului
Grigore I. Ursu pentru a referi Comisiunii asupra
nevoilor de restaurare a litericii fostei școli
Tipova din județul Orhei.

p. Ministru
Secretar General

(4) Prof. A. Foga

Director,

(4) V. Brănușescu